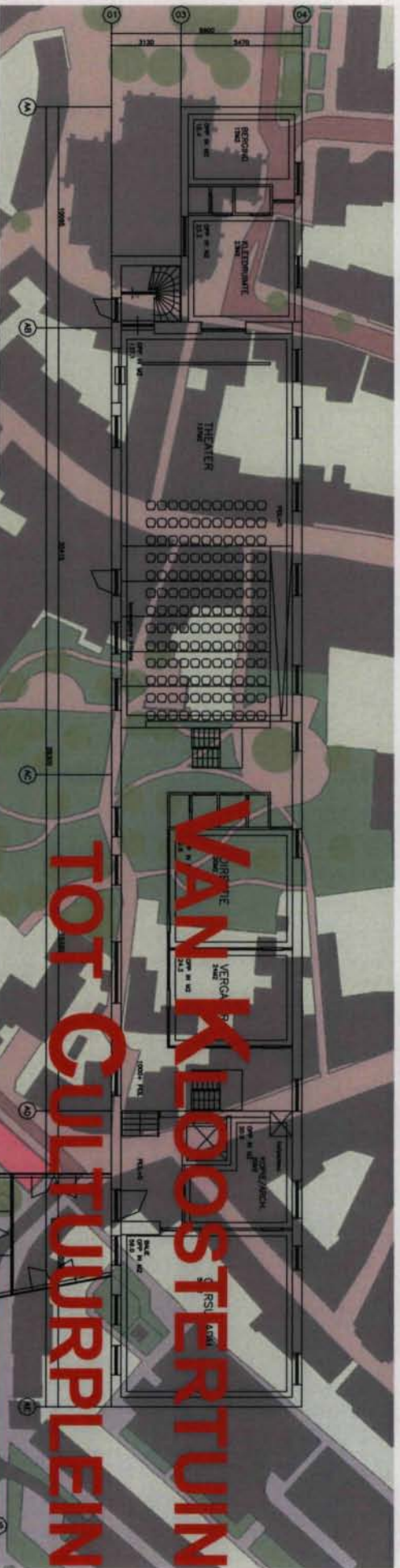

VAN KLOOSTERTUIN TOT CULTUURPLEIN

ONDERZOEK NAAR
DE VERBOUWPLANNEN VAN
CENTRUM VOOR DE KUNSTEN
'T KLOOSTER
EN DE ONTWIKKELING VAN
HET KLOOSTERPLEIN
TOT CULTUURPLEIN

VAN DIJK, VAN SOOMEREN EN PARTNERS
I.S.M. VISSER EN ROGGE BAND BOUWTECHNIEK

RENTO ZOUTMAN,
BRAM LADAGE,
PETER ROGGE BAND,
EN RAFEL OSKAMP

AMSTERDAM, JUNI 2001

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	7	5	Het Kloosterplein als Cultuurplein: een verkenning van mogelijkheden	77
2	Vraagstelling gemeente Harderwijk en aanpak	9		Vraagstelling gemeente Harderwijk	77
	Vraagstelling gemeente	9		Aanpak onderzoek	77
	Aanpak onderzoek	10		Centrum voor de Kunsten 't Klooster	78
3	Bouwtechnisch en budgettair onderzoek verbouwplannen 't Klooster	13		Kunstcentrum Catharinakapel	81
	Inleiding	13		Wat is een Cultuurplein?	82
	Bouwkundige staat van het gebouw	16		Conclusies	85
	Bruikbaarheidstudie voor verbouwing	26	6	Conclusies en aanbevelingen	87
	Bruikbaarheidstudie na verbouwing	30		Bijlagen	
	Bouwtechnisch studie plan architect	34		Profielen onderzoeksteam	93
	Budgettaire studie plan architect	39		Begrotingen	95
	Conclusie	47		Literatuurlijst	105
4	Stedenbouwkundig onderzoek	49			
	Aanpak	49			
	Inleiding	50			
	Huidige situatie	51			
	De problemen	62			
	De gevolgen	64			
	Kansen	67			
	Afweging Kloosterplein versus Weiburg	67			
	Consequenties en conclusies	69			
	Stedenbouwkundig plan	71			

In de gemeente Harderwijk wordt gediscussieerd over de herhuisvesting van het Centrum voor de Kunsten. 't Klooster en de Streekmuziekschool Noordwest-Veluwe. Het Centrum voor de Kunsten biedt jaarlijks een gevarieerd programma aan culturele activiteiten voor jeugd en volwassenen, waarvan zo'n 800 à 900 cursisten deelnemen. In het programma biedt men onder meer cursussen aan op het terrein van fotografie en video, theater en dans en beeldende kunst. Daarnaast zijn er cursussen ontwikkeld voor kinderen in de kinderkunstschool en de jeugdtheaterschool 'Kommaarop'. Ook zijn er cursussen ontwikkeld voor volwassenen en kinderen met een verstandelijke handicap. De hoofdvestiging van de steekmuziekschool bevindt zich in Harderwijk. Deze muziekschool verzorgt het muziekonderwijs in Harderwijk en een aantal omliggende gemeenten. Zowel de muziekschool als het Centrum voor de Kunsten kampen met een te krappe behuizing. Het gebouw van 't Klooster aan het Kloosterplein zou, wanneer 't Klooster daar gehuisvest blijft, aangepast moeten worden aan de eisen die er nu aan gesteld worden.

De gemeente kiest bij herhuisvesting tot nu toe voor het onderbrengen van zowel 't Klooster als de muziekschool, met enkele andere instellingen, voor het voormalig schoolgebouw De Weiburg, gelegen nabij het stadscentrum. Daarover heeft de gemeente contact met de eigenaar, Woningbouwvereniging Ons Belang. De kosten van herhuisvesting in De Weiburg zijn, in opdracht van de gemeente, in beeld gebracht door Arcadis bouw / infra (februari 2000).

In mei 2000 heeft het bestuur van 't Klooster te kennen gegeven geen voorstander meer te zijn van herhuisvesting in De Weiburg. Onder de titel "Oog voor detail" heeft men toen een plan gepresenteerd voor restauratie en uitbreiding van het huidige gebouw. Daarbij geeft men tevens aan intensiever samen te willen werken met het vestzaktheater de Catharinakapel en doet men de suggestie om bij de restauratie ook andere historische gebouwen aan het Kloosterplein te betrekken.

In de vergadering van de gemeenteraad van Harderwijk van oktober 2000 is 't Klooster toegezegd dat het verbouwingsplan, zoals men dit in "Oog voor detail" presenteerde, nader onderzocht en doorgerekend zou worden.

De rapportage van het onderzoek naar de haalbaarheid van dit plan ligt nu voor u. Het onderzoek is uitgevoerd door Van Dijk, Van Soomeren en Partners in samenwerking met architectenbureau Visser & Roggeband uit Rotterdam.

In de rapportage wordt dit plan, op verzoek van de gemeente, geplaatst in een breder kader. In Harderwijk wordt reeds geruime tijd gediscussieerd over het niveau van de culturele voorzieningen. Investeringsinaccommodaties, naast 't Klooster en de muziekschool wordt ook gesproken over renovatie of nieuwbouw van het cultureel centrum, en in professionalisering zijn onderwerp van gesprek. Nog van recentere datum is het idee om op het Kloosterplein tot een Cultuurplein te komen.

VRAAGSTELLING

GEMEENTE HARDERWIJK EN AANPAK

VRAAGSTELLING GEMEENTE

De gemeente Harderwijk wil in de eerste plaats de consequenties van het plan van 't Klooster om hun huidige pand aan te passen laten doorlichten, zowel op de bouwtechnische als de financiële gevolgen. Daartoe is gedurende dit onderzoek het schetsontwerp dat door 't Klooster is gepresenteerd in "Oog voor detail" door de betrokken architect, Victor Schölvinc, uit Harderwijk, nader uitgewerkt en begroot. De schets in "Oog voor detail" was nog te globaal van karakter om zich te lenen voor een toetsing.

Daarnaast wil de gemeente een schetsmatige indruk krijgen van 'de potentiële meerwaarde, mogelijkheden en bijbehorende randvoorwaarden van samenwerking tussen de verschillende culturele instellingen aan en nabij het Kloosterplein (c.q. die zich aan en nabij het Kloosterplein zouden kunnen vestigen)'. Dit leidde tot de volgende opdrachtschrijving: 'Breng de kosten en consequenties in beeld van blijvende huisvesting van 't Klooster aan het Kloosterplein voor wat betreft:

- de bouwkundige (on)mogelijkheden;
- de benodigde investeringen (nieuwbouw, aanbouw, ARBO-conform maken etc);
- consequenties van vernieuwing en uitbreiding voor de exploitatie;
- inhoudelijke mogelijkheden t.a.v. het aanbod, met als uitgangspunt de huidige mogelijkheden, het huidige bezettingsschema en het voorgenomen beleid van de instelling)

Daarbij wil de gemeente uitgaan van drie scenario's:

- 1 't Klooster fungeert als 'stand alone voorziening (huidige situatie);
- 2 't Klooster en de Catharinakapel komen tot nauwere samenwerking;
- 3 't Kloosterplein ontwikkelt zich tot Cultuurplein, met nauwere samenwerking tussen 't Klooster, Catharinakapel, de daartegenover gelegen bibliotheek, eventueel het nabijgelegen Veluws museum en de Muziekschool. Daarbij zou voor de Muziekschool nieuwbouw moeten plaatsvinden – aan het Kloosterplein of op een nabijgelegen locatie.

Bij dit derde scenario heeft de gemeente gevraagd om een 'doorkijk', dat wil zeggen een schets van de mogelijkheden voor synergie tussen culturele instellingen op en rond een te ontwikkelen Cultuurplein. Tevens wil men enig zicht op bouwkundige consequenties van een dergelijk scenario.

AANPAK ONDERZOEK

Uit de opdrachtformulering en het gesprek met de opdrachtgever is een aanpak gedestilleerd, die zich laat splitsen in drie onderdelen. Deze onderdelen komen ook in de hierna gepresenteerde volgorde in de rapportage aan de orde. De drie onderdelen zijn:

- onderzoek naar de bouwkundige en financiële haalbaarheid van het door 't Klooster gepresenteerde verbouwingsplan (hoofdstuk 3);
- ruimtelijke visie op het Kloosterplein (hoofdstuk 4);
- een verkenning van de mogelijkheden van 'het Kloosterplein als Cultuurplein (hoofdstuk 5).

Wij lichten hier per onderdeel kort de gevolgde werkwijze en de inhoud van de hoofdstukken toe.

Voor het onderzoek naar de bouwkundige en financiële haalbaarheid (hoofdstuk 3) diende, voordat een zinnige toetsing plaats kon vinden, het verbouwingsplan eerst nader uitgewerkt te worden. Het Centrum voor de Kunsten 't Klooster heeft zich hierin laten ondersteunen door het architectenbureau Cell Studio Victor Schölvinck, gevestigd te Harderwijk. Dit heeft geleid tot een concretisering van het door 't Klooster gewenste programma van eisen, inzicht in de toestand van het gebouw en de verbouwing en een reëlere raming van de te verwachten bouwkosten. Eerst is de bouwkundige staat van onderhoud van het gebouw bekeken, door een bezoek ter plaatse en het bestuderen van relevante documentatie. Op 20 maart jl. is een globale inspectie van het gebouw uitgevoerd.

Vervolgens is onderzoek verricht naar de 'bruikbaarheid' van de verbouwing, zowel wat betreft de uitgangspunten van het ontwerp als de uitwerking. Dit deel van het onderzoek bevat aanbevelingen die meegenomen kunnen worden bij de verdere planontwikkeling. Tot slot worden de budgettaire aspecten in beeld gebracht.

In het stedenbouwkundig onderzoek (hoofdstuk 4) wordt op basis van eigen waarneming en twee beleidsnotities van de gemeente Harderwijk de stedelijke situatie rond het Kloosterplein bekeken. Na een analyse van de huidige situatie, de problemen die zich daarbij voordoen wordt ingegaan op de kansen die er zijn om het Kloosterplein tot een nieuwe stedelijke verblijfsruimte te maken met een eigen identiteit. In samenhang met bestaande stedenbouwkundige voorstellen van de gemeente wordt de mogelijkheid van een Cultuurplein verkend. Daarbij worden ook consequenties van het realiseren van een Cultuurplein in beeld gebracht.

Alhoewel dit niet tot de opdracht behoorde schetsen we tot slot kort de contouren van een stedenbouwkundig plan, dat kansen biedt om een aantal problemen rond de verkeersstructuur, winkels, parkeren en markt op te lossen.

In het derde onderdeel van dit onderzoek verkennen we de mogelijkheden voor het ontwikkelen van een Cultuurplein op het Kloosterplein, gezien vanuit de culturele instellingen (hoofdstuk 5). Op basis van beleidsdocumenten van culturele instellingen op en rond het Kloosterplein (inclusief de muziekschool)

en van de gemeente alsmede in interviews met vertegenwoordigers van 't Klooster, de Catharinakapel en de gemeente wordt de verkenning uitgevoerd. In het kader van dit onderzoek is nog niet gesproken met staf en directies van de andere, mogelijk betrokken instellingen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de huidige activiteiten en beleidsontwikkeling van 't Klooster en worden de elementen geïnventariseerd die met elkaar het Kloosterplein tot een Cultuurplein kunnen maken

De rapportage wordt afgesloten met conclusies en aanbevelingen (hoofdstuk 6).

BOUWTECHNISCH EN BUDGETTAIR ONDERZOEK VERBOUWPLANNEN 't KLOOSTER

INLEIDING

VRAAGSTELLING

In de brochure "Oog voor detail" is een schets gemaakt voor een totaalrenovatie en uitbreiding van het Centrum voor de Kunsten 't Klooster. De brochure is een initiatief van 't Klooster en de aanleiding hiertoe is dat 't Klooster al enige jaren toe is aan een opknapbeurt van haar gebouw en tevens is er een wens voor uitbreiding waardoor er kan worden ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen en nieuwe initiatieven. De rode draad van de brochure "Oog voor detail" is een conceptplan waarin de huidige locatie van 't Klooster, gelegen aan het Kloosterplein, zal worden behouden en het gebouw zal worden opgewaard. Dit gemotiveerd door de historische culturele verbintenis tussen 't Klooster en de ernaast gelegen Catharinakapel. 't Klooster, een 15^e eeuwse monument, zal worden gerenoveerd c.q. gerestaureerd en opnieuw worden ingedeeld. Een nieuwbouw aan de pleinzijde zorgt voor de gewenste uitbreiding van het gebouw.

Het Centrum voor Kunsten 't Klooster is in de brochure op het gebied van architectuur en bouwtechniek bijgestaan door Architect Cell Studio Victor Schölvink, gevestigd te Harderwijk.

Plannen voor een cultuurpark rondom het gebouw de Weiburg, waarvan 't Klooster deel uitmaakt, lopen parallel aan dit initiatief en deze zijn in reeds eerder huisvestings-onderzoek getoetst op haalbaarheid. Dit onderzoek is genoemd "Culturele instellingen en kinderdagverblijf in De Weiburg" en

uitgevoerd door Arcadis, februari 2000.

Ten aanzien van het cultuurpark De Weiburg heeft 't Klooster zijn bedenkingen ten aanzien van de samenstelling van de nogal uiteenlopende gebruiksfuncties die in het plan zijn opgenomen en de financiële haalbaarheid. De gedachte om verschillende culturele instellingen aan elkaar te verbinden en hierbij mogelijke integratie van gebruiksfuncties te realiseren ziet 't Klooster als een positieve ontwikkeling.

In reactie op de brochure "Oog voor detail" is door de gemeente Harderwijk gevraagd aan Van Dijk, Van Soomer en Partners (i.s.m. Architectenbureau Visser & Roggeband) een onderzoek uit te voeren naar de haalbaarheid van het conceptplan en tevens dit in een breder verband te brengen met de mogelijke vorming van een totaalvisie voor een Cultuurplein. Hierin zijn de plannen van 't Klooster opgenomen. In dit gedeelte van de totaalvisie zal nader worden ingegaan op de plannen van 't Klooster. Hierbij zullen een aantal zaken worden belicht die van belang zijn om de technische en financiële haalbaarheid van het plan te toetsen. Aangezien de brochure slechts in een ruwe schets een concept gedachte presenteert met hieraan gekoppeld een ovenzo ruwe financiële raming van kosten is gelijktijdig met dit onderzoek door Architect Cell Studio Victor Schölvinck een concreter plan uitgewerkt. In dit plan wordt dieper ingegaan op de wijze waarop zal worden omgegaan met het door 't Klooster gewenste programma van eisen, het gebouw en er wordt een reëlere raming van de verwachte bouwkosten gepresenteerd.

HET KLOOSTER

Het klooster is gelegen naast de Catharinakapel aan het Kloosterplein en gebouwd in de eerste helft van de 15^e eeuw. Het is een karakteristiek in baksteen opgetrokken en gepleisterd gebouw en voor het grootste gedeelte voorzien van een zadeldak. Het gebouw heeft, nadat de kloosterfunctie was opgeheven in 1582, diverse functies gekend waarvan in hoofdzaak een school c.q. academie functie, magazijnfunctie, vestiging gemeentewerken en de huidige functie als huisvesting voor het Centrum voor de Kunsten 't Klooster. Het gebouw is een beschermd monument en is opgenomen in het Rijksmonumentenregister. Daarnaast heeft het gebouw een historische en culturele waarde in het stadsbeeld van Harderwijk.

BOUWKUNDIGE STAAT VAN HET GEBOUW

ALGEMENE INDRUK

De algemene indruk van het 't Klooster in huidige conditie is zoals hiervoor reeds vermeld de karakteristieke aanwezigheid van het gebouw op het Kloosterplein. In eerste oogopslag valt op dat de gevel aan het kloosterplein geert. Dit doet vermoeden dat de fundatie van het gebouw in de jaren is gezet of dat er van binnenuit aanpassingen aan het gebouw zijn uitgevoerd die zettingen van de gevel hebben veroorzaakt.

Wanneer we een rondgang maken door het inwendige van het gebouw valt ons op dat ten aanzien van de constructies nogal eens "gesleuteld" is aan het gebouw en dat er bij diverse verbouwingen hulpconstructies zijn toegevoegd. De binnenafwerking van buitengevels, plafonds en vloeren zijn op eenvoudige wijze afgewerkt en het geheel wekt een rommelige indruk.

Kenmerkend is dat bijna alle houten moederbintconstructies doorzakkingen vertonen en de vloeren veren bij veranderlijke belastingen.

Het exterieur bestaat uit gestuukte ongeïsoleerde gevels met veel gevelopeningen in verschillende verscheidingsvormen, slechts deels in originele kozijnopbouw en roedeverdelingen. De dakconstructie is grotendeels zadeldak bedekt met pannen en deels een platdak bekleed met bitumineuze bedekking. Onder het gebouw zijn twee souterrain ruimten

bestaande uit gewelfconstructies. Deze ruimten zijn alleen van buitenaf bereikbaar.

De indeling van het gebouw is voor de gebruiker "onhandig" te noemen. Door de aaneen-koppeling van ruimten is de ontsluiting van een gebruiksruijme veelal een doorgang via een andere gebruiksruijme en niet een intern verkeersgebied.

MONUMENT

Gezien het monumentale karakter van het gebouw is een onderzoek gedaan naar de huidige technische staat van het gebouw. Voor het onderzoek is een rondgang gemaakt door het gebouw en er is een globaal onderzoek verricht naar de algemene huidige staat van het gebouw zowel interieur als exterieur. Het onderzoek is uitgevoerd door een restauratiedeskundige van het architectenbureau Rokus Visser BNA BI te Schoonhoven. 't Klooster is een gebouw dat in het verleden vele verbouwingen heeft gekend en deze verbouwingen hebben door de eeuwen heen diverse sporen achtergelaten in de zowel esthetische als de technische onderdelen van het gebouw.

Historisch gezien zou iedere aanpassing aan het gebouw van waarde "kunnen" zijn. Dit is moeilijk door ons aan te geven en kan slechts door de Monumentencommissie beoordeeld worden. De ervaringen bij andere objecten zijn zeer verschillend van aard. Over het algemeen kan gesteld worden dat de historie van een monument met de daarbij behorende constructie en functieaanpassin-

gen mede van belang kunnen zijn en dat deze onderdelen geheel of gedeeltelijk behouden moeten worden. Gelijk met ons onderzoek is bij de dienst “Rijksmonumentenwacht” het meest recente inspectierapport opgevraagd van de staat van onderhoud van het gebouw. Dit rapport is ter informatie als bijlage toegevoegd aan dit onderzoek.

In het hieronder getoonde onderzoeksrapport is hoofdzakelijk de bouwtechnische kwaliteit van het gebouw bekeken. De historie van het gebouw is op slechts een eenvoudige wijze belicht.

BOUWTECHNISCH ONDERZOEK BESTAANDE TOESTAND

Aan de hand van mondelinge informatie door de huismeester van 't Klooster, documentatie-onderzoek en onderzoek ter plekke hebben wij een indruk gekregen van de bouwkundige staat van onderhoud van het gebouw.

Door de huismeester van 't Klooster is op 20 maart 2001, mondelinge informatie verstrekt aan de heer P. Roggeband van Visser & Roggeband Bouwtechniek en de heer R. Oskamp van architectenburo ir Rokus Visser bv. bna, in het bijzijn van de architect, de heer Victor Schölvinck van Cell Studio. Verder zijn diverse onderdelen onderzocht en opgemeten en er zijn foto's gemaakt.

Een overzicht van beschikbaar gestelde stukken:

- Tekening no. 203 van gemeentewerken Harderwijk, afdeling Gebouwen, verkleind naar schaal ca. 1 : 200, d.d. juni 1968.

- Tekening no. 247 van gemeentewerken Harderwijk, afdeling Gebouwen, verkleind naar schaal ca. 1 : 200, d.d. oktober 1973.
- Boekje “Het klooster door de eeuwen heen”, uitgave 8 september 1983.
- Inspectierapport 2001, objectnummer: 0911, m.b.t. inspectie d.d. 21 en 27 februari 2001, van Monumentenwacht Gelderland.

VOORGESCHIEDENIS

Voor de globale geschiedenis van het gebouw verwijzen wij naar de publicatie “Het klooster door de eeuwen heen”. Een samenvatting hieruit:

- Het klooster is waarschijnlijk gebouwd in de eerste helft van de 15^e eeuw.
- Bij de stadsbrand in 1503, waarschijnlijk de kap (gedeeltelijk) verwoest, en in 1504 herbouwd.
- Kloosterfunctie is opgeheven in 1582.
- Rond 1600 convict voor studenten van de Illustere School.
- In 1648 tot 1811 onderdeel Academie.
- Van 1815-1818 in gebruik als Gelders Atheneum.
- Van 1848-1908 magazijn voor Koloniaal Werfdepot en daarna kledingmagazijn voor militairen.
- Van 1968-1982 vestiging gemeentewerken.
- Sinds 1971/1982 huisvesting 't Kreatief Sentrum.

't Klooster is een beschermd monument, waardoor er beperkingen gelden voor eventuele verbouw. Het gebouw staat geregistreerd in het Rijksmonumentenregister onder Monumentnummer 20203.

OMSCHRIJVING VAN HET PAND

- Het klooster is een karakteristiek in baksteen opgetrokken en gepleisterd gebouw, voor het grootste gedeelte voorzien van een zadeldak.
- De dakvlakken zijn gedekt met rode keramische Oudhollandse pannen met houten, met zink beklede, goten t.p.v. de dakvoet en houten overstekken t.p.v. de topgevels.
- Het gebouw bestaat uit een begane grond op maaiveldniveau, een verdieping en een zolder.
- Het middengedeelte van het gebouw is onderkelderd. De kelder is verdeeld in 2 afzonderlijke ruimten, beiden afgedekt met ribloze kruisgewelven en alleen van buiten toegankelijk, door middel van in de gevel geplaatste luiken.
- Ter plaatse van het onderkelderde gedeelte is de begane grondvloer 1.00 m verhoogd.
- De diepte van de keldervloer ligt op 1.50 m.- maaiveld.
Globale afmetingen van de bouwmassa boven het maaiveld:
 - lengte: 59.70 m, waarvan 50.00 m. met zadeldak.
 - breedte: 8.70 m.
 - hoogte: 12,50 m.
- Aan de oostzijde is een gedeelte uitgevoerd met een plat dak, waarvan de breedte 5.70 m bedraagt en de hoogte ca 6.20 m. Oorspronkelijk zal ook dit deel van een kap voorzien zijn geweest. Dit gedeelte is voorzien van een houten overstek met dakrand en een bitumenafwerking voorzien van ballastgrind.

- De gevels hebben houten kozijnen met vaste-, draai- en schuiframen met roedeverdeling.
- De gevelindeling is diverse malen gewijzigd.
- De dakvlakken zijn voorzien van lichtopeningen door middel van Velux-dakvensters.
- De begane grondvloer is steenachtig. De verdieping en zoldervloer bestaan voor een groot gedeelte nog uit de oorspronkelijke eiken moerbinten met korbeelstellen, bestaande uit muurstijlen, geprofileerde sleutelstukken en gebogen korbelen.
- Vloervelden bestaan uit, in de moerbalken opgelegde, kinderbinten voorzien van houten delen.
- Globale houtafmetingen:
 - Moerbinten: 230 x 230 mm. en 230 x ca 300 mm.
 - Muurstijlen: 230 x 230 mm.
 - Sleutelstukken: 230 x 120 mm.
 - Korbelen: 230 x 230 mm, gebogen. De korbelen zijn op diverse plaatsen verwijderd of vervangen door lichtere rechte korbelen, af. 120 x 140 mm.
 - Kinderbinten: 70 x 70 mm, 100 x 70 mm, 90 x 90 mm. en 100 x 100 mm.
 - Vloerdelen; plaatselijk ca 500 mm. breed, in de langsrichting halfhouts overkeeft, naden afgedekt met een profiellat.
 - Plafond boven verhoogde begane grondvloer: wagenshot tegen kinderbinten.
- T.p.v. de zoldervloer zijn veel kinderbalken vervangen door vuren balken, afm. ca 75 x 150 mm, en voorzien van een vloer van

Underlaymentplaten, of van een gehele nieuwe balklaag afm. 90 x 220 mm, h.o.h. 790 mm met geschaafd- en geploegde vloerdelen breed ca. 200 mm.

Verschillende moerbalken t.p.v. de zoldervloer welke uitkomen t.p.v. de bovendorpel van een gevelkozijn, zijn opgehangen aan een constructie boven de vloer.

- Vrijwel het gehele gebouw is voorzien van systeemplafonds en voorzetwanden, wat de inspectie ernstig bemoeilijkt.
- Op de meeste plaatsen is de oorspronkelijke houten vloer voorzien van een nieuwe dekvloer op ribben.
- Veel van de oorspronkelijke binnenmuren zijn verwijderd. De plaats van deze muren is nog te zien aan de ongeverfde gedeelten aan de moer- en kinderbalken.
- De strijk balken zijn niet voorzien van een korbeelstel.
- Plaatselijk zijn de vloerconstructies ernstig doorgezakt en zijn onder verschillende vloeren in het midden onderslagbalken met standvinken aangebracht. Mogelijk dateren deze voorzieningen uit de tijd dat het gebouw als magazijn werd gebruikt (zie onder 3).
- De balklaag onder het platte dak is van geprofileerde balken, afm. 140 x 190 mm, h.o.h. 1150 mm, waartussen later, om de overspanning voor de vloerdelen (193 mm breed) te verkleinen, nieuwe rechthoekige balken zijn aangebracht.
- Om de andere geprofileerde balk is voorzien van een korbeel.

- De kapconstructie, bestaande uit spanten en gordingen van geschaafd balkhout, is niet oorspronkelijk en stamt uit de vorige eeuw.
- De dakbeschieting van geschaafde- en geploegde delen is op elke naad voorzien van een daktengel. De delen zijn aan weerszijden van de tengel voorzien van een ingeschaafd waterhol.
- Aan de binnenzijde is de kapconstructie geïsoleerd met minerale wol en dampremmende laag en beschoten met spaanderplaat.

OPNAME/ INVENTARISATIE VAN GEBREKEN

Op dinsdag 20 maart 2001 is het gebouw aan een globale inspectie onderworpen waarbij het volgende is geconstateerd:

Dakconstructies/ dakbedekkingen/ goten:

- De kapconstructie van het gebouw, bestaande uit spanten, gordingen en verticaal dakbeschot, verkeert voor zover waar te nemen in een redelijk goede staat.
- Plaatselijk komt lichte aantasting door de gewone houtworm voor. Niet waar te nemen is of het om actieve aantastingen gaat. Aan te bevelen is deze plaatsen in de gaten te houden op uitbreiding en boormeel.
- Doordat de beschieting tegen de dakconstructie en het isolatiedeken van minerale wol is de binnenzijde van de dakconstructie echter niet te inspecteren. De meest gevoelige plaatsen ter hoogte van de goten en aansluiting bij schoorstenen en overstekken waren derhalve niet te inspecteren.
- De bovenzijde van het dakbeschot is, mede door de slecht sluitende Oudhollandse pannen en het nestelen van vogels, vervuild. Dit veroorzaakt bij enige lekkage door de pannen aantasting van panlatten, tengels en dakbeschot en het roesten van de bevestigingsmiddelen. De Oudhollandse pannen zijn waarschijnlijk bij het vernieuwen van de kapconstructie hergebruikt en schilferen plaatselijk af. De met ijzeren schroeven bevestigde pannen langs de dakkapellen kunnen op termijn breken als gevolg van roesten van de schroeven. Aandacht dient besteed te worden aan tijdig goed leggen van afgewaaid of verschoven pannen. Volgens de huidige richtlijnen voor pannendaken zouden veel pannen moeten worden verankerd, bijvoorbeeld door ze te voorzien van (rvs.) panhaken.
- De Velux-dakvensters verkeren in een goede staat.
- De losgescheurde loodslabbe t.p.v. de dakdoorvoering van de aluminium afvoerpijp aan de zuidwestzijde vernieuwen, c.q. de gehele pijp vervangen door een nieuwe pijp met fabrieksmatig aangebrachte loodslabbe.
- De in de mortel gelegde nokvorsten liggen op veel plaatsen los en de vorstpannen schilferen af.
- De bereikbaarheid van de daken voldoet niet aan de ARBO-normen, zie ook inspectierapport Monumentenwacht.
- Voor een veilige bereikbaarheid moeten de nodige ladder en/of klimhaken worden aangebracht.
- Een en ander volgens de Richtlijnen met bijlagen,

zoals opgenomen in het Restauratievademecum onder "Bouworganisatie".

- De platdakconstructie aan de oostzijde is, voor zover te inspecteren via het plafond, goed.
- De beschieting van geschaafde en geploegde delen lijkt nog niet oud.
- De bitumineuze dakbedekking is, in verband met met het aanwezige ballastgrind, moeilijk te inspecteren.
- De zinken deklijsten zijn goed maar dienen vrij werkend, door middel van klangen, te zijn bevestigd.
- Door de huidige bevestiging met nagels trekken soldeernaden los.
- De loodslabbe bij de aansluiting met het hoger opgaande werk vertoont wat plooivorming.
- Van belang is dat de loodslabben niet in te lange lengten worden toegepast.
- Slabben van NHL 25 in lengten van 1 m. hebben de voorkeur.
- Het voetlood is in verband met de onbereikbaarheid niet geïnspecteerd, evenals de zinkbekleding van de goten.
- De houten bakgoten met zinkbekleding en zinken afvoeren zullen voor een juiste beoordeling aan een nader onderzoek moeten worden onderworpen. Van groot belang is de goten goed schoon en de uitlopen t.p.v. de afvoeren goed bladvrij te houden.
- Volgens het inspectierapport van Monumentenwacht komt lichte puntslijtage aan het gootzink voor.
- De zinkbekleding van de goten dient door

de grote lengte van de goten van voldoende expansiestukken (broekstukken) te worden voorzien.

- Bij restauratie van het gebouw is het aan te bevelen het gootzink te vervangen, door nieuw titaanzink, dik 1,1 mm. waarbij gelijktijdig voldoende broekstukken en hemelwaterafvoeren kunnen worden aangebracht. De aangetaste ijzeren onderinden van de hemelwaterafvoeren kunnen beter vervangen worden door thermisch verzinkte stalen onderinden.
- Alle hemelwaterafvoeren zouden op de riolering aangesloten moeten worden.
- Het zichtbare houtwerk van de goten lijkt overwegend gaaf.
- Aan de windveren met dekplanken t.p.v. de kopgevels komen enige aantastingen voor, met name aan de onderzijde t.p.v. de zuidoosthoek.

Buitengevels en binnenwanden:

Het metselwerk van de buitengevels van het gebouw is moeilijk te inspecteren door de bepleistering aan de buitenzijde en de voorzetwanden aan de binnenzijde.

- Aan de buitenzijde komt scheurvorming en gedeelten los pleisterwerk voor. Ook zijn in het verleden diverse reparaties aan het pleisterwerk verricht. Het buitenpleisterwerk is afgewerkt met een muurverf. De verflaag vertoont weinig gebreken. Als reden voor de scheurvorming in het metselwerk kan enerzijds de groten lengte van de gevels aangemerkt worden. Anderzijds is door het verschillend gebruik en door de diverse

wijzigingen van de gevels in de loop der tijd de belasting op de fundering gewijzigd waardoor ongelijke zetting optreedt.

- De kwaliteit van de grote hoeveelheid ingepleisterde gevelankers is niet goed waar te nemen. Het meest kritieke punt, de plaats waar het anker het metselwerk ingaat, is door de pleisterlaag aan het gezicht onttrokken.
- Van de in schoonmetselwerk uitgevoerde schoorsteen aan de zuidoostzijde is het voegwerk uitgesleten en zit het voegwerk boven de loodslabben los. Het voegwerk moet worden vervangen.
- De hardsteenplaat op de schoorsteenkop is gescheurd en moet worden vervangen.
- Als de schoorsteen moet blijven functioneren moet aandacht worden besteed aan de aansluiting met de schoorsteenpijp. Wordt de schoorsteen in de toekomst niet meer gebruikt dan zal de afdekking met een dichte hardsteenplaat uitgevoerd kunnen worden of kan de schoorsteen, afhankelijk van de historische waarde, bovendaks geheel worden verwijderd.
- De toestand van de pleisterlaag op de binnenzijde van de buitengevels is in vrijwel het gehele gebouw aan het gezicht onttrokken door de voorzetwanden. Daar waar de pleisterlaag wel zichtbaar is komen plaatselijk vochtplekken en afschilferend muurverfwerk voor.
- Veel van de oorspronkelijke binnenmuren zijn verwijderd.
- Het is ten behoeve van de stabiliteit van het gebouw aan te bevelen, bij wijziging

van de indeling en indien mogelijk, gesloopte binnenmuren weer terug te brengen. De plaats van deze muren is nog te zien aan de ongeverfde gedeelten aan de moer- en kinderbalken.

- Het keldermetselwerk met ribloze kruisgewelven is op diverse plaatsen gescheurd.
- De pleisterlagen in de kelder zitten plaatselijk los en zijn gedeeltelijk weggevallen.
- De houten kozijnen en ramen vertonen plaatselijk aantastingen, met name ter plaatse van de onderdorpels. Diverse onderdorpel zijn reeds vervangen en kozijnstijlen aangescherfd. Sommige aangetaste dorpels zijn door een zinkbekleding weggewerkt.
- Ook de rond 1968 bijgeplaatste kozijnen zijn aangetast. Waarschijnlijk is hiervoor gelamineerd hout in een houtsoort van mindere kwaliteit toegepast.
- De enkele beglazing, inclusief stopverf, is overwegend goed. Er zijn enkele gebroken ruiten en plaatselijk komt loszittend en weggevallen stopverf voor.
- Het grootste aantal (schuif)ramen is vast uitgevoerd. De beweegbare ramen zullen aangepast en opnieuw gangbaar gemaakt moeten worden.
- De toegangsdeuren en toegangsluiken naar de kelder zijn plaatselijk aan de onderzijde aangetast.
- Het buitenschilderwerk verkeert op enkele onderdelen na in vrij redelijke staat. Er komen reeds wat krimpscheuren in de verflaag van de raamdorpels voor.

- De verflagen aan de zuidzijde zijn wat schraal, mede door de invloed van de zon.
- Aan het binnenschilderwerk zal de nodige aandacht besteed moeten worden.
- Met name de binnenzijde van de gevelkozijnen en ramen dienen, in verband met vochttransport van buiten naar binnen, van een deugdelijke verflaag te worden voorzien. De verflaag dient aangebracht te worden tot tegen de beglazing.
- Bij uitvoering van een restauratie zal al het schilderwerk geheel overgeschilderd moeten worden.

Balklagen en vloeren:

- Veel van de oorspronkelijke moer- en kinderbintconstructies zijn nog aanwezig, zij het weggewerkt achter de systeemplafonds en voorzetwanden. De meest kritieke punten, de oplegging van de balken met sleutelstukken in de muur en de ingemetselde delen van de muurstijlen, zijn hierdoor nauwelijks te inspecteren. Het is ten behoeve van de stabiliteit van het gebouw aan te bevelen de constructies weer in de oorspronkelijke toestand terug te brengen; verwijderde- of gewijzigde onderdelen weer terugbrengen, uitgevoerd in eiken, met pen- en gatverbindingen en eiken toognagels. De later aangebrachte onderslagconstructies zullen in verband met de gewenste stijfheid van de vloeren gehandhaafd- of door andere voorzieningen vervangen dienen te worden.
- De oorspronkelijke vloerdelen, waarvan de onderzijde te zien is vanaf de entresol in het

atelier op de begane grond, verkeren in vrij slechte staat. De ca. 50 cm. brede delen zijn, mogelijk na aanbrengen van de c.v. installatie, zodanig gekrompen dat de zijdelingse halfhoutse overkeping in het geheel niet meer sluit. De naden zijn afgedekt met een profiellijst. De buitenzijden van de delen (spint) zijn tevens aangetast door houtworm. De bovenzijden van de oorspronkelijke vloeren zijn aan het gezicht onttrokken door de later aangebracht dekvloeren op ribben.

- Ook in een nieuwe situatie zal, in verband met eisen inzake brandpreventie- en geluidsisolatie en het wegwerken van noodzakelijke leidingen, het maken van een dekvloer, in welke uitvoering dan ook, noodzakelijk zijn.

Installaties:

- Voor de diverse sanitaire voorzieningen is een waterleidingnet en binnenriolering aangelegd die vrijwel geheel aan het oog is onttrokken.
- Melding wordt gemaakt van natte plekken in de scheidingswanden bij de trap aan de noordoostzijde, mogelijk het gevolg van een lekkage in de waterleiding of riolering.
- De elektrische installatie en armaturen zijn niet in de inspectie meegenomen.
- Het gebouw is voorzien van een gasgestookte warmwaterverwarming met radiatoren met c.v. ketels op de zolder aan de oostzijde.
- Het gebouw is niet voorzien van een bliksemafleiderinstallatie.

BRUIKBAARHEIDSTUDIE VOOR VERBOUWING

Momenteel is het gebouw in gebruik als Centrum voor Kunsten en het gebouw is nodig toe aan een opknopbeurt in zowel technisch- als gebruiksoptzicht.

TECHNISCH EN CONSTRUCTIEF

Bestaande verdiepingvloeren zijn van grote overspanning en dragen op de gevels. De overspanningen zijn zodanig dat bijna alle vloeren verend zijn bij plotselinge en veranderlijke belastingen. Ter plaatse van diverse overspanningen is door toevoeging van midden kolommen of extra staalconstructie de hoofdconstructie verzwakt. De begane grondvloer is een deels een op zand gestorte betonvloer en deze vloer is aangebracht ter vervanging van de oude houten vloerconstructies. De gewelfconstructie van de souterrain zal opgeknapt moeten worden om als historisch element behouden te blijven. Wel is de souterrainruimte droog en vertoont weinig sporen grondwater.

Er wordt door ons getwijfeld over de dragende functie van het gewelf voor de begane grondvloer. We zijn er wel zeker van dat een hogere belasting op het gewelf vermeden moet worden.

Het dak is van binnenuit geïsoleerd en afgetimmerd met spaanderplaat. De kapconstructie lijkt in goede conditie doch de dakpanbekleding is aan vervanging toe. De gevolgen van de isolatie aan het dakbeschoot is momenteel niet waar te nemen. De kozijnen zijn voor 60 -70% toe aan een grondige opknopbeurt en

allen zijn voorzien van enkele beglazing. De gevels zijn aan de binnenzijde slechts visueel afgetimmerd door middel van voorzet systeemwanden. De mogelijkheid bestaat dat deze wanden zijn geplaatst omdat de gevels doorslaan of vocht optrekken. De plafonds zijn allen voorzien van systeemplafonds. De installaties zijn werktuigbouwkundig en elektrische gezien zeer eenvoudig. In de ruimten is geen ventilatie aanwezig.

INDELING

De indeling is hoofdzakelijk gevormd door de bestaande bouwmuren. Door toevoeging van lichtgewichtwanden zijn extra ruimte-indelingen gemaakt zoals bergingen en sanitaire ruimten. Het gebouw heeft slechts één hoofdtrap voor verticaal verkeer en verschillende noodtrappen.

Kenmerkend is dat algemene verkeersroutes ontbreken en dat veelal de gebruiksruiden ook verkeersruimten zijn. De kelderruimten, in het souterrain gelegen, zijn alleen van buitenaf bereikbaar. Toiletgroepen zijn slechts zeer minimaal aanwezig. Als gevolg van de hulpconstructies staan in verschillende ruimten middenkolommen die de bruikbaarheid van de ruimten verminderen. De zolder is slechts in gebruik als bergruimte.

T.a.v. de brandveiligheidseisen zal het gebouw volgens de huidige normen de nodige aandacht moeten krijgen t.a.v. vluchtwegen en compartimenteringen.

INDELING BESTAANDE TOESTAND

Souterrain

- I. kelder 1 opslag
- II. kelder 2 opslag

Begane grond

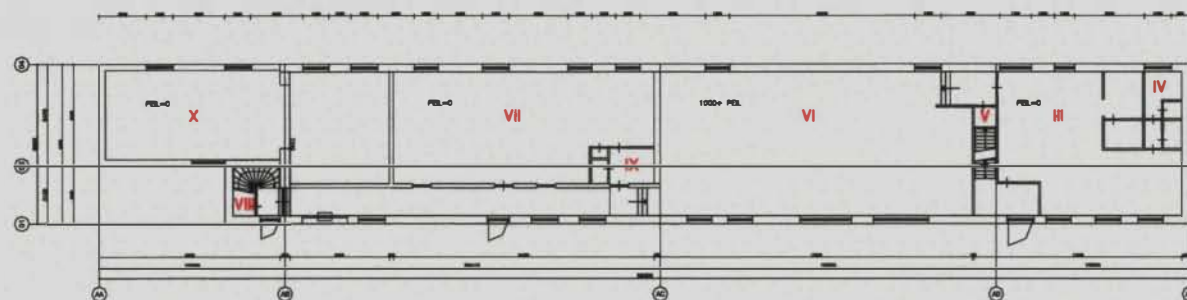
- III. kantine
- IV. toiletgroep
- V. trappenhuis
- VI. dans/theaterruimte
- VII. atelier beeldhouwen met entresol
- VIII. trappenhuis
- IX. toilet
- X. kunstenaarsatelier

Verdieping

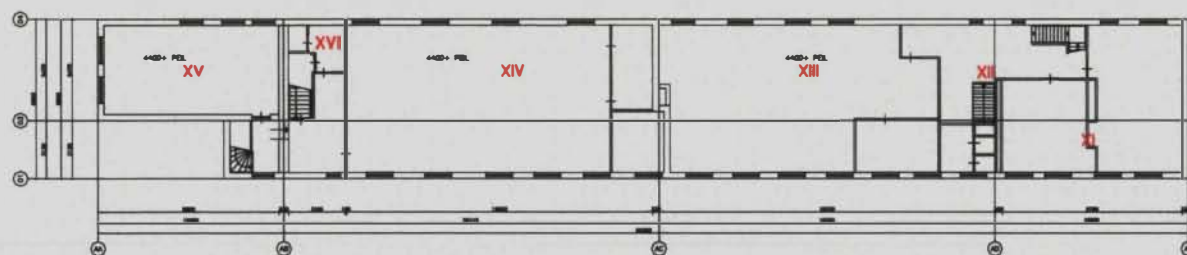
- XI. kantoren
- XII. trappenhuis
- XIII. dansruimte
- XIV. atelier schilderen
- XV. vergaderruimte/theorielokaal

Zolder

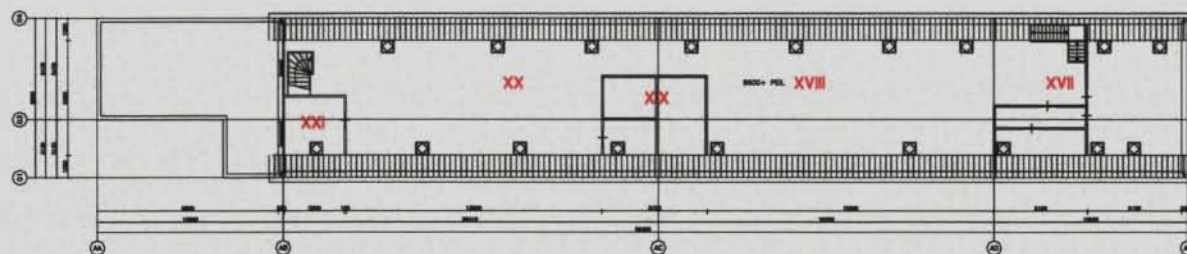
- XVII. doka
- XVIII. fotograferuimte/kinderatelier
- XIX. bergruimte
- XX. edelsmeden/grafiekrumte
- XXI. cv ruimte

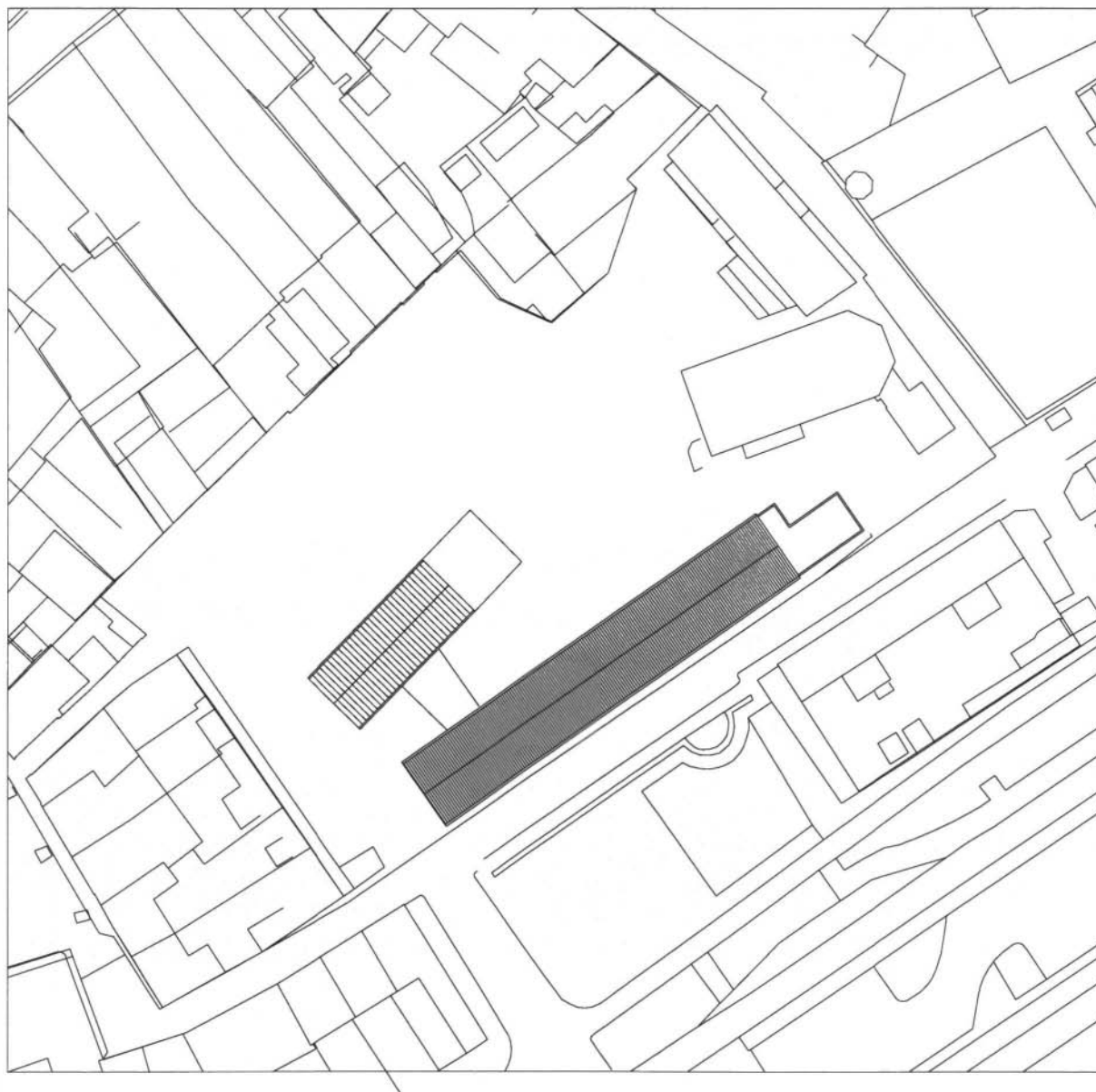
BEGANE GROND

EERSTE VERDIEPING

TWEDE VERDIEPING

In het gebouw is momenteel een gebruikruimte aanwezig die dienst doet als kunstenaarsatelier. Deze is gelegen in het platdak gedeelte van het gebouw en beslaat een totaaloppervlakte van ca. 45 m².

OPPERVLAKTEN EN INHOUD

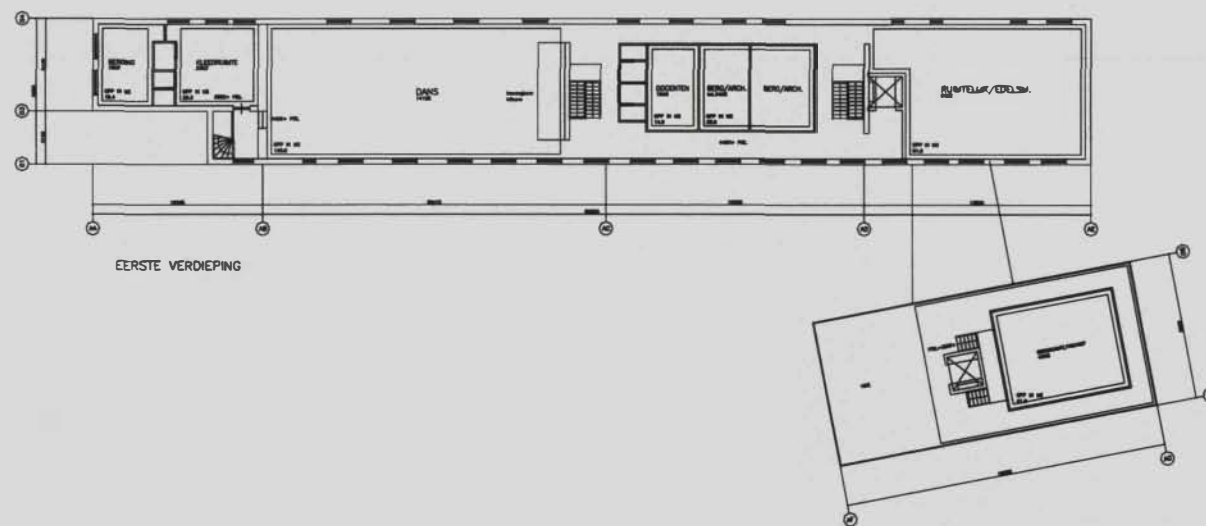
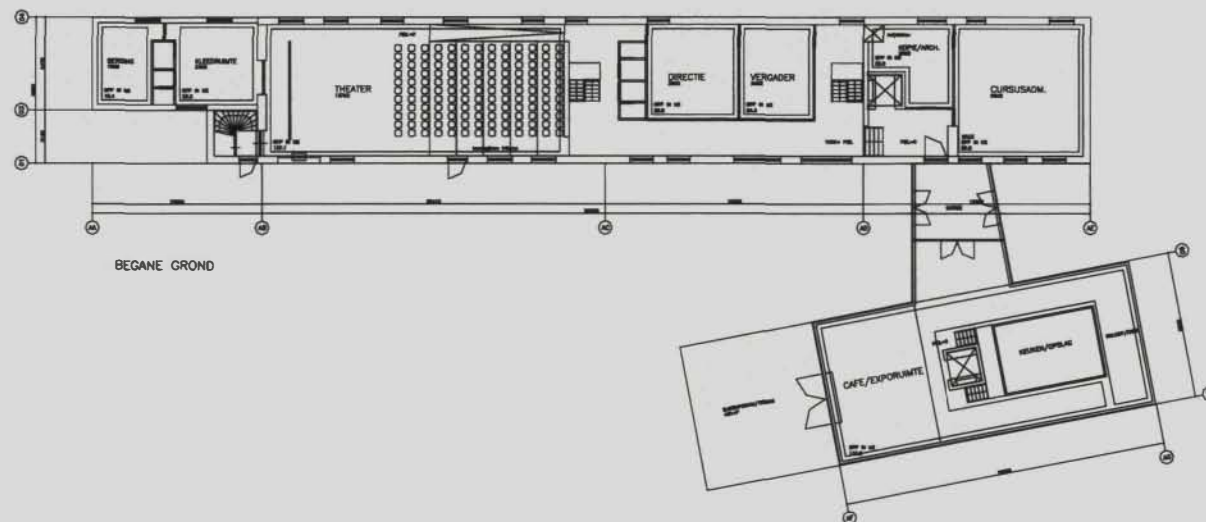
bruto vloeroppervlak	bg	501	m ²
	v1	501	m ²
	<u>z</u>	<u>435</u>	<u>m²</u>
totaal		1.437	m ²
netto vloeroppervlak	bg	444	m ²
	v1	442	m ²
	<u>z</u>	<u>396</u>	<u>m² (vloerpeil)</u>
totaal		1.282	m ²
gebruiksopp zolder	z	311	m ² (1500+)
verblijfsopp zolder	z	252	m ² (2100+)
bruto inhoud		5.239	m ³

BRUIKBAARHEIDSTUDIE NA VERBOUWING

't Klooster is een "Rijksmonument" en vraagt naast de visie op indeling, gebruik en architectuur enige extra aandachtspunten. Het formuleren van gedetailleerde uitgangspunten betreffende de omgang met het gebouw bij een verbouwing zal veel aandacht vragen in de fase van planvorming. Naast een beoordeling van de welstandscommissie zal een beoordeling plaatsvinden door de monumentencommissie. Gekozen uitgangspunten die door Victor Schölvink in het ontwerp zijn opgenomen zijn met de nodige zorgvuldigheid betracht en dit heeft geleid tot de vorming van concrete uitgangspunten ten aanzien van de omgang met het gebouw bij renovatie.

MONUMENTENCOMMISSIE

In een vroeg stadium is door ons samen met Victor Schölvink een bespreking gevoerd met enige leden van commissies van de afdeling Bouwen en Wonen van de gemeente Harderwijk. In deze bespreking is op collegiale basis het plan gepresenteerd door Victor Schölvink en zijn de uitgangspunten aangegeven. Er zijn tijdens dit overleg geen uitspraken gedaan over het conceptplan door de aanwezige commissieleden. De leden van de commissie adviseren bij een ingrijpende verbouwing als deze het plan te laten beoordelen door de volledige commissie van welstand en van monumenten. Daarbij zullen ook de stedenbouwkundige aspecten worden behandeld. Er is geadviseerd om tijdens de monumentencommissie vergadering van 8 mei a.s. het

dels stalen portalen gedragen door een eigen fundatie. De fundatie staat eveneens geheel los van de bestaande fundaties. Het gebouw wordt op twee plaatsen voorzien van stabiliteitswanden die tevens de locaties voor het verticale verkeer vormen. De indeling van ruimten wordt bepaald door de compartimentering van het gebouw door middel van de bestaande en nieuwe stabiliteitswanden die een vierdeling maken van de totale plattegrond van het gebouw. Grote ruimten zoals het theater, de dansruimte en leslokalen worden aan de koppen van het gebouw gemaakt en facilitaire ruimten zoals kantoorruimten, vergaderruimten en sanitairruimten worden in het middengebied aangegeven. Hierdoor blijft ruimte over voor een gang die voor de ontsluitingen van de grote ruimten zorgt. De gevels worden aan de binnenzijde voorzien van geïsoleerde voorzet wanden en het dak zal opnieuw worden geïsoleerd en bekleed. De kozijnen zullen worden vervangen en voorzien van nieuwe moderne beglazingen. De binnenindeling zal in lichtgewicht scheidingswand worden uitgevoerd.

Nieuwbouwdeel

Het nieuwbouwdeel is een gebouw dat los staat van het monument en slechts gekoppeld wordt met de hoofdentree. Het is in principe een gebouw dat constructief gevormd wordt door stalen kolommen en betonnen vloeren, omhuld met een constructieve glazen buitengevel. Het dak wordt als zadeldak uitgevoerd met een titaan-zinkbedekking. De kern van het gebouw wordt gevormd door de lift en het trappenhuis, gecombineerd met bergingen en overige

facilitaire ruimten. Rondom een kern bevinden zich de gebruiksruimten, die allen zijn gelegen aan de glazen buitengevel.

PROGRAMMA VAN EISEN

Zoals aangegeven in hoofdstuk 5 is het gevraagde programma van eisen voor het grootste gedeelte gebaseerd op het huidige aanbod. Er ontbreekt een goed onderbouwd klantenonderzoek en er wordt speelt niet ingespeeld op de landelijke trend. Voor het vaststellen van een definitief programma van eisen is een degelijk onderzoek en ervaringsuitwisseling met andere instellingen in Nederland noodzakelijk. Het programma van eisen zou op basis hiervan kunnen worden aangepast.

Het plan van Victor Schölvinck heeft het programma van eisen op een goede wijze ingepast in het huidige pand en de voorgestelde uitbreiding. De gebruikswaarde van de verschillende ruimten voor specifieke doeleinden is goed en flexibel. Ogenscheinlijk is een overmaat aan verkeersruimte te zien in het plan. Dit is echter een gevolg van de verticaal verkeersruimten die noodzakelijk zijn. De overmaat wordt op een juiste wijze ingezet, waardoor een goede uitloop vanuit de dans- en theaterzaal ontstaat.

De relatie tussen de café/pauzeruimte en de beide zalen is niet optimaal. In relatie tot de beide zalen is de voorgestelde kleedruimte en bergruimte niet ideaal. De bergruimte kan alleen door de kleedruimte worden bereikt. Een directe relatie tot bergruimte en zaal zou hier de juiste keuze zijn. Tevens is tussen de kleedruimte en de zaal een sluisruimte

noodzakelijk om bij wisseling van spelers geen geluidsproblemen te veroorzaken. Voor de bezoekers van beide zalen zijn in de uitloopruimte te weinig toiletvoorzieningen aanwezig. In het nieuwe programma van eisen is geen ruimte ingericht voor het gewenste multimedia- aanbod. Wellicht is hier een voorschot genomen op de mogelijkheden die het RIAGG-gebouw bieden. In de bouwtechnische en financiële toets is hiermee geen rekening gehouden. Dit impliceert dat de financiering en realiseringskosten van de multimedia ruimte pm blijven. In het nieuwbouwdeel ontstaat door het onderbrengen van cursusruimten en archiefruimten op de verdiepingen een beheersprobleem. De verticale ontsluiting is gesitueerd in de café/-pauzeruimte en is voor publiek toegankelijk tot de eerste verdieping. Het publiek kan echter ook de overige verdiepingen bereiken. De administratieruimte en archiefruimte liggen te ver uit elkaar. De keuze van archiefruimte impliceert dat dit meer een opslagruimte is voor werk dat tentoongesteld kan worden. Er ontbreken ruimten bedoeld voor de technische installaties in zowel het oudbouwdeel als het nieuwbouwdeel. Het verder ontwikkelen van het plan zal afhankelijk zijn van het benodigde onderzoek naar het gewenste aanbod en vertaling daarvan in programma van eisen. Daarnaast zullen invloeden van samenwerking met andere culturele instellingen hierin bepalend zijn. Gezien de geschetste mogelijkheden zal dit in samenhang met andere culturele ontwikkelingsmogelijkheden rond het plein geen probleem zijn.

Programma van eisen cvk 't Klooster

Netto ruimte behoefte in m ²	oudbouw	nieuwbouw
ruimtelijk/edelsmeden/papier	90	90
berging	30	30
tekenen/schilderen	70	70
bergruimte	30	30
keramiek/boetseren	100	100
ovenruimte	15	15
berging	30	30
atelier/kindercursussen	80	80
berging	20	20
fotografie/video	70	70
donkere kamer	16	16
geluidsstudio	8	8
berging	16	16
receptief aanbod	70	70
bergruimte	4	4
theater	140	140
kleed- en wasruimte	15	15
bergruimte	20	20
dans/theater/presentaties	140	140
kleed- en wasruimte	15	15
bergruimte	20	20
docentenkamer	15	15
berging	4	4
cursusadministratie	60	60
archief	10	10
kopieerruimte	10	10
directiekamer	30	30
vergaderruimte	25	25
pauzeruimte/expositie	110	110
keuken/magazijn	35	35
centraal archief	20	20
decor/materiaalopslag/voorraad	50	50 in oude kelder
TOTAAL	1368	978
135%	1846,8	1320,3
		390
		526,5

BOUWTECHNISCH STUDIE PLAN ARCHITECT

ALGEMEEN

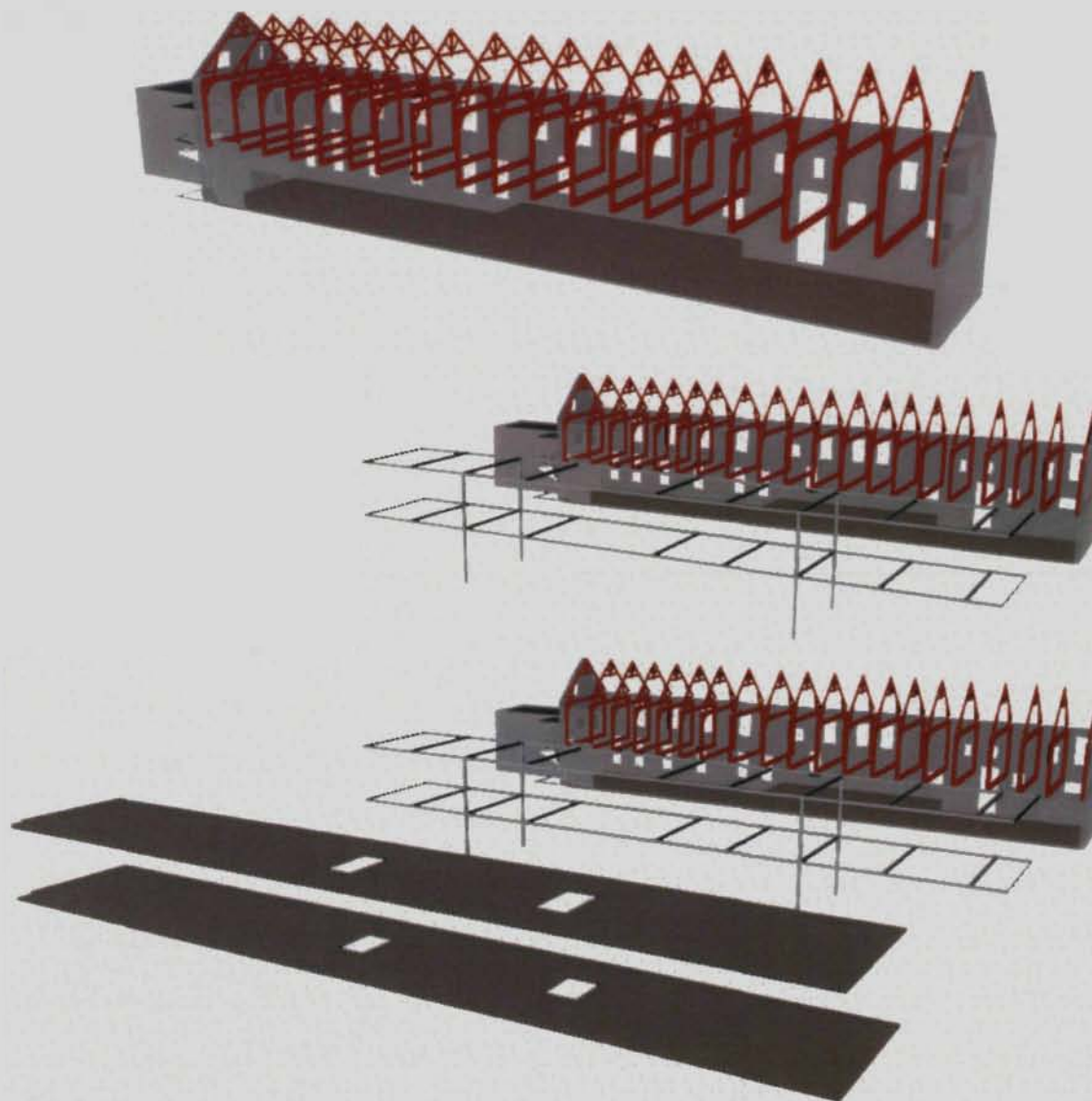
Het conceptplan zoals gepresenteerd door Victor Schölvinck is helder van opzet en er wordt op basis van goede uitgangspunten omgegaan met de aanpak van het casco van het oudbouwdeel. Zoals bij ieder conceptplan zullen nog de nodige verfijningen aan het plan toegevoegd worden tijdens het verdere ontwerp- en bouwvoorbereidingsproces.

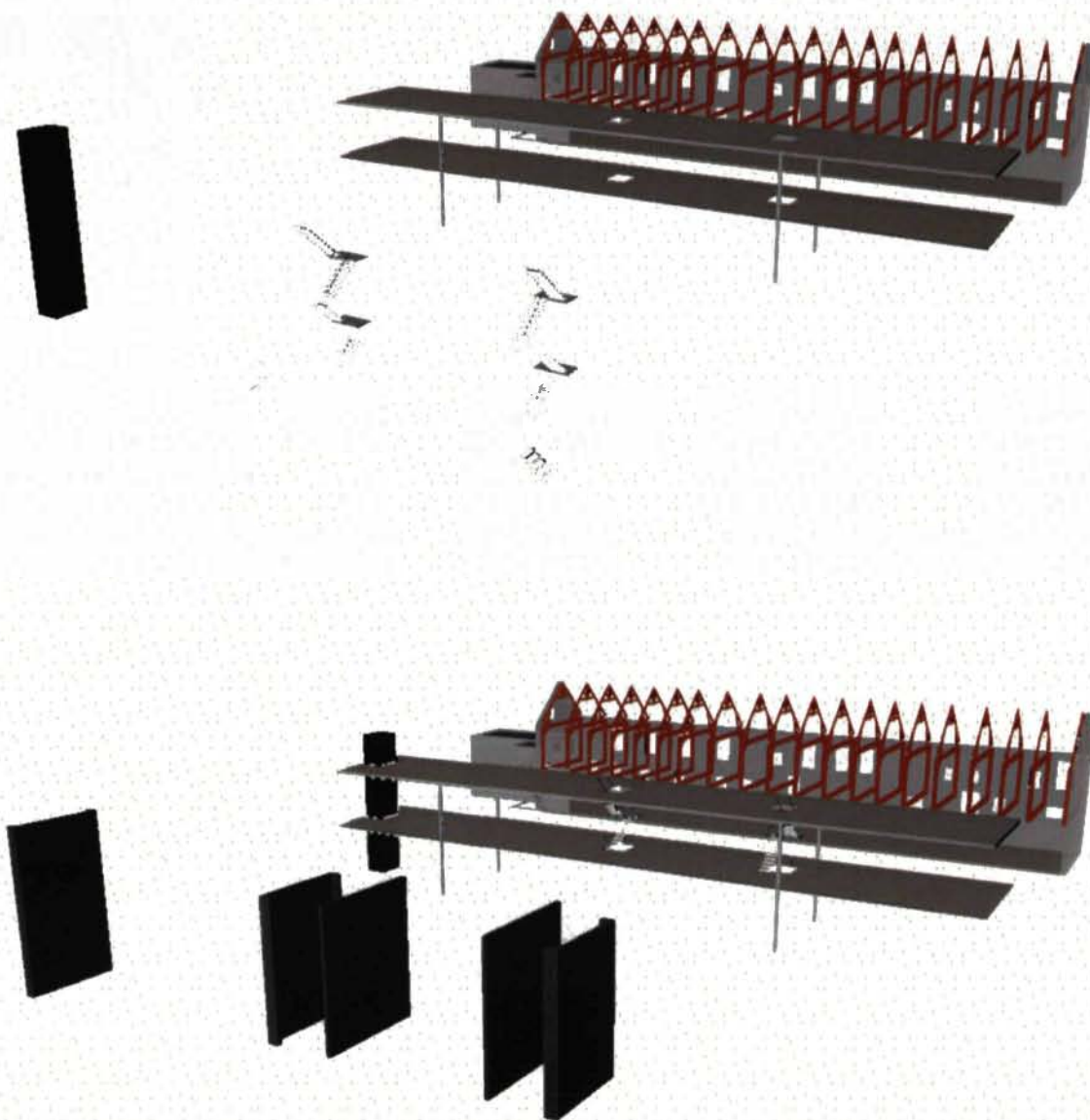
AANBEVELINGEN

We willen een aantal onderwerpen belichten die ons opvallen in het conceptplan en deze ter overweging meegeven in de verdere planontwikkeling.

- Uitvoeringstechnisch kunnen verschillende methoden worden toegepast doch wij denken dat het verstandig is het gehele gebouw volledig te ontdoen van alle niet meer te gebruiken materialen en diverse openingen in het dak te maken. Het lege casco goed te stutten middels geschoorde portalen. Vervolgens een zelfdragende fundatie aan te brengen op een drukvaste isolatielaag (eventueel met toevoeging van boorpalen). De portaalconstructie op de nieuwe fundatie aanbrengen (h.o.h.afstand van ca. 5/6m) en op deze portalen de vloeren. Daarna kan het gebouw verder worden afgebouwd. De portalen zullen tevens dienst doen als stabilisering van de gevels.

De bestaande historische moederbint en kinder-

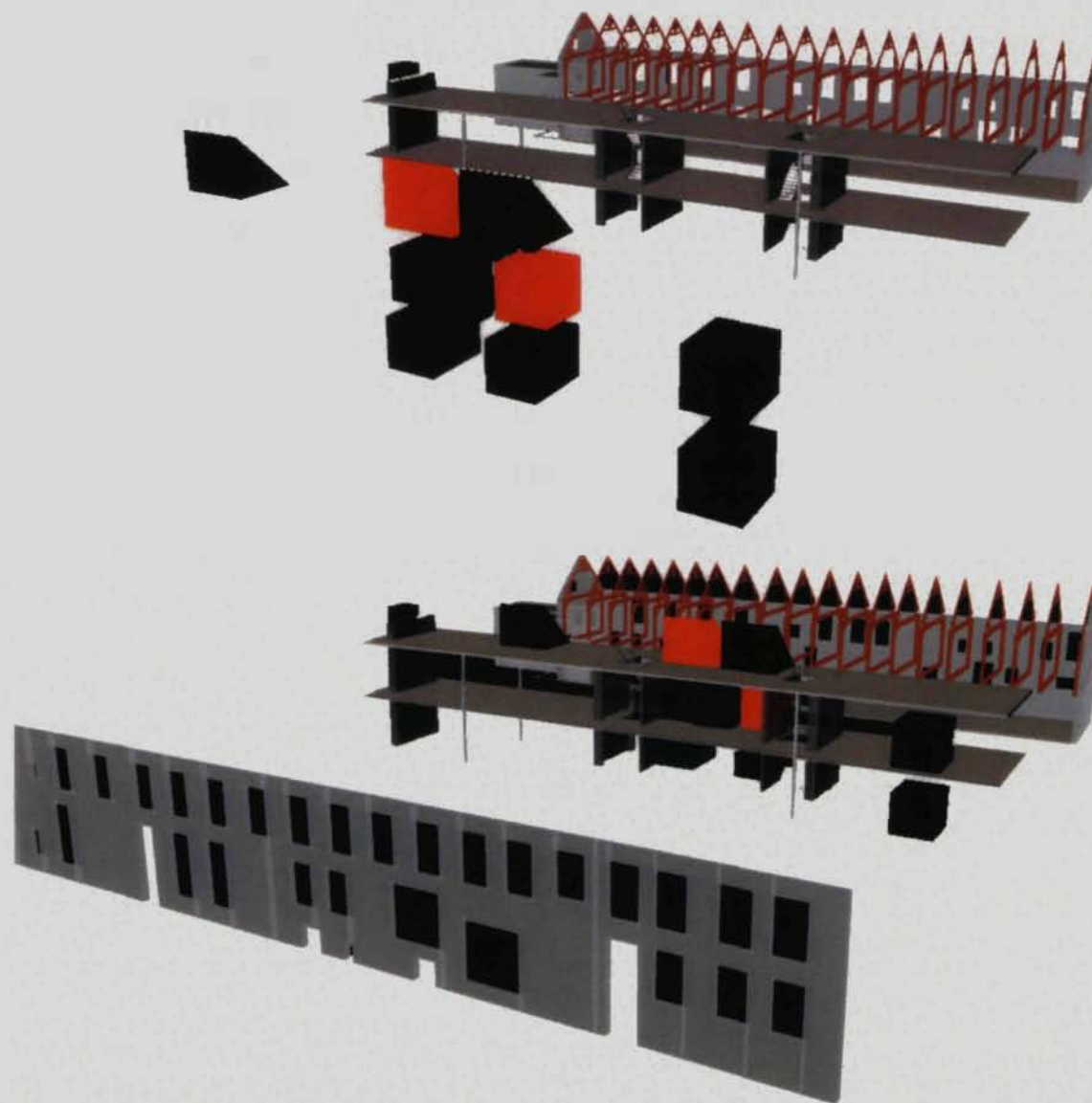

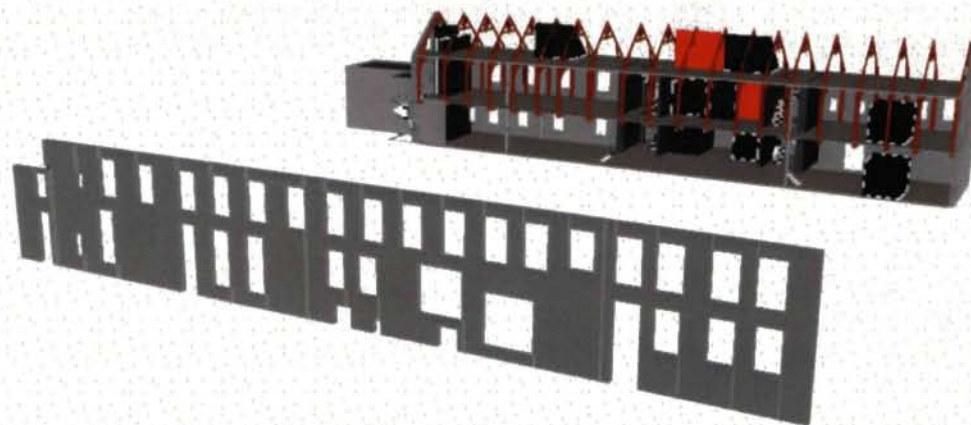
bint constructie heeft dan in principe geen dragende functie meer en de gevels zullen niet extra worden belast.

- Het gebruik van staalplaat / betonvloeren kan enigszins ter discussie gesteld worden, hoofdzakelijk t.a.v. de brandwerendheid. De gewichtsbesparing door deze toepassing is zeer welkom in het monument. De brandwerendheid van dit type vloer vraagt vaak wat extra voorzieningen omdat in feite de kleinste betondikte bepalend is voor de brandwerendheid. Bij veel gemeenten wordt bij gebruik van dit type vloer alsnog aan de onderzijde een bekleding van brandwerend materiaal vereist, compleet met vulling van de canalures.
- Het gebruik van de sprinklerinstallatie willen we sterk afraden, aangezien er ook loos alarm kan ontstaan. Hierdoor kan alle inventaris en studiemateriaal volledig worden verwoest. Het is beter de constructies van goede brandwerende voorzieningen te voorzien. Denk bijvoorbeeld aan brandvertragende behandelingen van de stalen draagconstructie.
- Vervanging van de gevelkozijnen en het toepassen van isolerende dubbele beglazing zullen een ander uiterlijk hebben dan de bestaande kozijnen. We raden dan ook aan in goed overleg met de monumentencommissie hierin een keuze te maken. De kozijnen zullen aan de huidige eisen van geluid en bouwfysica moeten voldoen.
- Voor het compartimenteren van de ruimten onderling en in hoofdzaak de trappenhuisen zullen nog enige brandwerende scheidingen

moeten worden aangebracht om goede vluchtwegen te garanderen. Tevens zullen de gebruiksruimten, die in het plan in open verbinding met elkaar staan, ook door middel van brandscheidingen moeten worden afgesloten.

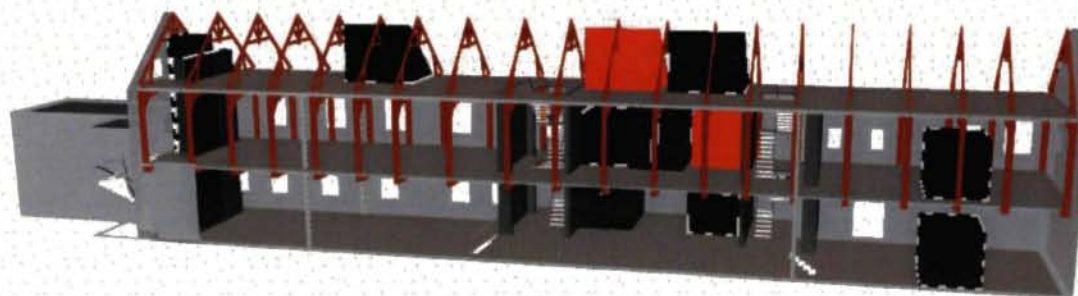
- Ten aanzien van het dak denken we dat het beter zal zijn de geschilderde pannen te vervangen. Als dit wordt gedaan is het aan te raden het dak aan de buitenzijde van het dakbeschot te isoleren. Mocht dit op bezwaren rusten t.a.v. het monument dan zal aan de binnenzijde geïsoleerd moeten worden. Het is dan raadzaam goede ventilatie in de constructie te verzorgen.
- In het algemeen zijn we van mening dat te weinig toiletgroepen in het plan aanwezig zijn in zowel het oudbouwdeel als het nieuwbouwdeel. De ruimte die hiervoor moet worden gemaakt zal ten koste gaan van de overige functies.
- De locatie van de facilitaire ruimten zoals de directiekamer en de docentenkamer nog eens bezien vanuit het oogpunt van daglicht.
- Het daglicht in de zolderruimten fotografie en receptief is erg weinig en we stellen dan ook voor hier extra daklichten aan te brengen.
- De nieuwbouw is slechts voorzien van een vluchtweg via het hoofdtrappenhuis en de lift die in het midden van de plattegrond is gepland.
- Op de begane grond staat deze trap in open verbinding met de gebruiksruimten en dit zal nog enige aandacht vragen t.a.v. brandscheidingen.
- De architectonisch zeer belangrijke glazen gevel van de nieuwbouw zal t.a.v. het gebruik van de ruimten veel aandacht vragen op het gebied van

installaties en van zonweringen.

- Deze werkzaamheden moeten worden uitgevoerd door een deskundig aannemersbedrijf in restauratiewerken, in nauw overleg met de Rijksmonumentendienst en onder begeleiding van een restauratiedeskundige.

BUDGETTAIRE STUDIE PLAN ARCHITECT

ALGEMEEN

Door Victor Schölvinc is een raming van de bouwkosten gegeven op basis van een elementenbegroting. De opbouw van de elementenbegroting is voor een "voorlopig ontwerp" fase goed van opzet en geeft een voldoende helder beeld van de kwaliteiten van bouwmaterialen en gekozen bouwmethoden, dit in combinatie met de bijgeleverde tekeningen. De begroting is opgesplitst in twee grote bouwdelen, namelijk het "oudbouwdeel" (de verbouw en renovatie/restauratie van 't Klooster) en het "nieuwbouwdeel" (de uitbreiding op het Kloosterplein).

ELEMENTENBEGROTING VICTOR SCHÖLVINC

Een samenvatting van de elementenbegroting wordt hieronder in hoofdpunten aangegeven. De gedetailleerde elementenbegroting is als bijlage toegevoegd aan dit rapport.

A. Bouwkosten:

oudbouwdeel	f 2.606.539,53	voor 5.239 m3 / 1.282 m2
nieuwbouwdeel	<u>f 2.412.972,81</u>	voor 2.309 m3 / 649 m2
subtotaal	f 5.019.512,34	
btw 19%	<u>f 953.707,34</u>	
totaal	f 5.973.219,68	

Enige aandachtspunten die ons direct opvallen zijn de diverse kosten die niet direct onder de bouwkosten vallen maar die wel onderdeel uitmaken van de investeringskosten die benodigd zijn voor de uitvoer van dit plan. Aan de bouwkosten willen we daarom drie kostengroepen toevoegen die bedoeld zijn voor de voorbereiding / uitvoeringsbegeleiding en de kosten die een indirect gevolg zijn van de verbouwing. Deze kosten zullen worden belicht in het onderdeel 'Voorbereidings / begeleidings en indirecte kosten'.

BEOORDELING ELEMENTENBEGROTING VICTOR SCHÖLVINC

De beoordeling van de elementenbegroting willen we op twee verschillende manieren benaderen. Allereerst wordt een beoordeling uitgevoerd op basis van m3 prijsvergelijking met ervarings-getallen. Daarnaast willen we puntsgewijs de begroting toetsen en op onderdelen aanpassingen maken.

Beoordeling op basis van m3

Oudbouwdeel

Werken uitgevoerd in het verleden waarin soortgelijke ingrijpende verbouwingen zijn uitgevoerd te weten:

- I. Rosariumhof te Utrecht.
- Ingrijpende verbouwing van een monumentaal kerkgebouw
- tot appartementengebouw - inclusief nieuwe funderingsconstructie
- totale m3 prijs bouwkundig en installaties f 835,- per m3

II. Christus Koningskerk te Hillegersberg
Ingrijpende verbouwing van een monumentaal kerk-
gebouw tot appartementengebouw – op bestaande
funderingsconstructie totale m3 prijs bouwkundig en
installaties f 720,- per m3.

f 810,- per m3 (indien een toevoeging airco-
installatie f 100,- per m3 extra)

bruto volume 2.309 m3 x f 810,- f 1.870.290,-
exclusief btw

Op basis van m3 ervaringsbedragen:

- verbouw monument tussen f 470,- en f 570,-
p/m3 bouwkundig
- verbouw monument tussen f 200,- en f 220,-
p/m3 installaties
- gemiddeld bouwkundig inclusief installaties
f 730,- per m3

bruto volume 5.239 m3 x f 730,- f 3.824.470,-
exclusief btw

Nieuwbouwdeel

Een relatief klein volume met een zeer intensieve
indeling compleet met lift, keuken, ovenruimte e.d.
De glazen buitenwanden zullen veel aandacht
moeten krijgen t.a.v. het materiaalsoort in zowel iso-
lerende werking alsook in de uitstraling. De instal-
laties zullen bovenstandaard moeten worden uitge-
voerd en eventueel moet gedacht worden aan een
airco-installatie.

Op basis van m3 ervaringsbedragen:

- representatieve bouw tussen f 550,- en f 650,-
p/m3 bouwkundig
- representatieve bouw tussen f 200,- en f 220,-
p/m3 installaties
- gemiddeld bouwkundig inclusief installaties

Beoordeling op toetsing elementen begroting Oudbouwdeel

post	omschrijving	opmerking	toevoeging	totaal				totaal bouwsom	f 1.818.449,50
1	sloopwerken	30% budgetverhoging	47.474,00					toevoegen	f 1.025.194,00
		containers	40.000,00	87.474,00				totaal aangepaste bouwsom	f 2.843.643,50
2	stutwerk	4/5 stutframes met schoren	60.000,00	60.000,00				bouwplaatskosten 9%	f 255.927,91
3	grondwerk	b.g. vloeropp. ontgraven drukvaste isolatie aanbr.	20.000,00	20.000,00					f 3.099.571,41
4	terreinverharding	stelpost voor directe omranding van gebouw		10.000,00				algemene kosten 6%	f 185.974,28
5	betonwerk	complete fundatie onder gebouw inclusief kelders	85.000,00	85.000,00					f 3.285.545,69
6	metselwerk	gewelven souterrain	30.000,00					risico 1,5%	f 49.283,18
		restauratiewerk	20.000,00	50.000,00					f 3.334.828,87
7	systeemvloeren	meer vloeroppervlak budget verhogen	21.905,00	21.905,00				winst 1,5%	f 50.022,43
8	ruwbouw timmerwerk	50% verhogen	15.000,00	15.000,00					f 3.384.851,30
9	staalconstructie	meer portalen(4,5m h.o.h.) meer secundair staal	100.000,00	100.000,00				verzekering 0,35%	f 11.846,97
10	kozijnen ramen en deuren	binnenkozijnen	30.000,00						f 3.396.698,28
		dakramen herstellen	10.000,00	40.000,00				onvoorzien 10%	f 339.669,83
11	trappen en balustraden	nieuwe trappen	15.000,00						f 3.736.368,11
		opknappen best. trappen	15.000,00	30.000,00					
12	dakbedekkingen	percentage verhogen (80%)	25.000,00						
		plattendakconstructie + isolatie	15.000,00	40.000,00					
13	beglazing	verhoogde kosten roedekozijnen	14.800,00	14.800,00					
14	natuursteen	nieuw te plaatsen dorpels	5.000,00	5.000,00				totale bouwsom oudbouwdeel exclusief btw	f 3.736.368,11
15	stukadoorswerk	affilmen binnenwand-afwerkingen	15.000,00	15.000,00				19 % BTW	f 709.909,94
16	tegels	zie sanitair representatieve vloeren		35.000,00				totaal	f 4.446.278,05
17	dekvloeren	alle vloeroppervlakten geen houten vloeren meer		23.360,00					
18	metaal- kunststof werken								
19	plafonds en wand- systemen								
20	afbouw timmerwerk	dakafwerking meer m2	36.855,00	36.855,00					
21	schilderwerk	verhogen brandwerend schilderwerk		30.000,00					
22	conserveringen	ook houten vloerdelen	10.000,00	10.000,00					
23	binneninrichtingen	zie post D indirecte kosten							
24	behang en vloer- bedekkingen								
25	loodgieterswerk	water aan en afvoer	30.000,00	30.000,00					
26	sanitair	verhogen met 45%	25.200,00	25.200,00					
27	installatie	verhogen met 30 %		180.600,00					
00	steigerwerk	vaste steigers	50.000,00						
		rolsteigers	10.000,00	60.000,00					
totaal	toevoegen			1.025.194,00					

totaal bouwsom	f	1.698.995,00
toevoegen	-/- f	220.000,00
totaal aangepaste bouwsom	f	1.478.995,00

bouwplaatskosten	9%	f	133.109,55	f	1.612.104,55
algemene kosten	6%	f	96.726,27	f	1.708.830,82
risico	1,5%	f	25.632,46	f	1.733.663,28
winst	1,5%	f	26.004,94	f	1.759.668,23
verzekering	0,35%	f	6.158,83	f	1.765.827,07
onvoorzien	10%	f	176.582,70	f	1.942.409,77

totale bouwsom nieuwbouwdeel exclusief btw	f	1.942.409,77
19 % BTW	f	369.057,85
totaal	f	2.311.467,62

Beoordeling op toetsing elementen begroting Nieuwbouwdeel

post	omschrijving	opmerking	toevoeging	totaal
1	sloopwerken			
2	stutwerk			
3	grondwerk			
4	terreinverharding			
5	betonwerk			
6	metselwerk			
7	systeemvloeren	geen staalplaat maar breedplaat o.g.	-/- 50.000,0	-/- 50.000,00
8	ruwbouw timmerwerk			
9	staalconstructie			
10	kozijnen ramen en deuren			
11	trappen en balustraden			
12	dakbedekkingen			
13	beglazing	norm verlagen	-/-100.000,00	-/-100.000,00
14	natuursteen			
15	stukadoorswerk	affilmen i.p.v. stucwerk	-/-20.000,00	-/-20.000,00
16	tegelwerk			
17	dekvloeren			
18	metaal- kunststof werken			
19	plafonds en wand- systemen			
20	afbouw-timmerwerk			
21	schilderwerk			
22	conserveringen			
23	binneninrichtingen			
24	behang en vloer- bedekkingen			
25	loodgieterswerk			
26	sanitair			
27	installatie	geen sprinkler	-/- 50.000,00	-/- 50.000,00
00	steigerwerk	in bouwplaatskosten		
totaal	toevoegen		-/- 220.000,00	

VOORBEREIDINGS/ BEGELEIDINGS EN INDIRECTE KOSTEN

B. Voorbereidingskosten

Voorbereidingskosten zijn kosten die gemaakt moeten worden ter ondersteuning van de planvorming en het verzorgen van de benodigde vergunningen en adviseringen. Het spreekt voor zich dat de taak van de architect en een constructeur van groot belang zijn voor een goede bouwvoorbereiding alsmede uitvoeringsbegeleiding. Aangezien de verbouw van 't Klooster een ingrijpend verbouwplan is in een bestaand monument willen we adviseren de hulp in te roepen van deskundigen op het gebied van restauratiewerken. De installatiedeskundige is een twijfelgeval. Enerzijds worden door de nogal specifieke functies zoals theater, café/expo, edelsmeden e.d. alsmede installaties in het monument en beglaasde buitengevels in de nieuwbouw de advisering van een deskundige aangeraden. Anderzijds is het gebouw van een zodanige omvang dat advisering vanuit de uitvoeringszijde voldoende kan zijn. Budgettair lijkt het ons raadzaam om een bedrag op te nemen voor installatieadvisering.

Bouwvoorbereidingskosten:

- I. honorarium architect
- II. honorarium constructeur
- III. honorarium restauratie advisering
- IV. honorarium installatie advisering
- V. sondering en grondonderzoek
- VI. lege kosten bouwaanvraag

Raming van kosten B: 13,5 % van de bouwsom

C. Bouwbegeleidingskosten

Bouwbegeleidingskosten zijn kosten die gemaakt worden voor het begeleiden van de uitvoerende bouw als vertegenwoordiging van de opdrachtgever. Tevens de bewaking van planning, budget en kwaliteit. Ten tijde van de uitvoering zal ook regelmatig een beroep worden gedaan op hierboven genoemde adviseurs.

- VII. honorarium bouwcoördinator/directievoering
- VIII. inventarisatie rapport belendende gebouwen
- IX. aansluitkosten nutsvoorzieningen

Raming van kosten C: 5,5 % van bouwkosten

D. Indirecte kosten:

De indirecte kosten bestaan in hoofdzaak uit kosten die gemaakt worden voor de tijdelijke huisvesting van het Centrum voor Kunsten en de hierbij behorende verhuizingen. Ook voeren we in deze post de meubileringen die hergebruikt, vernieuwd of aangevuld zullen moeten worden op (grote inschatting). Daarnaast is een post aangehouden voor eenvoudige inrichtingen van het theater en de danszaal bestaande uit tribunes, blinderings, installaties en voorzieningen voor akoestiek en geluidsreductie.

X. tijdelijke huisvesting	f 100.000,-
XI. verhuiskosten	f 40.000,-
XII. inrichtingskosten meubilair	f 400.000,-
XIII. theatervoorzieningen (theater en danszaal)	f 120.000,-
subtotaal	f 660.000,-
19% btw	<u>f 125.400,-</u>
Raming van kosten D:	
totaal	f 785.400,-

Een aantal kostenposten willen we niet in de verbouwkosten opnemen maar deze willen we wel noemen zodat ze niet uit het oog verloren worden. Het betreft hoofdzakelijk kosten die wel ten laste van de gemeente Harderwijk komen maar niet in de bouwkosten zijn opgenomen. Denk hierbij aan:

- XIV. grondkosten
- XV. afkoop verlies aan parkeerplaatsen
- XVI. verzorgen van vervangende huisvesting van kunstenaar. Momenteel gehuisvest in 't Klooster.
- XVII. voorzieningen ten behoeve van omleidingen verkeer en tijdelijk parkeerplaatsen
- XVIII. aanpassen van eventueel aanwezige kabels en leidingen in de straat
- XIX. eventueel aan te passen bestratingen en groenvoorziening

Ramingen voor deze kosten kunnen het beste gemaakt worden door de instanties die verantwoordelijk zijn voor de uitvoer.

CONCLUSIE ELEMENTENBEGROTING BOUWSOM

Uit de door Victor Schönvinck aangeleverde elementenbegrotingen kan ten aanzien van het oud-bouwdeel de conclusie worden getrokken dat de begroting te optimistisch is opgesteld en een grotere bouwsom zal moeten worden aangehouden. Bij het nieuwbouwdeel mag de begroting naar onder worden bijgesteld. De toevoeging van de btw alsmede de bijkomende kosten zijn niet vermeld maar

zullen zeker meetellen in de totale investeringskosten. Gezien het hier om een monument gaat en de plannen nog niet door de monumentencommissie zijn getoetst, bestaat de mogelijkheid dat een aantal oplossingen die hier in het conceptplan zijn opgenomen anders worden gezien door de monumentencommissie. Dit kan een hogere bouwsom tot gevolg hebben.

In de raming zijn de nodige posten opgenomen die reeds rekening houden met het monumentale karakter van het gebouw. Ook is in de raming een post opgenomen van 10% onvoorzien. Deze is bedoeld voor tegenvallers en onderdelen die tijdens de uitvoering aan het licht komen.

De post onvoorzien is niet bedoeld voor een andere zienswijze van de monumentencommissie. Inschattingen hiervan zullen echt zeer globaal zijn. Het is de gemeente Harderwijk dan ook aan te raden de beoordelingen van de monumenten- en welstandscommissies af te wachten.

Stel dat de monumentencommissie vereist de bestaande houten vloerconstructie van moer- en kinderbinten met de brede vloerdelen geheel te restaureren en/of vernieuwen en een dragende functie te geven, dan zal het gebruik van steenachtige vloeren uitgesloten zijn en zal een aanzienlijk extra budget moeten worden gereserveerd voor de restauratie.

De functie "multimedia" die genoemd is in het programma van eisen voor de Weiburg is niet in het

plan opgenomen. Ten aanzien van de financierings- en realiseringskosten is het raadzaam na verder onderzoek hiervoor budget vrij te maken.

TOTALE INVESTERINGSKOSTEN

De totale bouwkosten bestaan uit de totalen van de bouwkosten (A) vermeerderd met de kostenposten B, C en D. Dit totaal kan gezien worden als het budget dat geïnvesteerd moet worden om een plan te realiseren zoals in het "voorlopig ontwerp" is aangegeven door Victor Schölvink. De aangegeven bouwsom die is geraamd wordt grotendeels bepaald door de ingrijpende aanpassingen aan het monument.

A bouwkosten	
Oudbouwdeel	f 3.736.368,11
Nieuwbouwdeel	<u>f 1.942.409,77</u>
subtotaal	f 5.678.777,88
B voorbereidingskosten	
13,5% over	f 5.678.777,88
	f 766.635,01
C bouwbegeleidingskosten	
5,5% over	f 5.678.777,88
	f 312.332,78
D indirecte kosten	<u>f 660.000,00</u>
subtotaal	f 7.417.745,76
19% btw	<u>f 1.409.371,69</u>
Totaal investeringskosten	f 8.827.711,45
(prijspeil 2001)	

VERGELIJKING INVESTERINGSKOSTEN WEIBURG EN KLOOSTERPLEIN

In aanvulling op ons onderzoek heeft de gemeente Harderwijk nog een verzoek gedaan om de investeringskosten van de verbouw van het Klooster te vergelijken met de investeringskosten die gemaakt moeten worden wanneer 't Klooster verhuist naar de Weiburg. De vergelijking is enigzins moeilijk te maken omdat bij de verbouw- en nieuwbouwplannen aan de Weiburg allereerst het vastgoed moet worden aangeschaft alvorens het plan ten uitvoer te kunnen brengen. Deze vastgoed aankoopbedragen zijn opgenomen in de investeringskosten van de Weiburg.

Bij het plan aan het Kloosterplein kan men er vanuitgaan dat het bestaande gebouw een afgeschreven object is dat nodig aan een opknapbeurt toe is. Het gebouw staat op gemeentegrond en de erfpachtkosten van dit gebouw zijn ons onbekend. In de raming van investeringskosten voor de Weiburg zijn niet opgenomen de kosten die gemaakt moeten worden voor de losse en vaste inrichting, bij ons gesteld onder de post 'indirecte kosten'.

Om een enigzins goed vergelijk te kunnen maken zullen we de in het rapport van de Weiburg genoemde investeringskosten opwaarderen naar het prijspeil van 2001 alsmede de post 'indirecte kosten' opnemen.

Weiburg:

Wanneer De Weiburg wordt uitgevoerd in 2001 moet rekening worden gehouden met 2 x 4,5% bouwindex

en een verhoging van 1,5% btw. Tevens om een vergelijk te kunnen maken met het Kloosterplein worden deze getallen vermeerderd met de 'indirecte kosten', die door ons zijn geraamd op f 785.000,- incl. btw.

Verbouw duurste scenario:

f 6.880.980,- + f 785.000,- = f 7.665.980,-

Verbouw goedkoopste scenario:

f 5.587.471,- + f 785.000,- = f 6.372.471,-

Nieuwbouw:

f 12.262.288,- + f 785.000,- = f 13.047.288,-

't Klooster:

Vergelijkbaar met de te maken investeringskosten voor het verbouwingsplan aan het Kloosterplein in een gelijkwaardige opbouw; wel blijft het verschil aanwezig van de aankoop vastgoed aan de Weiburg. In de exploitatiebegroting zal een verschil ontstaan aangezien de aanschaf van het vastgoed aan de Weiburg van invloed zal zijn op de maandlasten.

Verbouwing 't Klooster: f 8.827.711,-

Het verbouwplan aan het Kloosterplein zal in investeringskosten hoger uitkomen dan het verbouwplan aan de Weiburg, doch lager dan het nieuwbouwplan.

Bij de verbouwplannen aan het Kloosterplein, lijkt ons dat ten aanzien van het investeringbedrag een

groot gedeelte benodigd is voor het opwaarderen van het monument. Het Klooster zal, wanneer er niets wordt gedaan, steeds meer in verval raken. Een groot deel van de investering is gericht op het behoud van het monument (ruwe schatting: f 2,5 mln). De investering voor het behoud van het monument mogen naar onze mening niet geheel drukken op de huisvestingskosten van de gebruiker.

CONCLUSIE

De voorgestelde plannen om het Centrum voor Kunsten onder de brengen in 't Klooster zoals voorgesteld in de brochure "Oog voor detail" tezamen met het later gemaakte "voorlopig ontwerp", heeft in technisch opzicht een grote kans van slagen en op deze wijze kan een historisch cultuurgoed een nieuw leven worden ingeblazen op de locatie Kloosterplein. De gebruiksfunctie past in de reeks van functies die het gebouw tot nu toe heeft gekend. In het verleden zijn er vaak aanpassingen aan het gebouw gemaakt die uiteindelijk een achteruitgang van de kwaliteit van het monument tot gevolg hadden. Bij een eerstkomende verbouwing aan 't Klooster raden we aan het casco van het gebouw eerst te stabiliseren alvorens er een nieuw gebruik aan te geven. Dit betekent wel dat er een ingrijpende verbouwing moet plaatsvinden. Dat het hier om een monument gaat zal extra aandacht vragen van alle betrokken en beslissende partijen.

De geraamde investeringskosten zoals deze zijn berekend in de brochure en later ook toegevoegd aan het voorlopig ontwerp zijn te laag ingeschat en hebben alleen rekening gehouden met de bouwsom en niet met de bijkomende kosten zoals btw en overige kosten die voor de totaal investering gemaakt moeten worden. In de door ons geraamde bouwkosten zal nog zeker zeer budgetbewust ontworpen moeten worden en zal voor efficiënte bouwmethoden gekozen moeten worden. Een onzekere factor is nog de mening van de monumentencommissie.

Hopelijk is ten tijde van het uitkomen van dit rapport meer zekerheid te geven of de conceptvoorstellen een goedkeuring kunnen krijgen.

STEDENBOUWKUNDIG ONDERZOEK

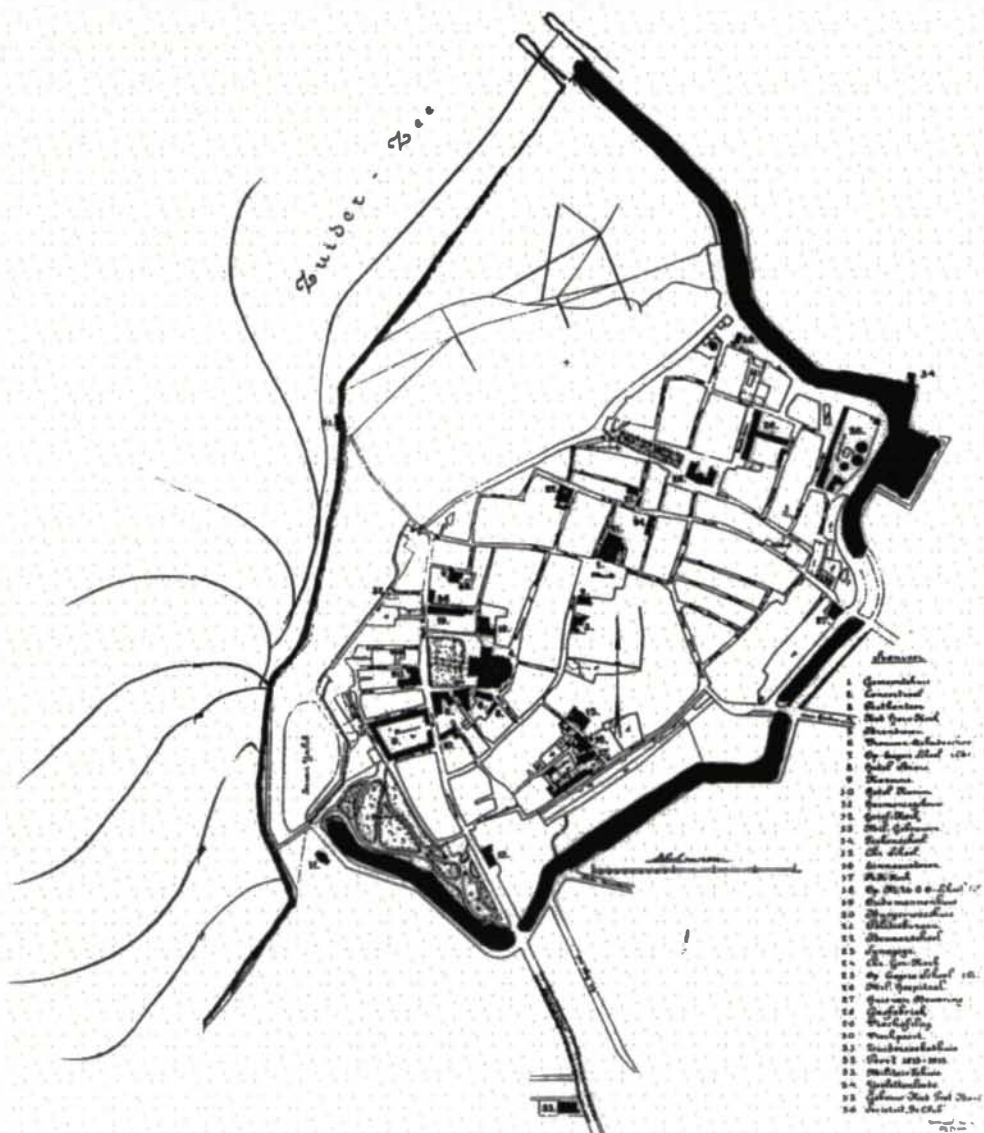
AANPAK

Het belangrijkste uitgangspunt voor het stedenbouwkundig onderzoek en het daaruit voortvloeiende stedenbouwkundig plan is de eigen waarneming geweest. Bij elk bezoek aan Harderwijk is de stedelijke situatie rond het Kloosterplein opnieuw bekeken. De daaruit vloeiende denkbeelden zijn gestaafd aan twee notities van de gemeente Harderwijk, te weten: de "Nota Strategiebepaling, Stap 1 Structuurvisie Binnenstad" en de nota "Ontwikkelingsvisie Harderwijk". Tussentijds heeft een gesprek plaats gevonden met medewerkers van de afdeling Ruimtelijke Ordening van de gemeente. Het gepresenteerde stedenbouwkundig plan is feitelijk een soort raamwerk voor het verder onderzoeken en uitwerken van de mogelijkheden met betrekking tot de realisatie van het Cultuurplein en de herinrichting van de Vitringasingel en Houtwal.

Op 30 mei 2001 bleek bij een bespreking van het concept van deze rapportage met de dienst Stadsontwikkeling en Ruimtelijk beleid, dat men ten aanzien van het stedenbouwkundig plan kanttekeningen plaatst met betrekking tot de verkeers- en parkeeroplossing. Deze kwestie is op 11 mei 1999 in "in de commissie SO / RB behandeld bij de bespreking van de nota 'Ontwikkelingsstudie, stap 2 Structuurvisie binnenstad'. De nota is ons tezamen met de inspraakresultaten nagezonden.

INLEIDING

Het beantwoorden van de vraag of 't Klooster kan uitbreiden op de plek aan het Kloosterplein en wat daarvan de gevolgen en de kansen zijn is een lastige opgave. Het risico is dat een dergelijke ingreep verstrekkende gevolgen heeft voor andere onderdelen van het plein, zoals de markt en het parkeren. Een soort sneeuwbal effect waarbij besluitvorming lastig kan zijn. Als uitgangspunt voor het onderzoek is ervoor gekozen met een minimum aan informatie van gemeentewegen een beeld te scheppen van de problematiek. Te veel kennis van de situatie en de problematiek leidt eerder tot blokkades in het denken dan tot creativiteit. Het stedenbouwkundig onderzoek geeft een beeld van de huidige situatie, de problemen die de uitwerking van de plannen van 't Klooster met zich mee brengt, de gevolgen en de kansen. Als eindbeeld is gekozen voor een stedenbouw-kundig plan waarin de bovengenoemde aspecten een plaats hebben.

± 1915

Het Kloosterplein is niet meer dan een openbaar binnenterrein achter de Donkerstraat, Smeepoortenbrink, Doelenstraat en Academiestraat. Het plein is voor autoverkeer bereikbaar via een doorsteek door de voormalige muur vanaf de Vitringasingel. Voor langzaam verkeer is het plein bereikbaar via dezelfde doorsteek, de poort naar de Smeepoortenbrink en doorsteekjes tussen de gebouwen van het RIAGG, Catharinakapel en 't Klooster. Het Kloosterplein doet zijn naam geen eer aan. Dat is logisch omdat het Kloosterplein vroeger een kloostertuin was aan een achtersteeg. Een groene in zichzelf gekeerde ruimte afgescheiden van de buitenwereld.

Kaart van de binnenstad met alle belangrijke gebouwen, D.C. Tiemens, 1914

Feitelijk is het Kloosterplein nog steeds een in zichzelf gekeerde ruimte. Alleen zijn de tot 't Klooster behorende gebouwen, 't Klooster en de Catharinakapel, nu openbaar toegankelijke gebouwen en is de tuin een parkeerterrein. Alleen zaterdag onttrekt Het Kloosterplein zich uit de anonimiteit wanneer er markt wordt gehouden. Dan komt de plek tot leven en biedt het stedelijk vermaak. De rest van de week is het een geliefd parkeerterrein bij het winkelend publiek. Door de zee van auto's en bevoorradende vrachtwagens wordt het karakter van het plein en de bebouwing tenietgedaan. De historische gebouwen aan het plein zijn hierbij niet meer dan relictten die een marginale functie vervullen. Toch moet de huidige functie van het Kloosterplein niet worden onderschat. Parkeren zeer dicht op het kernwinkelapparaat is nu eenmaal zeer belangrijk. Zeker als de gang vanaf het plein naar de winkelstraat op zich aantrekkelijk is.

Het beeld van het Kloosterplein wordt bepaald door geparkeerde auto's

Gebouwen aan het Kloosterplein:
 linksboven: RIAG-gebouw
 rechtsboven: Catherinakapel
 linksonder: Het Klooster
 rechtsonder: Poort naar Smeepoortenbrink

GEBOUWEN AAN HET KLOOSTERPLEIN

Aan het Kloosterplein staat een aantal monumentale gebouwen. Naast 't Klooster staan de Catharinakapel, de Weduwenwoningen en het poortgebouw en aanpalende gebouwen aan de Smeepoortenbrink op de monumentenlijst. Daarnaast is het RIAG gebouw ondanks dat het met de achterzijde aan het plein staat een beeldbepalend gebouw. De noord en westzijde van het plein worden gevormd door de achterterreinen van de bebouwing aan de Donkerstraat en de Smeepoortenbrink. Het gebouw van de fietsenmaker is het enige bouwwerk op deze achterterreinen met een front aan het plein. Aan de achterzijde van 't Klooster, aan de Doelenstraat, staan nog een restant van de oude stadsmuur en de karakteristieke arbeiderswoningen.

STEDELIJKE SITUATIE

Rond het Kloosterplein is een aantal stedelijke structuren van belang. In de eerste plaats de winkelstructuur die gevormd wordt door de Smeepoortenbrink, de Donkerstraat, de Markt, de Wolweverstraat en de Luttekepoortstraat. Aan deze straten en de Markt bevindt zich het kernwinkelapparaat van Harderwijk. Ten westen van het Kloosterplein bevindt zich de Smeepoortenbrink. Een driehoekig plein waar op zaterdagen in samenhang met het Kloosterplein de markt wordt gehouden. Ten oosten van het Kloosterplein bevindt zich de Hortus met aan de Academiestraat de Lineustoren en de Bibliotheek. Buiten de stadsmuur loopt de Vitringasingel, een overblijfsel van de vroegere stadswallen.

Donkerstraat

Huidige situatie

WINKELSTRUCTUUR

In de "Nota Strategiebepaling, Stap 1 Structuurvisie Binnenstad" wordt de ontwikkeling van het kern-winkelapparaat beschreven. Als gewenste stedelijke winkelstructuur wordt het zogenaamde haltermodel nagestreefd. Een oostelijk en een westelijk dwaalgebied met een sterk verbindende hoofdstraat daartussen. Met deze structuur wil Harderwijk voorkomen dat er een winkellint ontstaat, waarbij de uiteinden de kans lopen uit te sterven. De aandacht hierbij richt zich met name op de twee entrees. Door evenwichtig gedoseerde toevoeging van nieuwe winkelruimten aan de entrees wordt geprobeerd de balans in stand te houden. In de greep van de halter wordt niet gedacht aan nieuwe toevoegingen, maar aan het benutten van de uitbreidingsmogelijkheden op de bestaande kavels. De oostelijke entree van de binnenstad wordt momenteel vormgegeven, waarbij de inzet is de winkelstructuur tussen de Houtwal en de Markt te versterken. Op de Houtwal worden winkelruimten ontwikkeld die een goede autobereikbaarheid hebben. Voor de westelijke entree ligt de uitbreiding van winkelruimten moeizamer. Ogenschoonlijk is hier minder ruimte beschikbaar voor grootschalige winkeluitbreiding. Ideeën om deze entree sterk vorm te geven ontbreken. Er wordt gedacht aan het versterken van de winkelfunctie door functie-verandering van bestaande gebouwen aan met name de Smeepoortenbrink.

Gewenste winkelstructuur, Haltermodel, Strategienota Binnenstad

Markt op het Kloosterplein

Markt op de Smeepoortenbrink

Voorruimte bij de oude stadsmuur

Hortus

MARKT

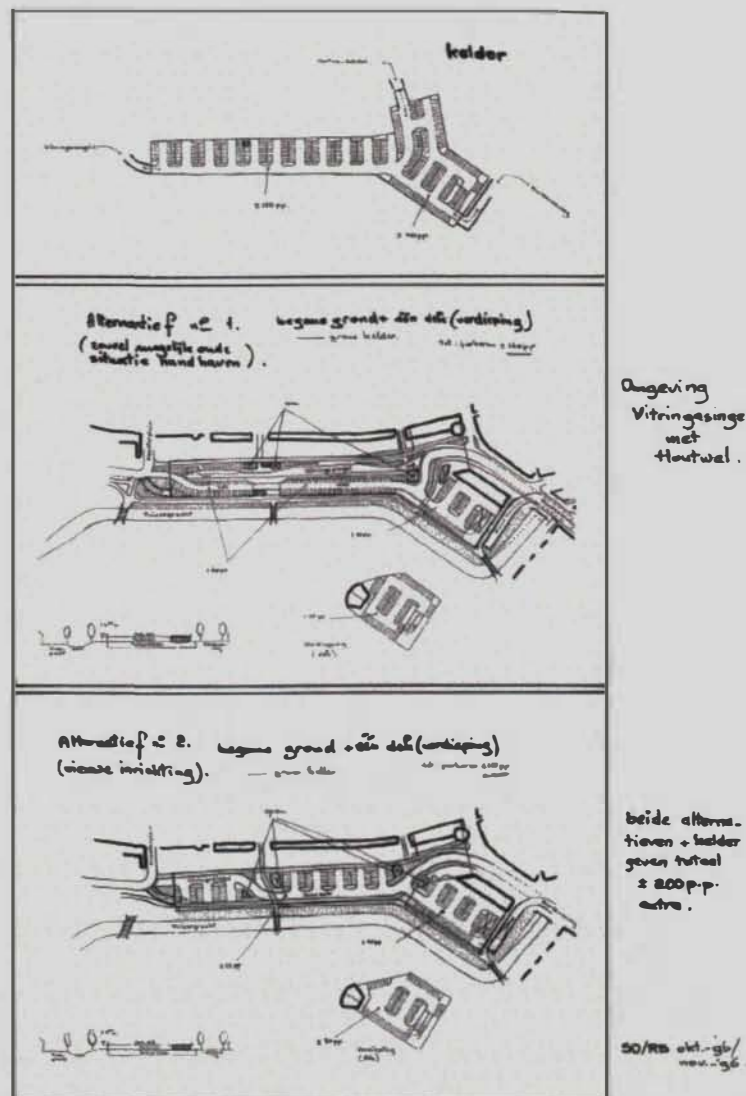
De markt wordt zaterdags gehouden op de Smeepoortenbrink en het Kloosterplein en bij de oude stadsmuur. De markt is een van de belangrijke trekkers voor het winkelend publiek in Harderwijk. Op doordeweekse dagen is de Smeepoortenbrink een stil rustiek plein. Het Kloosterplein is doordeweeks een parkeerterrein. De voorruimte bij de oude stadsmuur is een nietszeggende plek waar een oud kanon en de stadsmuur het beeld bepalen. De historische waarde van de plek wordt overdag teniet gedaan door de zee van geparkeerde fietsen.

DE HORTUS

De Hortus is een belangrijke groene open ruimte in de dicht bebouwde binnenstad. Een rustpunt met een hoge verblijfskwaliteit. Door de Hortus lopen voor voetgangers en fietsers een aantal verbindingen die een snelle doorsteek vormen tussen de voormalige wallen en de Donkerstraat. Aan de kant van de Doelenstraat is een wooncomplex gerealiseerd met daaronder een parkeergarage. De gemeente streeft ernaar aan de noordzijde van de Hortus nog een verbinding tot stand te brengen met de Markt.

DE VITRINGASINGEL

De Vitringasingel wordt gevormd door de voormalige stadswal. Het beeld van de stadswal is nog herkenbaar door de verhoogde ligging ten opzichte van de omliggende stad en door het hoogteverschil met de vestingstad. Dit laatste is vooral zichtbaar aan de achterzijde van de woningen aan de Doelenstraat. De Vitringasingel vormt de verbinding tussen de Houtwal en het Smeepoortbastion. De verkeersverbinding is een slingerende weg met parkeerplaatsen. Naast de verkeersweg loopt nog een aparte busbaan. In de "Nota strategiebepaling, Stap 1 Structuurvisie Binnenstad" wordt gedacht aan een grootschalige parkeervoorziening. Hiervoor zijn varianten opgetekend van onderkeldering tot parkeren op een dek. Voor de Houtwal wordt gedacht aan nieuwe bebouwing met publieksfuncties en parkeergelegenheid. Met betrekking tot de verkeers- en parkeeraspecten en de planvorming rond de Houtwal heeft nadere besluitvorming plaatsgevonden op basis van de nota "Ontwikkelingsstudie, stap 2 Structuurvisie binnenstad". De parkeergarage Vitringasingel wordt volgens deze besluitvorming pas op langere termijn overwogen. Voor het Smeepoortbastion wordt gedacht aan het verbeteren van de groenstructuur van de zogenaamde Groene long.

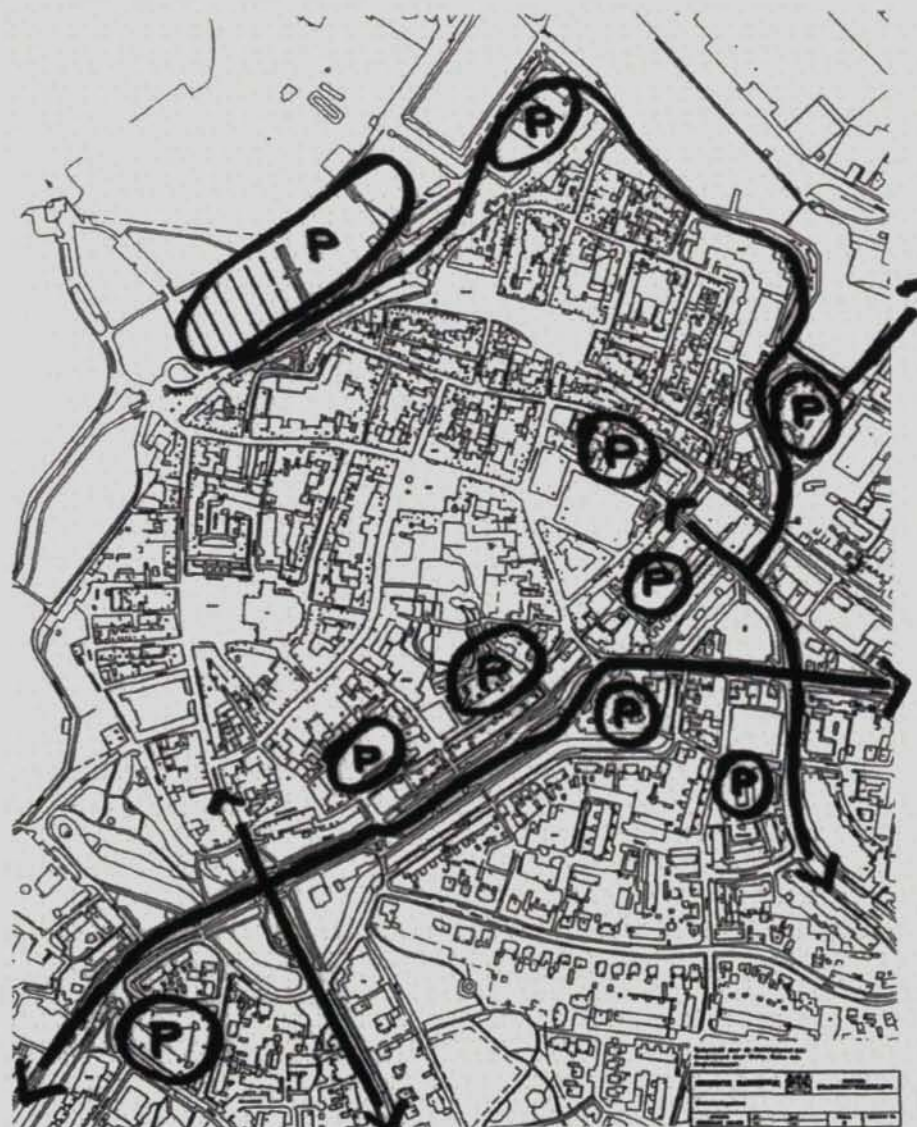
Studievarianten parkeeroplossing Vitringasingel, Strategienota Binnenstad

Groenstructuur Groene long, Ontwikkelingsvisie Harderwijk

PARKEREN EN ONTSLUITING

In de huidige situatie is er een uitgebalanceerde parkeerstructuur langs de oude vestingwallen aanwezig. Hiermee wordt de winkelstructuur gelijkmatig bedeed. Deze parkeerstructuur, die goed bereikbaar is vanaf de invalswegen, vormt de 'back bone' van de winkelstructuur. Middels allerlei aantrekkelijke voetgangersverbindingen kunnen de winkelstraten worden bereikt. Vanaf elke willekeurige parkeerplaats aan de Vitringasingel en de Houtwal bevindt zich de helft van het kernwinkelapparaat binnen een straal van tweehonderd meter. Het belang van de parkeerstructuur langs de Vitringasingel en de Houtwal wordt door de gemeente onderkend. In het kader van de "Nota Strategiebepaling, Stap 1 Structuurvisie Binnenstad" worden plannen ontwikkeld om de parkeercapaciteit te vergroten en om de bereikbaarheid van de binnenstad te verbeteren. In de nota "Ontwikkelingsstudie, stap 2 Structuurvisie binnenstad" zijn naar aanleiding van de verkeers- en parkeeronderzoeken conclusies weergegeven en zijn oplossingen aangedragen voor de korte en lange termijn.

Huidige ontsluitings- en parkeerstructuur, Strategienota binnenstad

Voorstel ontsluitings- en parkeerstructuur, Strategienota binnenstad

Voor de ontsluitingsstructuur van de binnenstad wordt gedacht aan vier toeleidende routes met bij de poorten zogenaamde transferpunten waar de auto kan worden geparkeerd. In de verbinding langs de stadswallen worden weerstanden aangebracht die de doorstroombaan moeten beperken. Met deze maatregel staat Harderwijk een optimale veiligheid, doorstroming van busverkeer, versterking van de verblijfskwaliteit en optimale beeldkwaliteit van de ruimte in relatie met de historische stad voor ogen. In de nota "Ontwikkelingsstudie, stap 2 Structuurvisie binnenstad" is aangeduid dat de doorstroombaan van de Vitringasingel gehandhaafd dient te worden.

DE PROBLEMEN

Op en rond het Kloosterplein speelt een aantal problemen een belangrijke rol. De belangrijkste problemen zijn van verkeerskundige aard. Er is momenteel een groot tekort aan parkeerplaatsen in Harderwijk. In de "Nota Strategiebepaling, Stap 1 Structuurvisie Binnenstad" wordt hieraan veel aandacht besteed. De opzet van de gemeente is het weren van het parkeren van bezoekers in de binnenstad. Op zaterdagen is het parkeerprobleem het grootst. Dan wordt de markt op het Kloosterplein gehouden en zijn de parkeerplaatsen op het plein niet beschikbaar. De druk van bezoekersparkeren op de Vitringasingel is dan dermate groot dat de doorstroming van verkeer wordt belemmerd. Er zullen buiten de binnenstad voldoende parkeerplaatsen gerealiseerd dienen te worden om de bereikbaarheid te kunnen handhaven. Een van de mogelijke oplossingen die wordt aangedragen in de "nota Strategiebepaling stap 1 Structuurvisie" is een grootschalige parkeervoorziening op de Vitringasingel/Houtwal van circa 220 tot 420 plaatsen. De mogelijke parkeergarage op de Vitringasingel is echter volgens de prioriteitsstelling van de gemeente nog niet noodzakelijk. De gemeente heeft er voor gekozen om eerst een grootschalige parkeervoorziening te realiseren op de Weiburg-locatie.

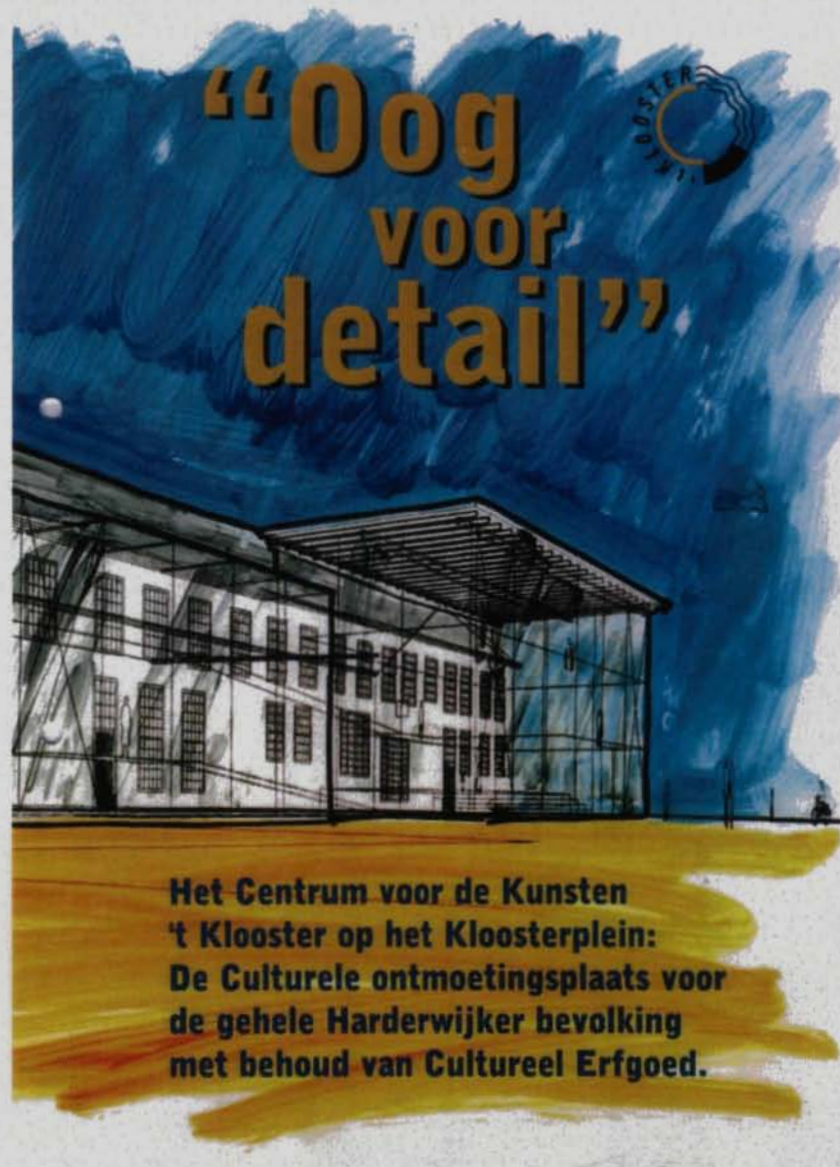
Met betrekking tot de realisering van parkeervoorzieningen heeft nadere besluitvorming plaatsgevonden op basis van de nota "Ontwikkelingsstudie, stap 2 Structuurvisie binnenstad". De gemeente heeft er voor gekozen om eerst de parkeergarage Houtwal te realiseren en vervolgens een parkeervoorziening te realiseren op het Westeinde. De parkeergarage Vitringasingel is volgens de besluitvorming verschoven naar de lange termijn.

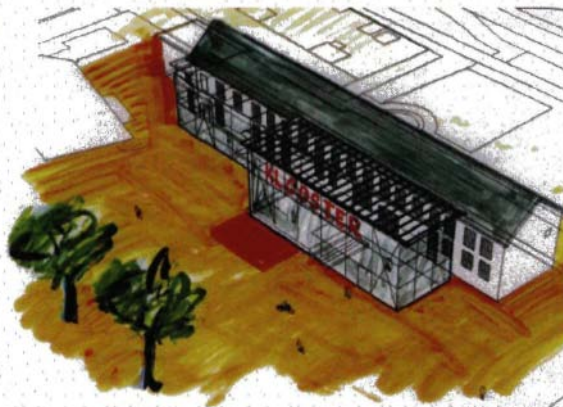
De bevoorrading van de winkels aan de Donkerstraat via het Kloosterplein levert veel hinder op het plein. Parkeerplaatsen en rijstroken worden geblokkeerd en zijn soms lang onbruikbaar. Bezoekers moeten hierdoor lang wachten eer zij van de parkeerplaats kunnen weg rijden. Het manoeuvreren van de vrachtauto's bij het insteken vanaf de Vitringasingel levert veel hinder op. Op markt dagen is bevoorrading via het Kloosterplein van de winkels aan de Donkerstraat niet mogelijk. Daarnaast vormt de markt vanuit veiligheidsoverwegingen (brand) een opstapel bij eventuele calamiteiten. Ook op niet marktdagen is de bereikbaarheid van het Kloosterplein door de parkeerdruk en bevoorraddende vrachtwagens zeer problematisch.

DE GEVOLGEN

HET PLAN VOOR 'T KLOOSTER

Als verdere uitwerking van de plannen voor 't Klooster heeft architect Schölvinc een afwijkend plan getekend ten opzichte van het eerste schetsplan in de brochure "Oog voor detail". Voor het stedenbouwkundig onderzoek zullen beide plannen worden gezien. Gezien de mogelijkheden en onmogelijkheden die voortvloeien uit de nog te houden monumententoetsing kan dit relevant zijn. Beide plannen geven een verschillende visie over hoe met de monumentenstatus kan worden omgegaan en beiden lijken plausibel. Het eerste schetsplan gaat uit van een aanbouw over bijna de gehele lengte van 't Klooster. In deze aanbouw wordt de benodigde uitbreiding ondergebracht, waarin juist de ruimten die vragen om meer naar buiten te treden zijn ondergebracht, plus een nieuwe ontsluitingsstructuur. Het uitgewerkte plan gaat uit van het respecteren van de bestaande gevel en een losse toevoeging op het plein. Voor het vervolg traject heeft de commissie voor Welstand en Monumenten geadviseerd om voor het Kloosterplein een historisch onderzoek te verrichten, waaraan het uitbreidingsplan kan worden getoetst.

Plan uitbreiding 't Klooster 'Oog voor detail'

Plan uitbreiding 't Klooster 'Een oogje op 't Klooster'

Een verbouwing en uitbreiding van 't Klooster is gezien de huidige situatie noodzakelijk. Hoe dit vormgegeven kan worden is afhankelijk van hoe er vanuit monumentenzorg wordt gekeken naar mogelijke uitbreiding. Het naar buiten treden van 't Klooster is voor de vormgeving van het Cultuurplein noodzakelijk. Dit kan alleen worden gerealiseerd door het toevoegen van voornamelijk publieksgerichte functies, zoals tentoonstellingsruimte en horeca/pauzeruimte. Daarnaast speelt de ontsluitingsstructuur van het bestaande gebouw een belangrijke rol bij de wijze waarop kan worden omgegaan met dat gebouw. Hierbij zijn twee mogelijke alternatieven denkbaar. Een aanbouw aan het bestaande gebouw of een losstaande toevoeging. Een aanbouw aan het bestaande gebouw heeft als voordeel dat de interne ontsluitingsstructuur op een simpele manier middels de toegevoegde bebouwing kan worden gerealiseerd. Dit houdt wel in dat een groot gedeelte van de gevel zal worden verhuuld achter de toegevoegde bebouwing. Bij een los van het gebouw staande toevoeging zal de ontsluitingsstructuur geheel in het bestaande pand moeten worden opgelost. De verbinding tussen de gebouwen kan alleen worden gerealiseerd middels een verbindingsslurf. De bestaande gewelfde kelder kan hierbij als uitgangspunt worden gehanteerd. Voordelen van deze oplossing zijn o.a. dat de toegevoegde bebouwing constructief simpeler is, dat de monumentale waarde van de gevel niet wordt doorbroken en dat de toegevoegde bebouwing een nieuw zelfstandig element voor de vormgeving van het plein is.

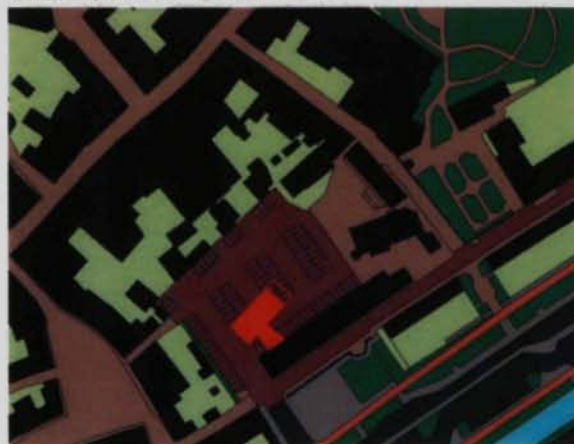
GEVOLGEN VOOR HET KLOOSTERPLEIN

De beide plannen van 't Klooster hebben marginale invloed op het Kloosterplein. De gevolgen van het eerste schetsplan zijn het minst ingrijpend. Er zullen circa 25 parkeerplaatsen opgeheven moeten worden en de capaciteit van de markt zal met ongeveer 20% verminderen. Het schetsplan heeft minimale invloed op de voetgangersbewegingen op het plein (die in de huidige situatie ook verstoord wordt door geparkeerde auto's). Ruimtelijk zal het Kloosterplein alleen iets kleiner worden. De doorgang tussen 't Klooster en de Catharinakapel zal door het plan worden versmald.

De gevolgen van het uitgewerkte plan zijn verstrekkender. De parkeercapaciteit zal met ongeveer de helft afnemen. De inpassing van de markt zal door het insteken op het plein niet alleen in capaciteit afnemen maar bovendien in samenhang worden beperkt. De invloed voor de voetgangersbewegingen over het plein is voor het uitgewerkte plan eveneens minimaal vanwege de al aanwezige verstoring door geparkeerde auto's. De ruimtelijke invloed op het plein is ingrijpender. Er wordt feitelijk een nieuw gebouw toegevoegd op het plein verbonden met 't Klooster. Hiermee wordt het plein opgedeeld in verschillende plekken. Een ruimte die de toegang vanaf de Vtringasingel vormt, een ruimte tussen de nieuwe aanbouw en de Catharinakapel en de doorgangsruimte aan de noordzijde.

Situering plan 'Oog voor detail'

Situering plan 'Een oogje op 't Klooster'

KANSEN

De plannen voor 't Klooster kunnen de denkbeelden over het Kloosterplein een positieve wending geven. De ideevorming rond 't Klooster kan leiden tot een nieuwe stedelijke verblijfsruimte met een eigen identiteit. In samenhang met stedenbouwkundige voorstellen voor het verbeteren van de winkelstructuur, de ontsluitingsstructuur en de herinrichting van de Vitringasingel ontstaat de mogelijkheid de problemen rond het Kloosterplein op te lossen. Indien de gemeente de keuze maakt de functie van 't Klooster te behouden en meer ruimte te geven, ontstaat een aantal kansen voor het versterken van de stedelijke structuur en functionaliteit. Om deze kansen optimaal te benutten zal een aantal met elkaar samenhangende beslissingen noodzakelijk zijn. Het Kloosterplein kan uitgroeien tot een Cultuurplein. Een nieuwe bijzondere ruimte met een eigen uitstraling die een verrijking is van de openbare ruimte in de binnenstad. Het behoud van de functie van 't Klooster is daarbij niet voldoende. Het inpassen van andere culturele functies zullen het gewicht van de plek moeten ondersteunen. Hierbij kan gedacht worden aan een functieverandering van het RIAGG gebouw en het toevoegen van functies aan de west- en noordzijde van het plein door gebruik te maken van de in het bestemmingsplan geboden wijzigingsbevoegdheid. Om het Cultuurplein optimaal te kunnen vormgeven en te laten functioneren zullen de markt en de parkeerplaatsen moeten wijken.

AFWEGING KLOOSTERPLEIN VERSUS WEIBURG

De afweging tussen huisvesting van 't Klooster op het Kloosterplein of in de Weiburg zal voornamelijk ingegeven worden door de wens om de kansen aan het Kloosterplein te benutten. Om de kansen aan het Kloosterplein optimaal te kunnen benutten zullen de problemen omtrent de markt en de parkeervoorzieningen opgelost moeten worden. Daarbij is het van belang te bezien of realisatie van de parkeerkelder onder de Vitringasingel haalbaar is. Daarnaast zullen de financiële mogelijkheden met betrekking tot verbouwing en uitbreiding van 't Klooster een belangrijke rol spelen. Voor de attractiviteit van de binnenstad lijkt ons het behoud van 't Klooster aan het Kloosterplein wel een belangrijke factor. Tezamen met de andere culturele instellingen kan het Kloosterplein worden ingericht als een Cultuurplein. Een toevoeging aan het palet van bijzondere openbare ruimten in de binnenstad. Indien wordt gekozen voor de ontwikkeling van het Cultuurplein kan voor de herontwikkeling van de locatie de Weiburg gedacht worden aan de huisvesting van de bovenstedelijke culturele voorzieningen. Misschien is dit een goede locatie voor een nieuwe Schouwburg en een bioscoopcomplex. Hiervoor is het wel noodzakelijk de plannen rond de Weiburg te heroverwegen. Met name de realisatie van een grootschalige parkeergarage op korte termijn kan andere meer gewenste ontwikkelingen in de weg staan. Daarnaast is het de vraag of realisatie van een grootschalige parkeergarage op de Weiburg-locatie de juiste oplos-

sing is voor de parkeerproblematiek van de binnenstad. Gezien de positie van de Weiburg ten opzichte van de binnenstad biedt de realisatie van een groot-schalige parkeervoorziening op de Vitringasingel/ Houtwal betere exploitatiemogelijkheden vanwege de nabijheid van de binnenstedelijk voorzieningen.

Indien het onmogelijk is 't Klooster te handhaven aan het Kloosterplein zal voor de Weiburg een meer inhoudelijk plan ontwikkeld moeten worden. Alleen indien er rond de Weiburg een nieuw cultureel centrum kan worden gerealiseerd, waar naast 't Klooster andere belangrijke culturele instellingen een plaats vinden, kan de locatie voor de binnenstad van betekenis zijn. De huidige plannen voor de Weiburg met huisvesting voor 't Klooster, de muziekscholen en een kinderdagverblijf lijkt ons te mager om als drager te fungeren voor een nieuw cultureel centrum. Door de positie van de locatie Weiburg ten opzichte van de historische binnenstad zal een betekenis in het zogenaamde halter model minimaal zijn. Het onderbrengen van 't Klooster in de Weiburg heeft tot gevolg dat het Kloosterplein nog meer een achterterrein in de binnenstad wordt, waarbij 't Klooster alleen kan worden ingezet als een nieuwe woonfunctie en het plein alleen bestemd kan blijven als parkeervoorziening. De positie van de Catharinakapel wordt door het ontbreken van andere culturele instellingen verder in een isolement gedrukt. Al met al een verarming van het openbaar leven aan het plein en in de binnenstad.

CONSEQUENTIES EN CONCLUSIES

Gezien het belang van de stedelijke attractiviteit is het behoud van 't Klooster aan het Kloosterplein van belang en dit schept nieuwe kansen. Het impliceert wel een aantal consequenties die samenhangen met een mogelijke realisatie van een Cultuurplein, te weten:

- Er zal een oplossing moeten worden gezocht voor het parkeren.
- Er zal een (tijdelijke) oplossing moeten worden gezocht voor de markt.
- Er zal een oplossing voor de bevoorrading van de winkels aan de Donkerstraat moeten worden gezocht.
- Er zullen meerdere instellingen een plaats moeten vinden aan het Kloosterplein.
- Er zal in overleg met de winkeliers aan de Donkerstraat een plan moeten worden opgesteld voor het gebied met de wijzigingsbevoegdheid.

Geconcludeerd kan worden dat:

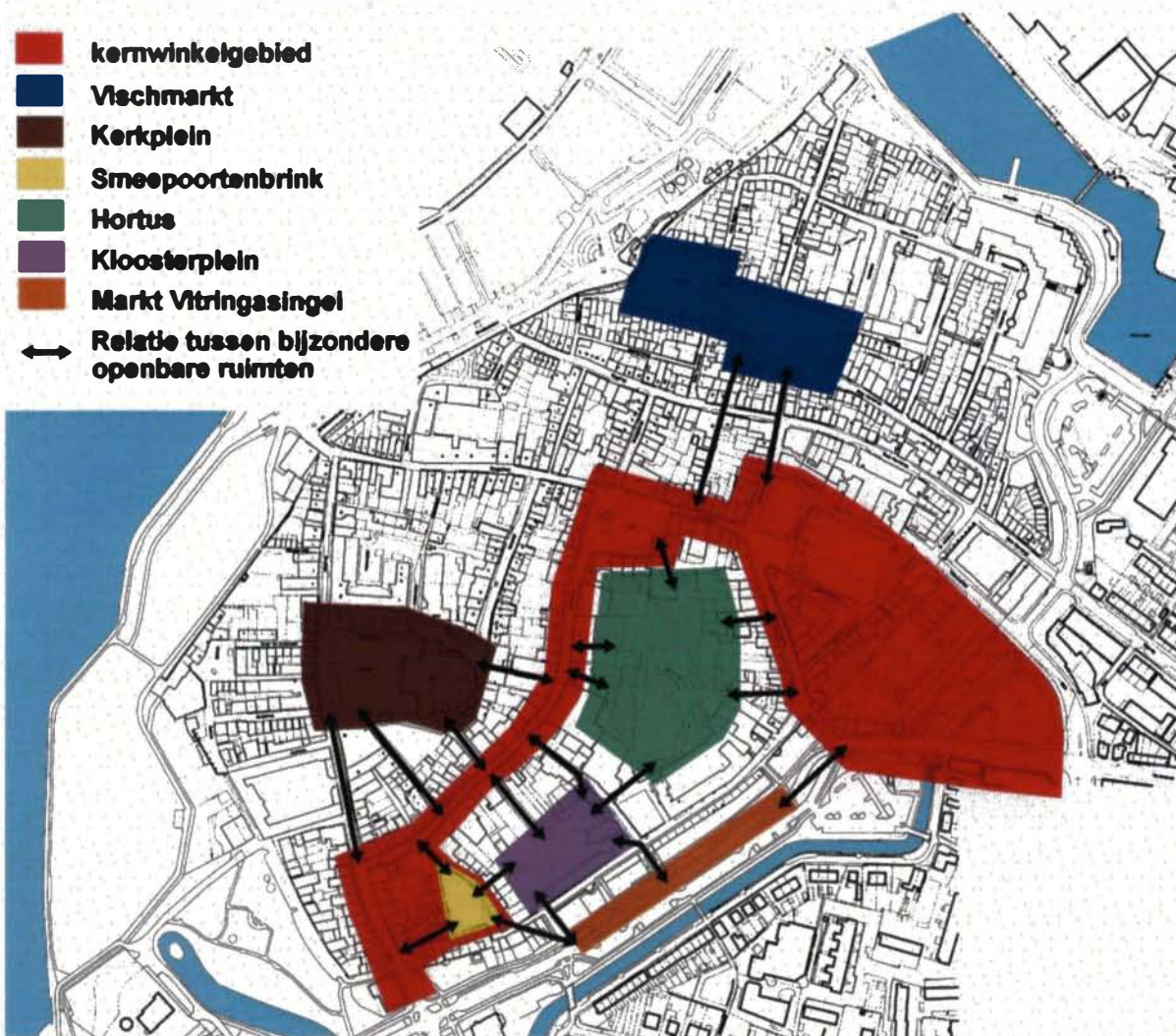
- Handhaving van 't Klooster aan het Kloosterplein en het ontwikkelen van een Cultuurplein met meerdere culturele instellingen voor de attractiviteit van de binnenstad van groot belang is.
- De vorming van een Cultuurplein een belangrijke toevoeging aan het palet van bijzonder openbare ruimte in de binnenstad is en bijdraagt in de verblijfskwaliteit van de binnenstad.
- Het Cultuurplein kansen biedt voor andere culturele instellingen met name met betrekking tot de gewenste samenwerking.
- De situering van de markt op de Smeepoorten-

brink en de Vitringasingel biedt mogelijkheden voor de ontwikkeling van de winkelstructuur.

- Een ondergrondse parkeervoorziening aan de Vitringasingel gekoppeld aan de ontwikkeling van de Houtwal bijdraagt aan de gewenste verkeersstructuur van de binnenstad, de doorstroming van de bus bevordert, bijdraagt in het oplossen van de parkeerproblematiek en bijdraagt in het gewenste kwalitatieve beeld van de binnenstad. De plannen voor de herontwikkeling van de Weiburg-locatie en met name de parkeervoorziening zullen moeten worden heroverwogen.
- De Weiburg-locatie van betekenis kan zijn voor de ontwikkeling van bovenstedelijke culturele voorzieningen.

Deze conclusies geven aanleiding tot het volgende stedenbouwkundig plan, waarin wordt weergegeven hoe een Cultuurplein in Harderwijk kan worden ingepast.

Bijzondere openbare ruimten in de binnenstad

STEDENBOUWKUNDIG PLAN

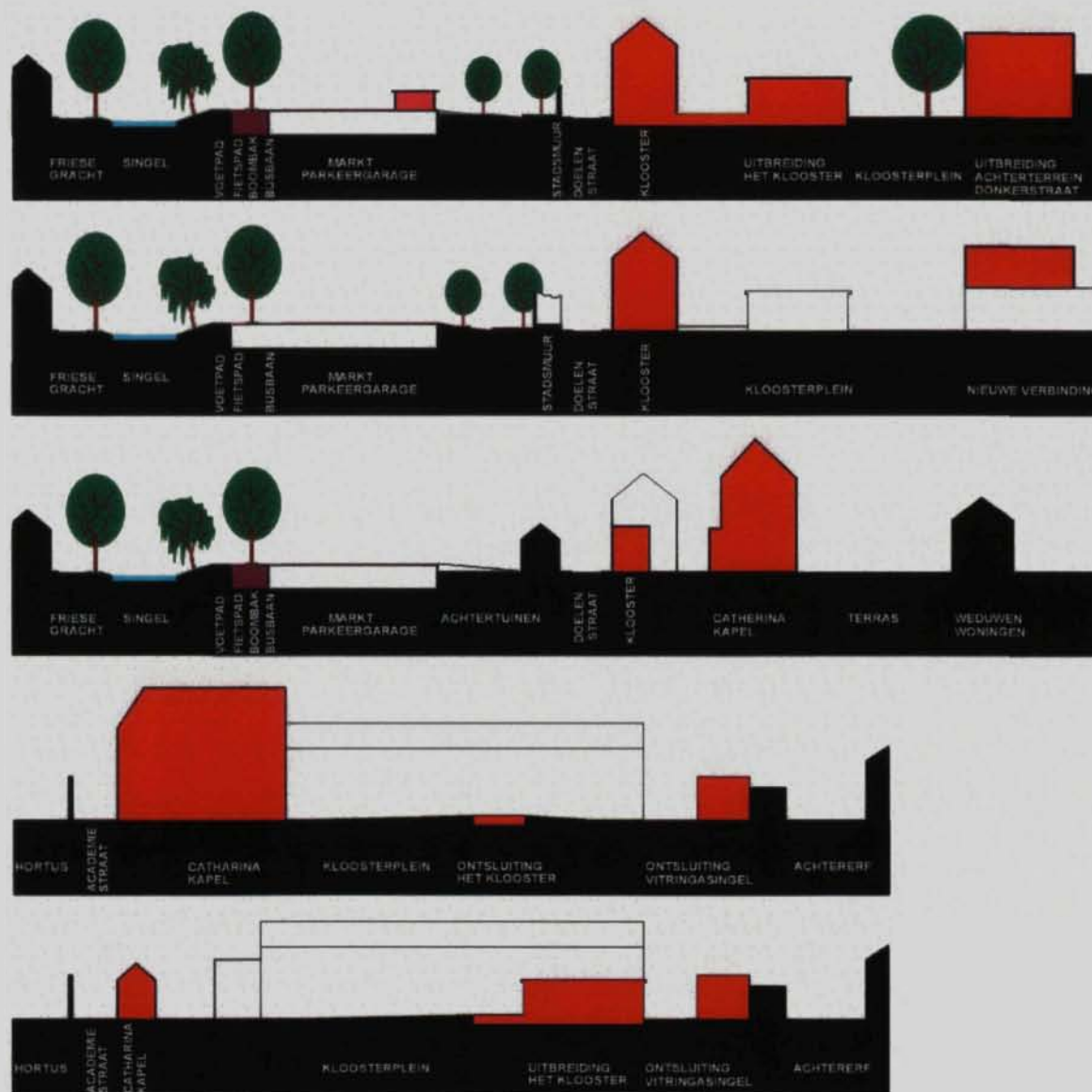
Door het creëren van het Cultuurplein en de herinrichting van de Vitringasingel ontstaat een nieuw structuurbeeld. Door de markt te situeren op de Vitringasingel en de oopoortenbrink ontstaat op de belangrijkste winkeldag een winkelcircuit. Zaterdags kan het winkelend publiek een rondje Harderwijk maken via de Luttekepoortstraat, de Wolleweverstraat, de Markt, de Donkerstraat, de Smeepoortenstraat, de Smeepoortenbrink en het nieuwe marktterrein aan de Vitringasingel terug naar de Houtwal. Binnen dit circuit zijn de Hortus als stedelijke binnentuin en het nieuwe Cultuurplein twee bijzondere verblijfsruimten met een sterk eigen karakter. Op doordeweekse dagen voegt zich de Smeepoortenbrink bij deze twee stedelijke ruimten als een rustiek plein. Om deze structuur van bijzondere stedelijke ruimten nog sterker in het stedelijk weefsel van de binnenstad te voegen zal een tweetal nieuwe verbindingen noodzakelijk zijn. Ten eerste de verbinding tussen de Hortus en de Markt en ten tweede de verbinding tussen het Cultuurplein en de Donkerstraat/Kerkplein.

N.B.:

Uit de stukken die ons, na de bespreking van de conceptrapportage d.d. 30 mei, beschikbaar zijn gesteld blijkt dat een aantal uitgangspunten van ons stedenbouwkundig plan in strijd zijn met eerdere besluiten van de commissie SO/RB. (voor een toelichting zie de tekst op pagina 76)

HET CULTUURPLEIN.

Het uitgangspunt bij de vormgeving van het Cultuurplein is een bijzondere openbare ruimte te maken met een sterk eigen karakter. Hierbij zal moeten worden ingezet op een hoogwaardige inrichting die gezamenlijk met de uitstraling van de bestaande en nieuwe culturele instellingen uitnodigend is voor het verblijven op het plein. Hierbij moet gedacht worden aan het naar buiten treden en openen van de culturele functies. De voor publiek toegankelijke ruimten zullen een optimale uitstraling moeten hebben naar het plein. Het naar buiten treden kan in de vorm van buitenruimte voor de aan de cultuurinstellingen verbonden horeca ruimten. Naast 't Klooster en de Catharinakapel kan het RIAGG gebouw met het initiatief van de bibliotheek voor een internetcafé worden herbestemd als multimedia lounge. Op het gebied van de wijzigings-bevoegdheid kan eraan gedacht worden op termijn de muziekschool een plaats te geven. Aan de achterzijde van de bebouwing aan de Smeepoortenbrink kan een culturele instelling of winkelruimte met een culturele uitstraling worden ondergebracht. De bestaande en toekomstige culturele instellingen kunnen gezamenlijk de basis vormen voor de definitieve inrichting en betekenis van het Cultuurplein (zie ook hoofdstuk 5).

Referentie: Gouvernementsplein in Bergen op Zoom

Referentie: Cultureel gebruik van het plein

ACHTERKANTEN DONKERSTAAT

De achterterreinen van de Donkerstaat aan het Kloosterplein kunnen middels de in het bestemmingsplan opgenomen wijzigingsbevoegdheid worden herontwikkeld. Hier kan een nieuwe verbinding worden gerealiseerd tussen het Kloosterplein en de Donkerstraat/Kerkplein, waarmee de positie van het Cultuurplein optimaal kan worden ingebed in de stedelijke structuur van de binnenstad. Bij de uitwerking van de wijzigingsbevoegdheid kan de winkeloppervlakte worden uitgebreid, een in pandige oplossing voor de bevoorrading worden gerealiseerd en kan aan het plein een culturele instelling worden opgenomen. De uitstraling van de functies op maaiveld-niveau zal gericht moeten zijn op het Cultuurplein.

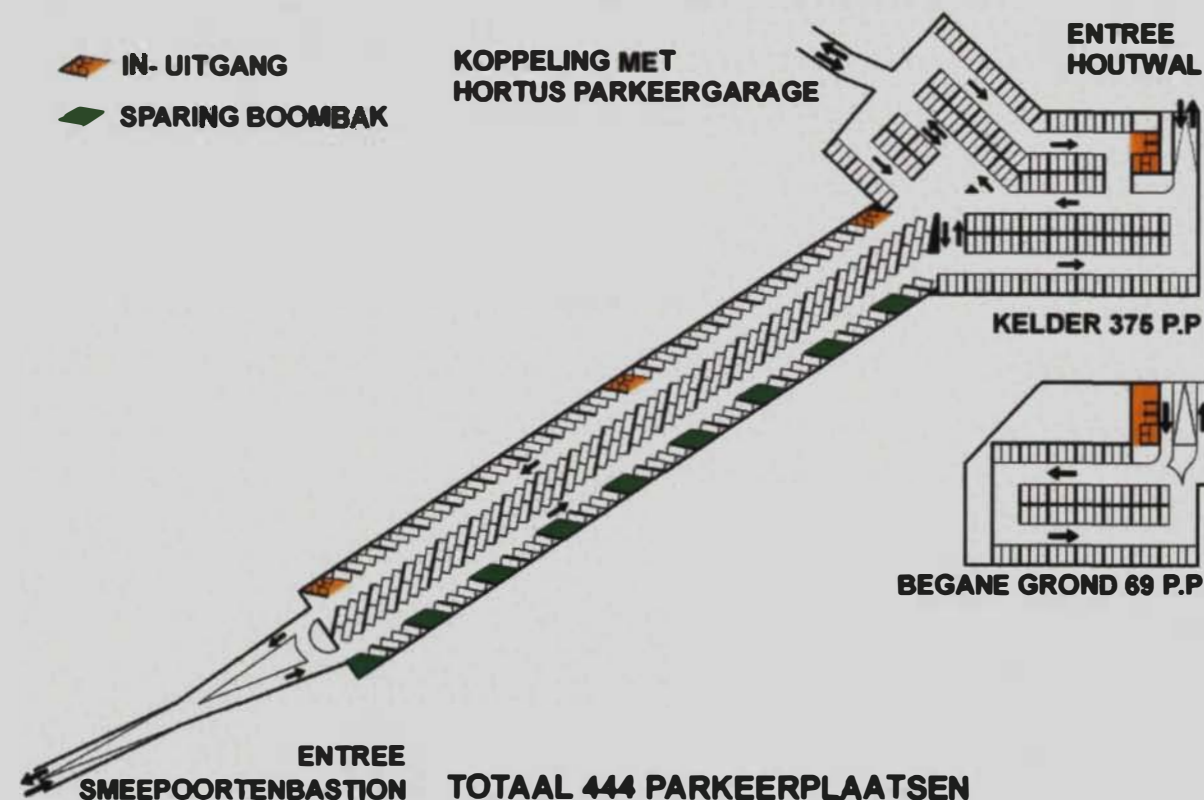
VITRINGASINGEL

Het oplossen van de markt- en parkeerproblematiek kan alleen gevonden worden in een herstructurering van de Vitringasingel in samenhang met de planontwikkeling op de Houtwal.

Hier kan een ondergrondse parkeergarage worden gerealiseerd met 444 parkeerplaatsen. De Vitringasingel kan dan worden heringericht met een nieuw marktterrein, busbaan en fiets- voetgangersverbinding. Op de Houtwal kan conform de gedachte van de gemeente nieuwbouw worden gerealiseerd met publieksaantrekkelijke functies.

Het idee gaat uit van een parkeergarage ontsloten via het Smeepoortenbastion en de nieuwbouw op de Houtwal. De parkeergarage is feitelijk een ondergrondse verbinding met betaalde parkeerplaatsen. Er is dus een verkeersverbinding tussen het Smeepoortenbastion en de Houtwal, maar deze heeft geen doorstroombaan. De parkeergarage aan de Hortus kan op deze ondergrondse structuur worden aangetakt gelijk de ideeën van de gemeente. Bij het Smeepoortenbastion wordt de entree gevormd door een hellingbaan bij de Houtwal en wordt de entree opgenomen in de nieuwe bebouwing. De in- en uitgangen voor voetgangers bevinden zich op drie plekken op de Vitringasingel en in de bebouwing van de Houtwal.

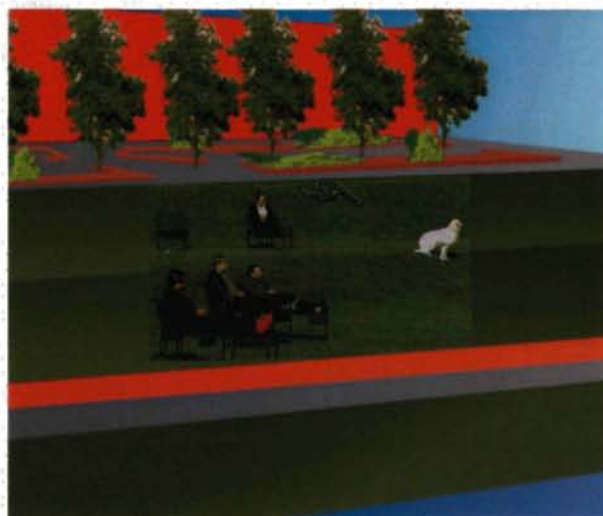
Op de parkeergarage is een breed voetgangers gebied gesitueerd waarop zaterdags de markt gehouden kan worden. Behalve voor de markt kan het terrein ook geschikt gemaakt worden voor evenementen. De in- en uitgangen zijn de enige ele-

Voorstel parkeergarage Vitringasingel

menten, naast het benodigde straatmeubilair, die op het voetgangersgebied worden gesitueerd. De in- en uitgangen zijn kleine gebouwtjes die ook dienst kunnen doen als marktkantoor en toiletgebouw. De ruimte voor de oude stadsmuur is een soort stadstuin in de structuur van de achtertuinen van de Doelenstraat. Analooq aan deze ruimte is de ruimte bij de entree bij het Smeepoortenbastion vormgegeven. Tussen het Smeepoortenbastion en de Houtwal is een busbaan opgenomen. De bushaltes zijn bij de beide entrees van het kernwinkelgebied gesitueerd. Voor bezoekers van de binnenstad die met de bus komen ontstaat er een logisch winkelgang van de bushalte aan de Houtwal via de winkelstraten naar de bushalte bij het Smeepoortenbrink.

Voorstel openbare ruimte Houtwal

Toelichting bij pagina 71 'Stedenbouwkundig plan'

De commissie SO/RB heeft op 11 mei 1999 geadviseerd om de garage onder de Vitringasingel pas op langere termijn te bespreken. Er is voor gekozen eerst de parkeergarage Houtwal te realiseren en daarna de parkeergarage Westeinde. Tevens heeft de commissie besloten de doorstroomfunctie van de Vitringasingel te behouden.

Het ontwerpplan voor de ontwikkeling van de Houtwal gaat uit van een parkeergarage met 330 plaatsen met een koppeling naar de Hortus garage. Het plan omvat naast de parkeerkelders een verhoogd parkeerdek waarover de verkeersverbinding tussen de Vitringasingel en de Hierdenseweg loopt. Tegen het voorgenomen dek is blijkens de inspraak nogal wat weerstand. Indien hieraan gehoor wordt gegeven zal het inhouden dat de parkeercapaciteit van de garage met ca. 80 plaatsen zal afnemen. De voorgestelde verbinding via het dek zal dan eveneens anders vormgegeven moeten worden

Met betrekking tot de afweging Weiburg versus Kloosterplein hebben wij aangeduid dat de exploitatiemogelijkheden van een grootschalige parkeergarage Vitringasingel/Houtwal hoger ingeschat kunnen worden dan een parkeergarage op de Westeinde. Aangezien het in de plannen voor de Houtwal genoemde aantal parkeerplaatsen van 330 niet gerealiseerd kan worden vanwege bezwaren, die tijdens de inspraak zijn gerezen, zal gezocht moeten worden naar compensatie. Dit kan voor een deel gevonden worden in ons voorstel. In ons voor-

stel waren ca. 160 plaatsen gereserveerd als vervanging voor het verlies aan parkeerplaatsen aan de Vitringasingel en het Kloosterplein. Per saldo zal dit inhouden dat met ons voorstel niet 250 plaatsen extra worden gerealiseerd maar ca. 200 plaatsen. Wel zal een groter deel van de parkeergarage gefinancierd moeten worden uit de algemene middelen. Aangezien wij geen stukken hebben ontvangen met betrekking tot het verkeersonderzoek, is het ons niet mogelijk om conclusies te trekken in verband met de doorstroomfunctie van de Vitringasingel. Uit waarnemingen ter plekke concluderen wij dat veel van het niet- bestemmingsverkeer op zoek is naar een parkeerplaats vlak bij de binnenstad of in de binnenstad moet zijn. Als doorgaande route speelt de Vitringasingel geen grote rol in de Harderwijkse verkeersstructuur. Het kiezen van een belemmering van de Vitringasingel heeft als voordeel dat het niet-bestemmingsverkeer wordt geweerd. Om de verkeersstromen beter te begeleiden zullen maatregelen zoals goede bewegwijzering, parkeergeleidingssysteem en de voorstellen met betrekking tot het parkeren voor het Dolfinarium moeten worden doorgevoerd. Met name een parkeergeleidingssysteem zal onnodige verkeersbewegingen rond de binnenstad kunnen tegen gaan.

HET KLOOSTERPLEIN ALS CULTUURPLEIN: EEN VERKENNING VAN MOGELIJKHEDEN

VRAAGSTELLING GEMEENTE HARDERWIJK

De gemeente Harderwijk wil via dit onderzoek zicht krijgen op de kosten en consequenties van blijvende huisvesting van 't Klooster aan het Kloosterplein. Daarbij heeft men drie scenario's voor ogen: 't Klooster functioneert als 'stand alone' voorziening, 't Klooster en de Catharinakapel komen tot nadere samenwerking of 'het Kloosterplein ontwikkelt zich tot een Cultuurplein', met nauwe samenwerking tussen 't Klooster, de Catharinakapel, de daartegenover gelegen bibliotheek eventueel het nabijgelegen Veluws Museum en de Muziekschool. Daarbij zou nieuwbouw aan het Kloosterplein – of op een nabijgelegen locatie – moeten plaatsvinden voor de muziekschool.

Bij het derde scenario heeft de gemeente gevraagd om een 'doorkijk', dat wil zeggen een schets van de mogelijkheden en voor een Cultuurplein daarbij behorende randvoorwaarden. De gedachte die leeft bij de gemeente is dat de hiervoor genoemde instellingen wellicht meer samen zouden kunnen werken, ook wanneer het gaat om het ontwikkelen van een Cultuurplein. Hierna gaan wij in op dit deel van het onderzoek.

AANPAK ONDERZOEK

In enkele interviews en door documentatie onderzoek naar de instellingplannen, beleidsstukken van de gemeenten en rapporten van eerder uitgevoerd onderzoek hebben wij getracht ons een beeld te vormen van de ambities die in Harderwijk leven op

het terrein van cultuur. Een volgende vraag is hoe deze ambities zich verhouden tot de realisatie van een Cultuurplein.

Het beeld dat wij hier kunnen schetsen is gebaseerd op beperkte informatie: interviews met vertegenwoordigers van de gemeente, 't Klooster en de Catharinakapel en het documentatieonderzoek. In het kader van dit onderzoek waren wij niet in de gelegenheid om te praten met andere culturele instellingen, om hun ideeën over mogelijke samenwerking en het ontwikkelen van een Cultuurplein mee te nemen in de gedachtevorming. Wij bevelen aan om, wanneer de gemeente het idee van een Cultuurplein verder wil ontwikkelen, deze instellingen in het vervolgtraject daarbij te betrekken. In het gesprek met 't Klooster is aan de orde geweest hoe de beleidsontwikkeling van deze instelling zich verhoudt tot de het programma van eisen, zoals dit door ons is getoetst (zie hoofdstuk 3).

Hierna gaan wij eerst in op 't Klooster en de Catharinakapel. De beleidsdocumenten van de andere instellingen die mogelijk bij de ontwikkeling van een Cultuurplein betrokken kunnen worden gaven geen aanknopingspunten voor het ontwikkelen van een Cultuurplein of voor het denken over meer samenwerking tussen de culturele instellingen. Voor de bibliotheek, het Veluws Museum en de muziekschool geldt dus dat die wellicht in een vervolgtraject hun mening over deze zaken kenbaar zouden kunnen maken. 't Klooster en de Catharinakapel zouden voor een Cultuurplein belangrijke 'dragende' voorzieningen zijn.

Wij verkennen vervolgens de mogelijkheden voor de realisatie van een Cultuurplein aan het Kloosterplein, eerst door ons de vraag te stellen wat een Cultuurplein kan inhouden, daarna door aan te geven welke aspecten van belang zijn om het Kloosterplein zich tot een Cultuurplein te laten ontwikkelen. We eindigen met enkele conclusies en aanbevelingen.

CENTRUM VOOR DE KUNSTEN 'T KLOOSTER

In november 1999 is 't Klooster omgedoopt tot centrum voor de kunsten. Daarmee volgt 't Klooster de landelijke tendens om de wat schoolse naam 'centrum voor kunstzinnige vorming' te verlaten. De naamswijziging past in de ontwikkeling van een breder aanbod dat erop is gericht meer en ander publiek binnen te krijgen. 't Klooster tracht dit onder meer te doen door naast het 'traditionele' cursusaanbod een nieuw aanbod te ontwikkelen, waarin kortdurende activiteiten, oriëntatie en kennismaking meer centraal staan.

AANBOD 'T KLOOSTER

Het cursusaanbod, de 'core business' van 't Klooster bestaat uit cursussen tekenen en schilderen (met daarbinnen verschillende mogelijkheden), grafiek, beeldhouwen, edelsmeden, bijzondere werkvormen (zoals kaligrafie en papier scheppen) fotografie en video, schrijven, dans, cabaret, theater en beschouwelijke activiteiten (zoals westerse kunstgeschiede-

nis). Daarnaast heeft men een kinderkunstschool, met een werkplaats en specifieke cursussen voor kinderen (tekenen, schilderen, dans, theater en musical). Alle cursussen worden afgesloten met een presentatie aan het publiek.

't Klooster heeft in de afgelopen periode ook nieuw aanbod gerealiseerd:

- in het afgelopen seizoen hebben 350 basisschoolkinderen in een concrete activiteit kennis gemaakt met 't Klooster;
- 't Klooster participeert in het onderdeel Culturele en Kunstzinnige Vorming in het voortgezet onderwijs. Ook het VMBO heeft nu contact gezocht met 't Klooster om hun CKV aanbod in te vullen;
- 't Klooster organiseert enkele projecten samen met andere instellingen, bijvoorbeeld de kinderboekenweek samen met de bibliotheek;
- twee keer per seizoen organiseert 't Klooster voor ongeveer 35 kinderen een project in het kader van de naschoolse opvang;
- 't Klooster ontwikkelt op bescheiden schaal een meer op de vrije markt gericht aanbod van bedrijfsfeesten en verjaardagsfeesten voor particulieren (in 1999 in elke categorie vier).

Directie en bestuur van 't Klooster constateren dat er nog steeds behoefte is aan langlopende cursussen. Het aantal cursisten loopt terug: in het seizoen 1997 – 1998 waren er 861 cursisten, in het daaropvolgende seizoen 1999 – 2000: 766. De docenten van 't Klooster kennen alle cursisten. De kennis is niet gesystematiseerd: 't Klooster doet geen eigen

klantonderzoek. Ook zijn geen gegevens bekend over de interesse van de bevolking van Harderwijk en regio in het cursusaanbod. 't Klooster constateert de noodzaak om andersoortige activiteiten aan te bieden: cursisten hebben minder de behoefte zich langdurig te binden, willen eerder 'zappen' langs cursussen en verschillende ervaringen opdoen. Voor jongeren zou 't Klooster aanbod willen ontwikkelen op het terrein van hip hop, streetdance, graffiti en dergelijke. Nieuw is ook dat in een aantal cursussen multi disciplinair les wordt gegeven (bijvoorbeeld soap en musical).

De directie constateert de noodzaak om meer te investeren in publiciteit en marketing en het ontwikkelen van een nieuw aanbod. De ruimte daarvoor is binnen de huidige organisatie erg beperkt.

ORGANISATIE EN EXPLOITATIE

't Klooster heeft 40 medewerkers in dienst, waarvan het merendeel (35) docenten in een deeltijdbetrekking. De staf bestaat uit een directeur (0,8), administratie / secretariaat (0,7) en conciërges (3 personen, bijna 1,5 fte). Verder is een beperkt aantal uren beschikbaar voor bijzondere taken, zoals het coördineren van voorstellingen, projecten en exposities. De directie stelt dat de financiële druk groot is, vooral als gevolg van stijgende CAO kosten en de gevolgen van de Flexwet. 't Klooster beschikt niet over financiële reserves om eventuele tegenvallers op te vangen. Ten behoeve van het opbouwen van een personeelsvoorziening en uitbreiding van de formatie om meer uren op te kunnen zijn heeft 't Klooster bij de gemeente een ophoging van het

subsidie gevraagd van f 92.000,- .

In het kader van dit onderzoek was er geen gelegenheid om het prijspeil van 't Klooster te vergelijken met andere instituten voor kunstzinnige vorming. Een vergelijking zou informatie op kunnen leveren over de ruimte die men heeft om zelf aanvullende middelen aan te boren. Dat geldt overigens ook over informatie over de kosten.

DE VERBOUWING

In het gesprek met 't Klooster is verkend welke gevolgen de visie op de ontwikkeling van 't Klooster heeft voor het programma van eisen voor de verbouwing. Een belangrijke vaststelling is dat 't Klooster meent de verschuiving naar een meer projectmatig aanbod, naar meer aanbod voor scholen, bedrijven en particulieren redelijkerwijs binnen de huidige ruimten te kunnen realiseren. Daarbij maakt men enkele kanttekeningen;

- de ruimten moeten aangepast worden aan de landelijke erkenningenregeling kunstzinnige vorming;
- er moet een betere plaats komen voor het fotolab, eventueel buiten het gebouw;
- er is behoefte aan een multi media ruimte
- een café, eventueel gekoppeld aan een pauze ruimte, gesitueerd aan de straatzijde zou het gebouw aantrekkelijker maken.
- een betere routing van cursisten door het gebouw heen
- uitbreiding van de capaciteit van de presentatieruimte (van 70 naar 200 à 250 bezoekers).
- betere opslagruimte.

EVALUATIE RUIMTEBEHOEFTE KLOOSTER

Een vraag van de gemeente was in hoeverre de inhoudelijke beleidsontwikkeling van 't Klooster, zoals hiervoor geschetst, aansluit bij het geformuleerde programma van eisen. Deze vraag valt moeilijk te beantwoorden, omdat wij de indruk hebben dat het toekomstig beleid van 't Klooster nog onvoldoende duidelijk is geformuleerd. Klantonderzoek, bevolkingsonderzoek en het meer systematisch uitwerken van de gevolgen van een meer flexibel aanbod, dat ook gericht is op nieuwe publieksgroepen (scholen, bedrijven, particulieren) zou hieraan bij kunnen dragen.

De ruimte behoefte die 't Klooster heeft geformuleerd in het programma van eisen voor de verbouwing van het huidige pand aan het Kloosterplein lijkt wat betreft het aantal en de functies van de leslokalen sterk op de huidige indeling. De uitbreiding met een multi media ruimte (niet opgenomen in het voorliggend ontwerp) lijkt –gezien de interesse die er landelijk is voor dit onderwerp- redelijk, maar is niet beargumenteerd aan de hand van een verkenning van de markt van (potentiële) deelnemers / cursisten.

In het programma van eisen zoals dat voor de Weiburg was gemaakt was voorzien in uitbreiding van de presentatieruimte.

De vergroting van de capaciteit van de presentatieruimte roept vragen op over de exploitatie daarvan 't Klooster zou deze ruimte, die dan toch de omvang van een klein theater krijgt, slechts een beperkt deel van het jaar vullen met presentaties. Ook wanneer

bijvoorbeeld de muziekschool er mede gebruik van zou maken, dan zou deze ruimte nog niet optimaal geëxploiteerd kunnen worden. Onze indruk is dat daarom beter gestreefd kan worden naar een multifunctioneel te gebruiken ruimte, zowel voor presentaties als voor cursussen (dans, theater e.d.). Door middel van de splitsing van de ruimte met een scheidingswand kan dit wellicht gerealiseerd worden. Voor het ontvangen van schoolklassen en van andere klanten (bedrijven, groepen particulieren) lijkt ons een representatieve ontvangstruimte, eventueel gekoppeld aan horeca, van belang. Een dergelijke ruimte is nu niet in het ontwerp opgenomen.

De noodzaak om 't Klooster te verbouwen en te vergroten lijkt ons gezien de huidige situatie noodzakelijk. Hoe deze verbouwing vorm gegeven kan worden is afhankelijk van hoe er vanuit de monumentenzorg wordt gedacht hierover. Het meer 'naar buiten treden' van 't Klooster is voor de vormgeving van een Cultuurplein noodzakelijk (zie hierna paragraaf 5.5.). Gezien het huidige gebouw kan dit alleen gerealiseerd worden door het toevoegen van voornamelijk publieksgerichte functies zoals tentoonstellingsruimte en horeca / pauzeruimte. Daarnaast is van belang hoe het bestaande pand ontsloten kan worden. Hierbij zijn twee alternatieven denkbaar: een aanbouw aan het bestaande gebouw of een losstaande toevoeging. Een aanbouw aan het bestaande gebouw heeft als voordeel dat de interne ontsluiting op een simpele manier tot stand komt. Dit betekent wel dat een groot gedeelte van de gevel zal

worden verhuld achter de toegevoegde bebouwing. Bij een losstaand gebouw zal de ontsluiting geheel binnen het bestaande pand moeten worden opgelost. De verbinding tussen de gebouwen kan alleen worden gerealiseerd door een verbindingsslurf. Het voordeel van deze oplossing is dat de toegevoegde bebouwing constructief simpeler is, dat de monumentale waarde van de gevel niet doorbroken wordt en dat de toegevoegde bebouwing een nieuw zelfstandig element voor de vormgeving van het plein is.

KUNSTCENTRUM CATHARINAKAPEL

De Catharinakapel is een mini- of vestzaktheatertje met een capaciteit van 80 – 100 plaatsen.

De programmering bestaat uit:

- 25 – 30 kleinschalige theaterprogramma's per seizoen
- jeugdtheater (door de Stichting Jeugdtheater)
- ca 40 filmvoorstellingen van de Filmkring NW Veluwe
- concerten (klassieke muziek, jazz)
- exposities van beeldende kunst

Recente ontwikkelingen: men heeft het accent in de muziekprogrammering wat verlegd naar meer toegankelijk repertoire, onder meer in lunchconcerten. Datzelfde accent geldt voor de exposities van beeldende kunst.

Programmering en publiciteit worden verzorgd door vrijwilligers. Er is slechts één betaalde medewerker in dienst: een administratief medewerker (voor 16 uur per week). De Catharinakapel ontvangt jaarlijks

van de gemeente een subsidie van f 155.000,-. In het onderzoek van bureau R & H naar de podia in Harderwijk werd de Catharinakapel zeer positief gewaardeerd: 'De Catharinakapel is een klein uniek vestzaktheatertje, waar menige gemeente jaloers op kan worden. Een bijzondere ambiance maakt een uitgesproken diverse programmering mogelijk, zolang het gaat om (heel) kleinschalig aanbod..' (R & H, 1999, p. 12). Tegelijkertijd wees R & H op de kwetsbaarheid van de organisatie, die nagenoeg alleen op vrijwilligers drijft. Zij verbinden hieraan het pleidooi om professionele ondersteuning mogelijk te maken in administratie, techniek en onderhoud gebouw.

Recent heeft het bestuur van de Catharinakapel in het overleg met de gemeente nog eens de wankelende basis van de organisatie onderstreept. Daarbij pleit men voor de aanstelling van een directeur / programmeur, die 'het gezicht' van de Catharinakapel kan vormen. De directeur moet 'het beleid van de Kapel uitdragen, uitbouwen en aanpassen aan de toekomst van Harderwijk' (uit: memo van het bestuur aan de gemeente d.d. 11.12.2000).

In het interview met de Catharinakapel bleek dat twee leden van het dagelijks bestuur rond de zomer van 2001 hun bestuurszetel zullen opgeven. Omdat het bestuur een belangrijke coördinerende en ook beleidsuitvoerende rol heeft, zorgt het vertrek van deze bestuursleden voor opvolgingsproblemen. Het bestuur constateert dat ze weliswaar een voldoende aantal vrijwilligers hebben om te kunnen functioneren (de Catharinakapel is vanwege zijn bijzondere ambiance zeker aantrekkelijk voor vrijwilligers),

maar dat de continuïteit onvoldoende is. Vrijwilligers vertrekken sneller dan in het verleden het geval was en de druk op professionalisering neemt toe.

De gemeente heeft te kennen gegeven in de komende twee jaar de Catharinakapel niet tegemoet te kunnen komen in de financiering van een directeursfunctie. Over twee jaar wil men opnieuw bezien of er budget is hiervoor.

De functie van de Catharinakapel als theaterzaaltje en tentoonstellingsruimte vraagt om een meer open karakter. Wanneer we het gebouw bezien dan is de functie nu geheel naar binnen gericht. In de discussie over het theateraanbod in Harderwijk zal ook de toekomstige positie van de Catharinakapel bekeken moeten worden. Het intensiveren van het aanbod of de capaciteit lijken niet tot de mogelijkheden te behoren. Het gebouw is hiervoor niet geschikt. De functie en het belang van de Catharinakapel moeten niet onderschat worden. Het lijkt ons wel noodzakelijk de kwaliteit van de functie te verbeteren. Alleen wanneer de gemeente Harderwijk zou besluiten om elders een theaterzaal met een capaciteit van ca 250 bezoekers te realiseren, zou de zaalfunctie van de Catharinakapel ter discussie komen te staan.

WAT IS EEN CULTUURPLEIN?

In de beleidsdocumenten en instellingsplannen is het idee van een Cultuurplein niet terug te vinden. Wel leven er gedachten over nauwere samenwerking tussen culturele instellingen in Harderwijk. Zo

heeft 't Klooster in haar brochure "Oog voor detail" aangegeven dat andere historische gebouwen aan het Kloosterplein betrokken zouden kunnen worden bij de restauratie van 't Klooster. Daarbij noemt men 'effectiever medegebruik' van de Catharinakapel en medegebruik van andere gebouwen aan het plein. In een aantal projecten, zoals in Kulting, wordt samenwerking tussen instellingen al gerealiseerd. Daarnaast viel ons op dat de culturele instellingen, verenigd in de Cultuur As Harderwijk, in november 2000 een intentieverklaring hebben afgegeven waarin ze pleiten voor 'een grote samenhang tussen de in de binnenstad van Harderwijk gevestigde instellingen...'. In hun ogen is dit essentieel voor het waarborgen van de kwaliteit van het culturele aanbod. Ze geven daarbij aan dat in hun ogen een omslagpunt is bereikt: een aantal instellingen wordt beperkt in de verdere groei omdat men vooral werkt met vrijwilligers.

Noch het algemene concept van meer samenwerking, noch het idee van een Cultuurplein is door de instellingen concreet uitgewerkt. In een notitie worden wel enkele aanzetten gegeven:

..Deze samenhang houdt het volgende in:

- fysiek de instellingen zijn alle gesitueerd in de binnenstad; er leven dringende wensen betreffende bouwkundige aanpassingen van accommodaties; aanpassing parkeren op het Kloosterplein; aangepaste verlichting, verbetering straatbeeld.
- organisatorisch er is bij de instellingen grote bereidheid om vergaande allianties aan te gaan in beheer, exploitatie en besturen

- cultureel: de instellingen kunnen elkaar versterken, compenseren, synergie in beleid en uitvoering verwezenlijken en gezamenlijk evenementen met hoge attractieve waarde realiseren
- investeringsklimaat door verhoging van kwaliteit en uitstraling zullen de instellingen de interesse van de profitsector vergroten, zodat de mogelijkheid tot sponsoring aantrekkelijk wordt.
- (notitie De Cultuur As Harderwijk, d.d. 30.11.2000).

In de notitie wordt dus in het eerste deel wel gerefereerd aan het idee van een Cultuurplein. Wanneer de gemeente iets ziet in het idee van een Cultuurplein, dan kunnen de instellingen uitgedaagd worden hieraan nadere invulling te geven, om concreet te maken welke invulling het begrip 'synergie' kan krijgen. Hierna geven wij een voorzet hiervoor, gebaseerd op de interviews, documentatie en eigen gedachten:

Een Cultuurplein is naar onze opvatting een openbaar plein waar het voor de inwoners van Harderwijk en bezoekers van buiten

- *in één oogopslag duidelijk is dat er culturele activiteiten plaatsvinden, waar het cultuuraanbod van de stad zichtbaar, hoorbaar en wellicht zelfs voelbaar is;*
- *aantrekkelijk is om te verblijven*

Wat bepaalt de aantrekkingskracht, de verblijfskwaliteit van een Cultuurplein?

Allereerst kunnen we vaststellen dat een plein pas

een Cultuurplein is wanneer dat als zodanig beleefd wordt door de bezoekers. Een Cultuurplein kan niet gemaakt worden, het wordt gevormd door de inspanningen van diegenen die er iets mee willen: cursisten, bezoekers van voorstellingen en concerten, de instellingen die hun aanbod presenteren. Een Cultuurplein kan dus geen verzinsel van beleidsmakers zijn.

Welke elementen zijn bepalend voor een cultuurplein?

De aantrekkingskracht van de culturele voorzieningen, horeca en winkels op of in de directe omgeving van het plein.

Het Centrum voor de Kunsten 't Klooster, de Catharinakapel, een nieuwe culturele voorziening in het huidige RIAGG gebouw en –wellicht op langere termijn- de muziekschool kunnen dragende instellingen voor een Cultuurplein zijn. Ook de bibliotheek en het Veluws museum kunnen er aan bijdragen. Daarnaast kunnen aan het plein één of twee horeca voorzieningen gevestigd worden, waar ook cursisten en bezoekers aan de Catharinakapel terecht kunnen. In beantwoording van de enquête die in 1999 door het bureau R & H is gehouden onder de bezoekers van podia in Harderwijk noemden zij het ontbreken van voldoende horeca voorzieningen die na het bezoek aan het theater bezocht kunnen worden. De uitdaging is om hierin op en rond het Cultuurplein wél te voorzien: dit lijkt ons essentieel voor de aantrekkingskracht van het Kloosterplein.

De 'zichtbare' aanwezigheid van culturele activiteiten van de instellingen op en rond het plein.

De aanwezigheid van culturele instellingen op en rond het plein is op zichzelf niet voldoende om de naam 'Cultuurplein' waar te maken. Daarvoor moet ook goed zichtbaar zijn voor het publiek welke culturele activiteiten er zijn. Bij 't Klooster en de Catharinakapel leeft de wens om naar buiten voor het publiek meer zichtbaar te maken welk aanbod men heeft. Publiciteit speelt daarin een belangrijke rol. Het kan ook door het gebouw van 't Klooster een meer open karakter te geven: laat door horeca en inblik in bijvoorbeeld cursus- of expositieruimten zien wat er leeft. Bij de Catharinakapel zou dit generaliseerd kunnen worden door aan de buitenzijde van het gebouw een vitrine te plaatsen waarin het programma aanbod zichtbaar is of door de entree aan te passen door middel van een glazen pui.

Wanneer het huidige RIAGG pand vrijkomt, dan zou daar een *nieuwe culturele voorziening* gevestigd kunnen worden. De bibliotheek heeft de gemeente te kennen gegeven daar wel een internet café te willen vestigen. Gezien de omvang van het gebouw zou er ook een ruimere 'digitale' bestemming aan gegeven kunnen worden. Op het idee om er een '*multi media lounge*' te vestigen werd zowel door de gemeente als door 't Klooster enthousiast gereageerd. In een dergelijke voorziening kan een combinatie gemaakt worden tussen cursusaanbod, culturele programmering en ontmoeting / horeca. Een lounge waar bezoekers zich kunnen begeven op

de digitale snelweg, waar cursisten zich bezighouden met digitale vormgeving en kunst en waar het publiek zich in een digitale omgeving kan vermaken. Dit biedt ons inziens goede aanknopingspunten voor samenwerking tussen bijvoorbeeld de bibliotheek, 't Klooster en het onderwijs (CKV, studiehuis). Zo zou de bibliotheek er cursussen internet en internetwerkplekken kunnen onderbrengen. Tevens kan worden onderzocht of het idee van de bibliotheek om een digitaal lokaal informatiecentrum te realiseren hierin kan worden meegenomen. 't Klooster zou er nieuw cursusaanbod op het terrein van multimedia, webdesign en dergelijke kunnen aanbieden.

Een vergelijkbaar aanbod slaat op andere plekken in het land goed aan, vooral bij jongeren. Dat biedt tevens de gelegenheid aan 't Klooster om te experimenteren met nieuwe manieren om het aanbod aan te bieden en om meer jongeren te trekken. Een voorbeeld van een geslaagd project op dit terrein is Digital Playground uit Rotterdam. Binnen dit project krijgen jongeren de gelegenheid om te experimenteren met het ontwerpen van eigen websites en allerlei toepassingen van digitale technieken. Het project werkt volgens het principe van 'peer learning groups': jongeren leren van leeftijdgenoten en niet in een docent – leerling verhouding. Digital Playground sluit direct aan bij de leefwereld van jongeren. In het RIAGG gebouw zouden een cursusruimte en digitale werkplaats gecombineerd kunnen worden met presentaties van VJ's en DJ's, van buiten en binnen Harderwijk. Wanneer er voldoende belangstelling voor is, dan kan het voormalig RIAGG

gebouw zich ontwikkelen tot een broedplaats voor nieuwe digitale kunst en tot ontmoetingsplek. De combinatie met een passende horeca-voorziening is hierbij van groot belang. De Catharinakapel heeft de voorkeur uitgesproken het RIAGG pand te benutten als theatercafé en filmzaal. Een dergelijke bestemming verhoudt zich niet logisch tot de ontwikkeling van een multimedia lounge, maar een combinatie met film en video zou wellicht gemaakt kunnen worden. Een voordeel van het onderbrengen van de multimedia afdeling van 't Klooster in het RIAGG gebouw Bij het denken over de bestemming van het RIAGG pand is het belangrijk te streven naar een culturele voorziening die een duidelijk herkenbare identiteit heeft. Nu projecteert elke instelling zijn wensen in het pand en die wensen leiden opgeteld nog niet tot de gewenste herkenbaarheid.

Een aansprekende vormgeving van het plein: door beeldende kunst in de openbare ruimte en vormgeving van het plein kan een aansprekende ruimte gecreëerd worden.

Een *Buitenpodium* op het plein waar in de zomermaanden elke week concerten, voorstellingen en evenementen georganiseerd worden. Zowel de Catharinakapel als 't Klooster hebben aangegeven een bijdrage te willen leveren aan de programmering van een buitenpodium. Dit zou een plek kunnen zijn voor kleinschalige evenementen (in combinatie de andere locaties op en rond het plein) en met een reguliere programmering in de zomermaanden (bij-

voorbeeld elke zaterdag). Het buitenpodium draagt zo bij aan de levendigheid van de binnenstad en aan de aantrekkingskracht voor toeristen. Voorbeelden van kleinschalige evenementen zijn de boekenweek en de Historische dagen in Harderwijk.

CONCLUSIES

Voor het welslagen van een Cultuurplein lijkt ons een aantal randvoorwaarden van belang. Voor een Cultuurplein geldt: 'goede stenen maken een goede muur'. Of zoals één van de geïnterviewden het verwoordde: 'je eigen instelling moet goed lopen wil je goed kunnen samenwerken met anderen'. Onze indruk is –en die spoort met die van R & H in het in 1999 uitgevoerde onderzoek onder de podia - dat een aantal culturele instellingen in Harderwijk zich op bescheiden schaal verder zal moeten professionaliseren. Dat geldt voor de beleidsontwikkeling, maar ook voor de 'bemensing' op vitale plekken in de culturele organisaties. Het vasthouden van de inzet van vrijwilligers lijkt ons hierbij een groot goed. Dat kan alleen wanneer er voor continuïteit gezorgd wordt door professionele krachten. Elke culturele instelling heeft zijn eigen wensen ten aanzien van investeringen in het gebouw en de bemensing bij de gemeente neergelegd. Wij raden de gemeente aan om in overweging te nemen de bemensing van de Catharinakapel verder te versterken en om met 't Klooster te overleggen over het faciliteren van de ontwikkeling van nieuw aanbod.

Aan de realisatie van een Cultuurplein zijn ook stedenbouwkundige randvoorwaarden verbonden (zie hiervoor, hoofdstuk 4).

Voor de buitenprogrammering op het Cultuurplein en voor samenwerkingsprojecten tussen de instellingen verdient het aanbeveling te werken met een projectleider, die onafhankelijk van de instellingen functioneert. Een mogelijkheid is deze aan te haken bij de afdeling cultuur van de gemeente of via een regionale steunfunctie instelling.

Het Cultuurplein en de samenwerkingsprojecten met de instellingen dienen samen met die instellingen ontwikkeld te worden. De mogelijkheden hiervoor konden in dit onderzoek maar beperkt worden verkend. We bevelen aan om de mogelijkheden voor de ontwikkeling van een Cultuurplein, die nu zijn besproken met de Catharinakapel, 't Klooster en de gemeente ook met andere culturele instellingen te bespreken. De recent gevormde Culturele As Harderwijk kan hierbij als klankbord dienen.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Uit het onderzoek volgen conclusies en aanbevelingen over het gebouw van 't Klooster, de verbouwingsplannen en de inhoudelijke en stedenbouwkundige aspecten van de ontwikkeling van een Cultuurplein:

- De voorgestelde plannen om het Centrum voor de Kunsten 't Klooster te blijven huisvesten in het klooster, zoals gepresenteerd in de brochure "Oog voor detail" en in het daarna vervaardigde voorlopig ontwerp, zijn technisch uitvoerbaar. We adviseren wel om bij een eerstkomende verbouwing het casco van het gebouw eerst te stabiliseren, alvorens er een nieuw gebruik aan te geven.
- 't Klooster is een beschermd rijksmonument. Daardoor gelden er beperkingen bij eventuele verbouw. In informeel collegiaal overleg tussen de architect van 't Klooster, Dhr. P. Roggeband (Visser & Roggeband) en enkele leden van de commissie van welstand en monumenten heeft men geen beoordeling gegeven van de aanpak van de verbouwing van 't Klooster. Bij de definitieve uitwerking van het plan dient met het oordeel van de commissie terdege rekening te worden gehouden.
- Het door 't Klooster geschatte investeringsbudget in het schetsontwerp als gepresenteerd in "Oog voor detail" bedroeg ca 5 mln. In het nieuwe, uitgewerkte plan komt 't Klooster eveneens uit op een budget van ca 5 mln voor de bouwkosten. Onze eigen berekening wijst uit dat het benodigde budget, inclusief bijkomende kosten (zoals de kosten architect, ontwikkelingskosten en BTW) uitkomt op ca 8,8 mln (zie 'Budgettaire studie plan architect' in hoofdstuk 3 voor een toelichting). In de door ons geraamde bouwkosten zal nog zeker zeer budgetbewust ontworpen moeten worden en zal voor efficiënte bouwmethoden gekozen moeten worden.
- Handhaving van 't Klooster aan het Kloosterplein en het ontwikkelen van een Cultuurplein met meerdere culturele instellingen lijkt ons voor de attractiviteit van de binnenstad van Harderwijk van groot belang. Een Cultuurplein kan in stedenbouwkundig opzicht en cultureel een belangrijke toevoeging zijn aan de openbare ruimte in de binnenstad en het kan bijdragen aan de verblijfskwaliteit ervan.
- Om een Cultuurplein mogelijk te maken dient een aantal stedenbouwkundige knelpunten opgelost te worden. De Vitringasingel zou daarvoor ingezet kunnen worden door er oplossingen te bieden voor het parkeerprobleem en door de singel te benutten als locatie voor de markt. Daarmee wordt bijgedragen aan de gewenste verkeersstructuur en worden nieuwe kansen geboden voor de winkelstructuur. Dit alles draagt bij aan het door de gemeente gewenste kwalitatieve beeld van de binnenstad. In het 'Stedenbouwkundig plan' in hoofdstuk 4 zijn de contouren van een stedenbouwkundig plan geschetst, waarin een indruk gegeven wordt van de kansen die dit biedt.

- In het verbouwingsplan van het Centrum voor de Kunsten 't Klooster is niet voorzien in een multi media ruimte en is geen groter theater / presentatieruimte opgenomen. In het programma van eisen voor de Weiburg was dit wel het geval. De vraag of de ruimtebehoefte van 't Klooster in voldoende mate aansluit bij de inhoudelijke beleidsontwikkeling van deze instelling valt niet goed te beantwoorden, omdat de gewenste beleidsontwikkeling onvoldoende duidelijk is geformuleerd. 't Klooster heeft geen zicht op de behoeften van haar klanten. Gericht klantonderzoek, bevolkingsonderzoek en het meer systematische uitwerken van de gevolgen van ander, meer flexibel aanbod voor nieuwe publieksgroepen (scholen, bedrijven, particulieren) kan hieraan bijdragen. Dit draagt vervolgens bij aan een duidelijker beargumenteerd programma van eisen, dat op de toekomst is toegesneden. Dit lijkt ons een voorwaarde voor het honoreren van het verbouwingsplan.
- Een inspirerende en stimulerende samenwerking tussen de culturele instellingen in Harderwijk is noodzakelijk voor het welslagen van een Cultuurplein.
In beleidsdocumenten en instellingsplannen is het idee van een Cultuurplein niet terug te vinden. De Cultuur As Harderwijk noemt in haar document weliswaar 'synergie' in beleid en het versterken van samenhang, maar de betrokken instellingen geven niet aan hoe dit geconcretiseerd zou moeten worden. De realisatie van een

Cultuurplein zou voor de instellingen een uitdaging kunnen zijn om de samenwerking inhoud te geven.

- Een randvoorwaarde voor het realiseren van een Cultuurplein is een voldoende professioneel gehalte van de instellingen. Het vasthouden van de inzet van vrijwilligers is van groot belang, maar dat kan alleen wanneer door professionals een basis voor continuïteit geboden wordt. Wij adviseren de gemeente Harderwijk in overweging te nemen om zowel de bemensing van de Catharinakapel te versterken als om 't Klooster – desnoods tijdelijk – te faciliteren bij het ontwikkelen van nieuw aanbod.
- Een Cultuurplein is naar onze opvatting een openbaar plein waar het voor de inwoners van Harderwijk en bezoekers van buiten in één oogopslag duidelijk is dat er culturele activiteiten plaatsvinden, waar het cultuuraanbod van de stad zichtbaar, hoorbaar en wellicht zelfs voelbaar is. Een Cultuurplein is een aantrekkelijke plek om te verblijven. Belangrijke elementen bij de realisatie van een Cultuurplein zijn:
 - de aantrekkingskracht van culturele voorzieningen, horeca en winkels op of in de directe omgeving van het plein;
 - de 'zichtbare' aanwezigheid van culturele activiteiten van de instellingen op en rond het plein;
 - de vestiging van nieuwe culturele voorzieningen aan het plein, zoals een multi media lounge annex werkplaats;

- een aansprekende vormgeving van het plein;
- een buitenpodium op het plein waar in de zomermaanden elke week concerten, voorstellingen en evenementen georganiseerd worden. Voor het realiseren van de buitenprogrammering en samenwerkingsprojecten tussen instellingen adviseren wij om naar een vorm te zoeken waarin instellingen hieraan mede inhoud kunnen geven en te werken met een projectleider die onafhankelijk is van die instellingen.
- Een Cultuurplein kan alleen een succes worden wanneer het idee omarmd wordt door de culturele instellingen en deze er invulling aan willen geven. In het kader van dit onderzoek is reeds met de Catharinakapel, 't Klooster en de gemeente over het Cultuurplein gesproken. Wanneer het idee voor een Cultuurplein wat betreft de gemeente verder ontwikkeld zou moeten worden, dan moeten ook de andere culturele instellingen en andere geïnteresseerden daarbij betrokken worden.

Bram Ladage is in 1991 afgestudeerd als stedenbouwkundige (accent architectuur) aan de Academie voor Bouwkunst Rotterdam. Sinds 1990 is hij werkzaam als stedenbouwkundige bij de dienst Stedenbouw en Volkshuisvesting van de gemeente Rotterdam. Hij is onder andere betrokken geweest bij de realisatie van het Luxor theater en bij diverse haalbaarheidsonderzoeken voor culturele instellingen in Rotterdam. Daarnaast is Bram Ladage incidenteel als adviseur verbonden aan het bureau Visser en Roggeband en voorheen het bureau Roggeband. In die hoedanigheid heeft hij onder andere meegewerkt aan het haalbaarheidsonderzoek van het RO-theater in Rotterdam.

Naast Bram Ladage zullen ten behoeve van deze opdracht nog enkele medewerkers van Visser & Roggeband Bouwtechniek uit Rotterdam ingezet worden.

Bureau Visser & Roggeband bv. is een samengaan van het Architectenbureau Rokus Visser te Schoonhoven en Buro Peter Roggeband uit Rotterdam. Het architecten bureau Rokus Visser bna bv, in 1925 opgericht door Died Visser, is in 1986 voortgezet door Rokus Visser jr. Het bureau kenmerkt zich door een grote verscheidenheid aan activiteiten in woningbouw, kantoor en bedrijfsgebouwen alsmede in de bouw van scholen, banken en gebouwen voor de woonzorg. Naast architectonische en stedenbouwkundige werkzaamheden is het bureau actief in restauratiewerken en heeft een hele reeks van restauratiewerken zoals kerkgebouwen, woningen, winkels alsook de watertoren van

Schoonhoven op zijn naam staan.

Het Buro Peter Roggeband is in 1984 opgericht en heeft voornamelijk als facilitairbureau diverse werken voor verschillende architecten bureau uitgewerkt, gecoördineerd en de begeleiding gevoerd. Daarnaast zijn een aantal werken op eigen naam, van ontwerp tot uitvoering, gerealiseerd. Ervaringen op het gebied van cultuur zijn het RO-theater te Rotterdam, het theater voor Tryater te Leeuwarden en het kinderdagverblijf aan de Kipstraat te Rotterdam. De beide bureaus hebben de ervaringen en krachten gebundeld en dit heeft geresulteerd in de oprichting van Visser & Roggeband bv.

Rento Zoutman is als bedrijfssocioloog / bedrijfskundige, afgestudeerd aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Daarna werkte hij in de periode 1986 - 1991 als beleidsmedewerker muziek bij de Rotterdamse Kunststichting, waar hij zich bezighield met het adviseren van de gemeente Rotterdam, subsidiëren en het organiseren van festivals en projecten. In 1991 verwisselde hij deze functie voor een baan als projectleider van het Landelijk Contact Gemeentelijk Welzijnsbeleid (LCGW) bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Daar organiseerde hij uitwisselings-activiteiten tussen gemeenten op het terrein van welzijn (workshops, studiedagen) en publiceerde hij onder meer over budgetsubsiëring, gemeentelijke kerntaken en herijking van welzijnsbeleid en jeugdbeleid. In 1997 werd hij binnen de VNG beleidsmedewerker voor cultuur en onderwijs. In dat kader hield hij zich bezig met belangenbehartiging voor en dienstverle-

ning aan gemeenten, over het cultuurbeleid (onder meer bibliotheken, beeldende kunst en media) en de relatie tussen jeugdbeleid en onderwijs. Sinds 1989 is hij werkzaam als zelfstandig onderzoeker en adviseur in de cultuursector. Opdrachten waren onder meer:

- onderzoek naar de haalbaarheid van nieuwe accommodaties of verbouw van bestaande accommodaties (een middentheater, een nieuw poppodium in Rotterdam-Zuid), een multicultureel theater in Delfshaven, een Cultuurpaleis voor allochtone kunsten in Rotterdam);
- adviezen over het functioneren (en herprofilering van) verschillende wijkcentra;
- beleidsonderzoek-en advies (over het beeldende kunstbeleid en de adviesstructuur in Rotterdam en Delft, een startnotitie voor de Rotterdamse theaters, evaluatie onderzoek naar het festival Gouda Cultuurstad, een cultuurnota voor de deelgemeente Hoogvliet);
- projectleider van een centrum voor actuele muziek in Rotterdam.

Rento Zoutman is sinds april 2000 werkzaam als adviseur bij Van Dijk, Van Soomeren en Partners, met cultuur als specialisatie. Hij is lid van de redactie van het handboek cultuurbeleid (Elsevier).

BEGROTINGEN

ELEMENTENBEGROTING				Cell Studio	
project:					
Cs024 - Kloosterplein Harderwijk OUDBOUWDEEL					
datum: 30-3-2001 gew.09-04-01					
Omschrijving	Hoeveelheid	Eenh.	Norm	NormxEenh	TOTAAL
1 SLOOPWERK					
binnenwanden en binnenkozijnen	642	m2	35,00	22.470,00	
voorzetwanden	904	m2	25,00	22.597,50	
plafonds	674	m2	15,00	10.110,00	
vloeren hout (Incl. boven kelder)	1051	m2	40,00	42.024,00	
vloeren steenachtig (excl. boven kelder)	241	m2	50,00	12.040,00	
Installaties elektra, gas, cv, riolering	1	pst	13.000,00	13.000,00	
Inventaris	1	pst	5.000,00	5.000,00	
trappen	1	pst	5.000,00	5.000,00	
hoofddraagconstructie "jaren 60"	1	pst	5.000,00	5.000,00	
bestaande buitenwandopeningen	68	st	150,00	10.200,00	
bestaande dakbeschieting	265	m2	30,00	7.938,00	
dakbedekking platdak met grind	46	m2	30,00	1.368,00	
sloopwerk gevel t.b.v. nieuwe gevelopeningen	2	st	750,00	1.500,00	
TOTAAL SLOOPWERK					158.247,50
2 STUTWERK					
schoren gevels	4	st	2.500,00	10.000,00	
TOTAAL STUTWERK					10.000,00
3 GRONDWERK					
ontgraven 25 cm beganegrondvloer	60	m3	20,00	1.204,00	
aanvullen schoonzand	60	m3	40,00	2.408,00	
TOTAAL GRONDWERK					3.612,00
4 TERREINVERHARDINGEN					
5 BETONWERK					
beganegondvloer gelsol.betonvloer 150m op zand	241	m2	130,00	31.304,00	
fundering portalen 4 stuks, strokenfundering	31	m1	90,00	2.772,00	
TOTAAL BETONWERK					34.076,00
6 METSELWERK					
diversen inboetwerk	1	pst	3.000,00	3.000,00	
Injecteren optrekkend vocht	98	m1	50,00	4.900,00	
TOTAAL METSELWERK					7.900,00
7 SYSTEEMVLOEREN					
1e verdiepingsvloer, staalplaatbeton	337	m2	130,00	43.810,00	
2e verdiepingsvloer, staalplaatbeton	337	m2	130,00	43.810,00	
TOTAAL SYSTEEMVLOEREN					87.620,00
8 RUWBOUW TIMMERWERK					

ELEMENTENBEGROTING

Cell Studio

project:

Cs024 - Kloosterplein Harderwijk OUDBOUWDEEL

datum: 30-3-2001 gew.09-04-01

Omschrijving	Hoeveelheid	Eenh.	Norm	NormxEenh	TOTAAL
diverse aanpassingen bestaande houten portalen	1	pst	10.000,00	10.000,00	
conservering monumentale balken	1	pst	20.000,00	20.000,00	
TOTAAL RUWBOUW TIMMERWERK					30.000,00
9 STAALCONSTRUCTIES					
gevelligger 1e verdieping UNP220	112	m1	120,00	13.440,00	
gevelligger 2e verdieping UNP220	112	m1	120,00	13.440,00	
kolommen portaal HE220A totaal 4 portalen	73	m1	165,00	12.012,00	
liggers portaal HE220A totaal 4 portalen	92	m1	165,00	15.246,00	
TOTAAL STAALCONSTRUCTIES					54.138,00
10 KOZIJNEN RAMEN EN DEUREN					
bestaande buitenkozijnen vervangen	245	m2	1.200,00	293.760,00	
nieuwe buitenwandopeningen	2	m2	750,00	1.500,00	
nieuwe binnenkozijnen		m2	900,00	-	
TOTAAL RAMEN EN DEUREN					295.260,00
11 TRAPPEN EN BALUSTRADEN					
nieuwe stalen trappen met balustraden	4	st	7.500,00	30.000,00	
TOTAAL TRAPPEN EN BALUSTRADEN					30.000,00
12 DAKBEDEKKINGEN					
vervangen kapotte pannen OVH? 15%	66	m2	60,00	3.969,00	
TOTAAL DAKBEDEKKINGEN					3.969,00
13 BEGLAZINGEN					
In post kozijnen				-	
TOTAAL BEGLAZINGEN					-
14 NATUURSTEEN					
mogelijk herstelwerk dorpels e.d.	1	pst	5.000,00	5.000,00	
TOTAAL NATUURSTEEN					5.000,00
15 STUCADOORSWERK					
binnenwanden spuitwerk	1304		20,00	26.078,00	
buitengevel repareren 25%	226	m2	80,00	18.078,00	
TOTAAL STUCADOORSWERK					44.156,00
16 TEGELWERK					
in post sanitaire voorzieningen				-	
TOTAAL TEGELWERK					-
17 DEKVLOEREN					
cementdekvloer 50mm	915	m2	25,00	22.870,00	
estrichvloer op hout (kantoor)	150	m2	75,00	11.250,00	
TOTAAL DEKVLOEREN					34.120,00

ELEMENTENBEGROTING				Cell Studio
project: Cs024 - Kloosterplein Harderwijk OUDBOUWDEEL datum: 30-3-2001 gew.09-04-01				
Omschrijving	Hoeveelheid	Eenh.	Norm	NormxEenh. TOTAAL
18 METAAL- EN KUNSTSTOFWERKEN				
garderobes	1	pst	5.000,00	5.000,00
postkasten?	1	pst	2.000,00	2.000,00
lockers	1	pst	5.000,00	5.000,00
TOTAAL METAAL- EN KUNSTSTOFWERKEN				12.000,00
19 PLAFOND EN WANDSYSTEMEN				
voorzetwanden Metalstud	904	m2	60,00	54.234,00
binnenwanden Metalstud	400	m2	80,00	32.000,00
binnenwanden Metalstud geluidsisolerend flexibele wandsystemen?	100	m2	140,00	14.000,00
TOTAAL PLAFOND EN WANDSYSTEMEN				100.234,00
20 AFBOUWTIMMERWERK				
dagkanten aftimmeren	537	m1	75,00	40.290,00
isoleren + aftimmerendakconstructie	265		105,00	27.783,00
TOTAAL AFBOUWTIMMERWERK				68.073,00
21 SCHILDERWERK				
binnenschilderwerk	1	pst	10.000,00	10.000,00
buitenschilderwerk gevel	904	m2	40,00	36.156,00
schilderwerk kozijnen in post kozijnen				-
reinigen geschilderd balkhout				-
30min brandwerend schilderwerk staal	389	m1	40,00	15.568,00
TOTAAL SCHILDERWERK				61.724,00
22 CONSERVERINGEN				
conserveringen bestaande houten balken		pst		-
gevelankers	1	pst	10.000,00	10.000,00
TOTAAL CONSERVERINGEN				10.000,00
23 BINNENINRICHTING				
tribunes NIET IN BEGROTING				-
TOTAAL BINNENINRICHTING				-
24 VLOERWERK				
dans/theatervloer parket	280	m2	175,00	49.000,00
dekvloeren vlinderen+coaten	948	m2	40,00	37.920,00
vloerbedekking kantoor-/vergaderuimten	140	m2	60,00	8.400,00
TOTAAL BEHANGWERK-VLOERBEDEKKING-STOFFERING				95.320,00
25 LOODGIETERSWERK				
riolering VWA	1	pst	10.000,00	10.000,00

ELEMENTENBEGROTING

Cell Studio

project:

Cs024 - Kloosterplein Harderwijk OUDBOUWDEEL

datum: 30-3-2001 gew.09-04-01

Omschrijving	Hoeveelheid Eenh.	Norm	NormxEenh	TOTAAL
hemelwaterafvoer	1 pst	5.000,00	5.000,00	
gootbekledingen zink	98 m1	75,00	7.350,00	
TOTAAL LOODGIETERSWERK				15.000,00
26 SANITAIRE VOORZIENINGEN				
toiletten Incl. Voorruimten	12 st	3.500,00	42.000,00	
doucheruimten	4 st	3.500,00	14.000,00	
TOTAAL SANITAIRE VOORZIENINGEN				56.000,00
27 INSTALLATIES				
verwarming	1 pst	110.000,00	110.000,00	
ventilatie en luchtbehandeling/balanssysteem	1 pst	85.000,00	85.000,00	
elektrotechnisch	1 pst	150.000,00	150.000,00	
data/communicatie infrastructuur	1 pst	45.000,00	45.000,00	
lift pneumatisch 3 stopplaatsten	1 pst	85.000,00	85.000,00	
sprinklerinstallatie	1 pst	100.000,00	100.000,00	
brandveiligheidsvoorzieningen overig	1 pst	20.000,00	20.000,00	
Inbraakbeveiliging	1 pst	7.000,00	7.000,00	
specifieke apparatuur (oven/doka e.d.) niet in begroting	0 pst		-	
TOTAAL INSTALLATIES				602.000,00

ELEMENTENBEGROTING				Cell Studio
project: Cs024 - Kloosterplein Harderwijk OUDBOUWDEEL datum: 30-3-2001 gew.09-04-01				
Omschrijving	Hoeveelheid	Eenh.	Norm	NormxEenh
TOTAAL exclusief toeslagen				TOTAAL
				1.818.449,50
TOTAAL				1.982.109,96
bouwplaatskosten	9,00%		163.660,46	
TOTAAL				2.101.036,55
algemene kosten	6,00%		118.926,60	
TOTAAL				2.132.552,10
risico	1,50%		31.515,55	
Totaal				2.164.540,38
winst	1,50%		31.988,28	
TOTAAL				2.172.116,27
verzekering	0,35%		7.575,89	
TOTAAL				2.389.327,90
Onvoorzien	10,00%		217.211,63	
TOTAAL exclusief BTW				2.606.539,53
BRUTO VLOEROPPERVLAK	1408 m2			
BRUTO INHOUD	4949 m3			

ELEMENTENBEGROTING				Cell Studio
project: Cs024 - Kloosterplein Harderwijk NIEUWBOUWDEEL datum: 30-3-2001 gew.:19-04-09				
Omschrijving	Hoeveelheid Eenh.	Norm	NormxEenh	TOTAAL
3 GRONDWERK				
ontgraven fundering 1200-P	247 m3	10,00	2.470,00	
aanvullen schoonzand	58 m3	35,00	2.030,00	
TOTAAL GRONDWERK				4.500,00
4 TERREINVERHARDINGEN				
aanhelen straatwerk	58 m2	75,00	4.350,00	
buitenpodium in straatwerk 400+P	16 m2	250,00	4.000,00	
TOTAAL TERREINVERHARDINGEN				8.350,00
5 BETONWERK				
fundering	143 m1	90,00	12.870,00	
TOTAAL BETONWERK				12.870,00
6 METSELWERK				
opgaand werk boven fundering	143 m2	110,00	15.730,00	
TOTAAL METSELWERK				15.730,00
7 SYSTEEMVLOEREN				
staalplaatbetonvloeren incl constructie en hellingbanen	443 m2	255,00	112.965,00	
beganegrondvloer, gelsoleerde kanaalplaat	206 m2	95,00	19.570,00	
TOTAAL SYSTEEMVLOEREN				132.535,00
8 RUWBOUW TIMMERWERK				
dakconstructie laag deel, ex dakbedekking	41 m2	120,00	4.920,00	
dakconstructie hoge deel, gelamineerde liggers ex dakbedekking	234 m2	180,00	42.120,00	
TOTAAL RUWBOUW TIMMERWERK				47.040,00
9 STAALCONSTRUCTIES				
in vloeren en vliesgevel			-	
TOTAAL STAALCONSTRUCTIES				-
10 KOZIJNEN RAMEN EN DEUREN				
nieuwe binnenkozijnen	9 st	900,00	8.100,00	
binnenpuilen	75 m2	450,00	33.750,00	
TOTAAL RAMEN EN DEUREN				41.850,00
11 TRAPPEN EN BALUSTRADEN				
nieuwe stalen trappen met balustr den	3 st	10.000,00	30.000,00	
balustrade vide	8 m1	325,00	2.600,00	
TOTAAL TRAPPEN EN BALUSTRADEN				32.600,00
12 DAKBEDEKKINGEN				
bitumineuze bedekking, geisoleerd	41 m2	80,00	3.280,00	
zinken felsdak	234 m2	175,00	40.950,00	
TOTAAL DAKBEDEKKINGEN				44.230,00

ELEMENTENBEGROTING

Cell Studio

project:

Cs024 - Kloosterplein Harderwijk NIEUWBOUWDEEL

datum: 30-3-2001 gew.:19-04-09

Omschrijving	Hoeveelheid Eenh.	Norm	NormxEenh	TOTAAL
13 STRUCTURELE BEGLAZINGEN				
structureel beglaasde vleesgevels incl. draagconstructie	525 m2	1.500,00	787.500,00	
TOTAAL BEGLAZINGEN				787.500,00
14 NATUURSTEEN				
hardstenen dorpels e.d.	65 m1	75,00	4.875,00	
TOTAAL NATUURSTEEN				4.875,00
15 STUCADOORSWERK				
binnenwanden	534 m2	80,00	42.720,00	
TOTAAL STUCADOORSWERK				42.720,00
16 TEGELWERK				
In post keuken			-	
TOTAAL TEGELWERK				-
17 DEKVLOEREN				
cementdekvloer 50mm	649 m2	25,00	16.225,00	
TOTAAL DEKVLOEREN				16.225,00
18 METAAL- EN KUNSTSTOFWERKEN				
In bestaande bouw			-	
TOTAAL METAAL- EN KUNSTSTOFWERKEN				-
19 PLAFOND EN WANDSYSTEMEN				
binnenwanden	211 m2	80,00	16.880,00	
liftschacht	112 m2	110,00	12.320,00	
			-	
TOTAAL PLAFOND EN WANDSYSTEMEN				29.200,00
20 AFBOUWTIMMERWERK				
diversen	1 pst	5.000,00	5.000,00	
TOTAAL AFBOUWTIMMERWERK				5.000,00
21 SCHILDERWERK				
30min brandwerend schilderwerk staal	1 pst	15.000,00	15.000,00	
TOTAAL SCHILDERWERK				15.000,00
22 CONSERVERINGEN				
nvt	pst		-	
TOTAAL CONSERVERINGEN				-
23 BINNENINRICHTING				
café-keuken	1 pst	50.000,00	50.000,00	
TOTAAL BINNENINRICHTING				50.000,00
24 BEHANGWERK-VLOERBEDEKKING-STOFFERING				
vloerafwerking beganeground parket	206 m2	175,00	36.050,00	

ELEMENTENBEGROTING				Cell Studio
project: Cs024 - Kloosterplein Harderwijk NIEUWBOUWDEEL datum: 30-3-2001 gew.:19-04-09				
Omschrijving	Hoeveelheid Eenh.	Norm	NormxEenh	TOTAAL
dekvloeren vlindersen+coaten	443 m2	40,00	17.720,00	
TOTAAL BEHANGWERK-VLOERBEDEKKING-STOFFERING				53.770,00
25 LOODGIETERSWERK				
water	1 pst	5.000,00	5.000,00	
hemelwaterafvoer	1 pst	5.000,00	5.000,00	
TOTAAL LOODGIETERSWERK				10.000,00
26 SANITAIRE VOORZIENINGEN				
In aanbouw		-	-	
TOTAAL SANITAIRE VOORZIENINGEN				-
27 INSTALLATIES				
lift pneumatisch 3 stopplaatsten	1 pst	85.000,00	85.000,00	
verwarming	1 pst	60.000,00	60.000,00	
ventilatie en luchtbehandeling	1 pst	50.000,00	50.000,00	
elektrotechnisch	1 pst	80.000,00	80.000,00	
data/communicatie infrastructuur	1 pst	10.000,00	10.000,00	
sprinklerinstallatie	1 pst	50.000,00	50.000,00	
brandveiligheidsvoorzieningen overig	1 pst	10.000,00	10.000,00	
TOTAAL INSTALLATIES				345.000,00

ELEMENTENBEGROTING

Cell Studio

project:

Cs024 - Kloosterplein Harderwijk NIEUWBOUWDEEL

datum: 30-3-2001 gew.:19-04-09

Omschrijving	Hoeveelheid	Eenh.	Norm	NormxEenh	TOTAAL
TOTAAL exclusief toeslagen					1.698.995,00
TOTAAL					1.834.914,60
bouwplaatskosten	8,00%		135.919,60		
TOTAAL					1.945.009,48
algemene kosten	6,00%		110.094,88		
TOTAAL					1.974.184,62
risico	1,50%		29.175,14		
Totaal					2.003.797,39
winst	1,50%		29.612,77		
TOTAAL					2.010.810,68
verzekering	0,35%		7.013,29		
TOTAAL					2.211.891,75
Onvoorzien	10,00%		201.081,07		
TOTAAL exclusief BTW					2.412.972,81

BRUTO VLOEROPPERVLAK**649 m2****BRUTO INHOUD****2309 m3**

LITERATUURLIJST

Arcadis bouw / infra		Nota Strategiebepaling, Stap 1 Structuurvisie Binnenstad
2000	Huisvestingsonderzoek Culturele instellingen en kinderdagverblijf in De Weiburg	Nota Ontwikkelingsvisie Harderwijk
		1999 Ontwikkelingsstudie stap 2 Structuurvisie Binnenstad
Catharinakapel		1999 Advies aan de commissie RO over deze structuurvisie
	concept beleidsnota Catharinakapel 2000 t/m 2003	
2000	memo bestuur aan de gemeente Harderwijk d.d. 11 december 2000	1983 Het Klooster door de eeuwen heen
CKV 't Klooster		Milieucentrum Harderwijk
	Beleidsplan 2002/2004	2000 Strategisch beleidsplan
2001	brief met toelichting beleidsplan 2001 - 2005, d.d. 13 maart 2001	Monumentenwacht Gelderland
	Cursuskrant 2000 / 2001	2001 Inspectierapport Het Klooster,
	Jaarverslagen 1998 en 1999	
2000	Oog voor detail: Het Centrum voor de Kunsten 't Klooster op het Kloosterplein: de culturele ontmoetingsplaats voor de gehele Harderwijker bevolking met behoud van cultureel erfgoed	Openbare bibliotheek Harderwijk
		2000 Beleidsplan 2000 - 2003,
		R & H adviesbureau
		1999 Podia in Harderwijk
Cultuur As Harderwijk		Schölvinck, V.
2000	brief aan het college van B & W, de gemeenteraad en de politieke fracties in de Raad van Harderwijk, d.d. 30 november 2000	2001 Conceptplan en begroting verbouwing het Klooster
Gemeente Harderwijk		Streekmuziekschool Noordwest - Veluwe
	diverse correspondentie en notities over beleidsplan CKV 't Klooster	beleidsplan 1994 - 1997
	idem over De Weiburg	jaarrekening 1999
	diverse tekeningen van Het Klooster, gemeentewerken Harderwijk, afdeling gebouwen	
2000	advies aan het college van B & W over de podia in Harderwijk, d.d. 21 augustus 2000	Veluws museum / Stadsmuseum Harderwijk
	Een beeld van Harderwijk	2000 Beleidsplan 2000 - 2004
	Gids voor Harderwijk 2000 - 2001	

COLOFON

Opdrachtgever
Gemeente Harderwijk

Opdracht uitgevoerd door
Van Dijk, Van Soomeren en Partners (DSP)
i.s.m. Visser en Roggeband Bouwtechniek

Tekst
Rento Zoutman,
Bram Ladage,
Peter Roggeband,
en Rafel Oskamp

Foto's / beeldmateriaal
Victor Schölvink,
Bram Ladage,
Peter Roggeband

Vormgeving
Roel Heerema

Tekstverwerking
Bianca Kreuning

Amsterdam, juni 2001